

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Dijital hikaye anlatımı

Prof.Dr. Osman Coşkunoglu:
Yalnızca demokrasilerde
muhalefet vardır

Prof.Dr. John Hartley
Düşgücümüz internet
okur-yazarlığına bağlı

Ufkun Ötesi:
Kafası kesik tavuk

Elektrogitarın tarihçesi
Proxima'ya son yolcu
Belediye 2.0

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU

Turhan Menteş, Murat Aşkar, Lütfi Varoğlu, İ. İlker Tabak, Türker Gülüm, Serhat Özeren, Levent Berkman, Kemal Karakoçak, Volkan Atalay, Ayla Altun, Koray Özer

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA

Turhan Menteş Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ

Koray Özer

→ EDİTÖRLER

Aslıhan Bozkurt Haber, **İ. İlker Tabak** Genel, **Mehmet Ali Köksal** Hukuk, **Selçuk Özdemir** Eğitim, **Mukaddes Burhan** Savunma Bilişimi, **Görkem Çetin** Özgür Yazılım, **Talat Postacı** KOBİ, **Mehmet Yılmaz**er Kamu BİB, **Erdem Erkul** E-Devlet, **Gamze Ercan** TBD Genç, **Nihal Sandıkçı** Müzik.

→ YAZI KURULU

Abdullah Raşit Gülhan, Atilla Yardımcı, Coşkun Dolanbay, Eşref Küçük, Levent Karadağ, Levent Uyanıker, Makbule Çubuk, Mehmet Pektaş, Necdet Kesmez, Nezih Kuleyin, Nihat Yurt, Onur Fenar, Serdar Gunizi, Veysi İşler, Yasemin Altun

→ GÖRSEL TASARIM

Mehmet Pektaş

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

Genel Merkez: Çetin Emeç Bulvarı, 4. Cadde No:3/11-12 06450 A. Öveçler-Ankara
Tel. 0312 479 3462, Faks: 0312 479 3467, e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

Yazılarla ilgili her türlü hukuki sorumluluk yazarlara aittir.

→ İÇİNDEKİLER

- 03** Künye
04 İçindekiler
06 Yayın Yönetmeninden-Koray Özer
08 Bilişim Ajandası -Aslıhan Bozkurt

Dosya: Dijital Okur-Yazarlık

- 30** Prof. Dr. John Hartley: Dijital okur-yazarlık olmadan, hayal gücümüzü modernize edemiyoruz
36 Dijital Hikâye Anlatıcısı Burcu Şimşek:
Dijital hikâyelerin yaygınlaşıp çevrimiçi medya içeriklerine katılmasını hedefliyoruz
42 Bivizyon- Teknolojiyi zorlamak- Atilla Yardımcı
44 Söyleşi-CHP Uşak Milletvekili Prof. Dr. Coşkunoglu-Arzu Kılıç, Aslıhan Bozkurt
52 Ufkun Ötesi- Kafası kesik tavuk -Nezih Kuleyin
54 NATO'nun ODTÜ'lü siber savaş komutanı- Resul Buksur
58 BİM'leri Tanıyoruz- Türkiye Noterler Birliği -Aslıhan Bozkurt
68 Simge-Alın teri, Akıl teri- İlker Tabak
72 Sosyal medya araçlarının yerel yönetimlere etkisi ve katkısı- Belediye 2.0- Ersin Taşcı
76 Endüstri- Tabletler ofise giriyor- Eylem Cülcüloğlu

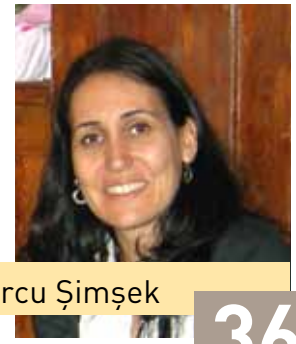
Bilişim 2010'un Ardından-Aslıhan Bozkurt

- 80** "Güvenli İnternet" için uluslar arası üyelikler tamamlanıyor!
82 F, Türkiye'de yeniden en geçerli klavye olabilir mi?
88 Gazeteler, yerini tümünden dijital gazetelere bırakabilir
94 "İleri teknoloji ve inovasyonun vergilendirilmesinden vazgeçilmeli"
98 IBM'de grev, uygulanamadı!
100 .. Elektrogitarın tarihi- Mehmet Pektaş
116 .. Sinsi tehlike: Miyokart infarktüsü (Kalp krizi)- Dr. N. Semih Okumuş
120 .. Okulda Bilişim- Divarlı Şehit Er İlhan Çankaya İÖO - Arzu Kılıç
124 .. Geleneksel Japon Sanatı Su Mürekkep Sergisi
126 .. Proxima'ya son yolcu-2010 TBD Bilimkurgu Öykü Yarışması Birincisi- Sinan İpek
134 .. Sektörden Yansımalar- Aslıhan Bozkurt
138 .. Kitap Tanıtımı-"Bilgi Yönetimi Disiplini ve Uygulamaları/Kamu Kurumlarından Örneklerle"- Mustafa Sağsan
142 .. Bilişim tarihinden - Bilişim Mühendisliği Üzerine- Aydın Köksal

Prof. Dr. John Hartley

30

Burcu Şimşek

36

Prof. Dr. Osman Coşkunoglu

44

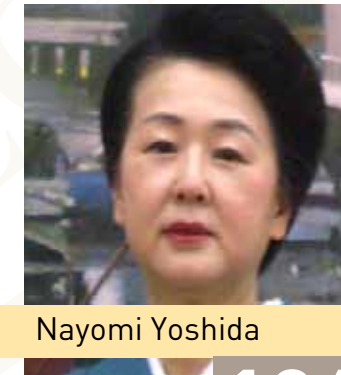
Süleyman Anıl

54

Türkiye Noterler Birliği

58

Nayomi Yoshida

124

Sinan İpek

126

Koray Özer

koray.ozertbd.org.tr

Dijital(*) Hikâyeler

1963 yılında “Geleceğin Çehresi” adıyla yayımlanan ilginç kitabının 155. Sayfasında Arthur Clarke, “Tanrılar bir kimseyi mahvetmek istedikleri zaman ona televizyon vererek işe başlarlar,” deyip çocukların 1960’lı yılların başlarında günde dört saat televizyon izlemesinin tehlikelerine işaret ediyordu. Aynı zamanda “Biz artık aksiyon adamları değil, bir seyirciler ırkı olmak yolundayız,” saptamasını da yapıyordu...

Bugün ABD’de yapılan araştırmalarda tv izlenme oranları yine günde 3-4 saat arasında değişiyor. Yine ABD’de insanların günde 4 saat civarında çevrimiçi olarak bilgisayarlarının başında zaman geçirdiği biliniyor. Artık çevrimiçi, çevrimdışı bilgisayarlara ve mobil cihazlara harcadığımız zamanın uykuda geçirdiğimiz zamanla yarıştığını rahatlıkla söyleyebiliyoruz.

Televizyonun biz dünyalıları mahvedip mahvetmediği tartışılabilir ama web 2.0’den sonra “teknoloji yapar Dünyalı bakar” ya da Clarke’nin söylediği gibi “seyirci ırkı” sıfatını artık hak etmediğimiz de açık. Çoğumuz Faceebook, Twitter, Youtube veya blog benzeri sitelerde yazı, fotoğraf ve video yoluyla kendimizi ifade ediyor, hizmet satın alıyor ya da yaşam kalitemizi yükselteceğine inandığımız ilişkiler kurabiliyoruz. Genel eğilim doğrultusunda özel hayatımızın bir bölümünü kamuya yani “sanal kamusal alana” açabiliyor ve başkasının bizim de izlememizi istediği görüntülerini oturduğumuz yerden izleyebiliyoruz.

Dijital hikâye anlatımı, “sanal kamusal alanda” harcadığımız zamanı/emeği estetize etmek için atılmış adımlardan biri. İlk örnekleri 1990’lı yıllarda görülen dijital hikâye anlatımı, var olan dosya formatları yardımıyla (yazı, resim, video, sunu gibi) kendinizi, hikâyenizi anlatıp bunu da yine sanal ortamlarda izleyicilere sunmaya dayanıyor. Böylece, “çektim, ay çok güzel oldu, internete koydum, hadi herkes izlesin” süreci, estetik ve teknik bilgiyle desteklenerek ortaya izlenebilir, kendi meramını anlatabilir ürünlerin çıkması sağlanıyor...

Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi’den Burcu Şimşek’le dijital hikâye anlatımı üzerine konuştuk. Konunun dünyaca ünlü uzmanlarından biri olan Prof. Dr. John Hartley’le de Makbule Çubuk interneti ve dijital okuryazarlık kavramını masaya yatırdı. Hartley, internete yalnızca teknik açıdan değil iletişim felsefesi açısından da yaklaşabilen bir akademisyen...

CHP Uşak Milletvekili Prof.Dr.Osman Coşkunolu’nu, bilişimci olup da tanıımıyanımız yoktur sanırım. Coşkunolu’nun Arzu Kılıç ve Aslıhan Bozkurt’la yaptığı söyleşi bilişimin siyaset dışı kalamayacağını bir kanıtı gibi. Ses getirecek bu söyleşide hem bilişimi hem de güncel siyaseti bulacaksınız...

Saygı ve sevgilerimle
Koray Özer

(*) “Dijital” yerine “sayısal” s özcüğünü kullanmamıza konunun uzmanları karşı çıktı.

“E-bağımlılık” Meclis gündeminde

Numune Hastanesi AMATEM Klinik Şefi Dilbaz, “İnternet bağımlısı olan bir çocuk, madde bağımlısı olması yönünden de risk altında” uyarısı yaparken TİB Başkanı Şimşek, erişim yasağının kaldırılması için katalog suçlarının yeniden düzenlenip azaltılması konusunda Adalet Bakanlığı ile çalıştıklarını bildirdi.

Aslıhan Bozkurt

aslihanbozkurt@tbd.org.tr

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), Türkiye’de giderek artan ve çocuklar için bir tehdit haline gelen bilgisayar bağımlılığı konusunda devreye girecek. TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, 20 Ekim 2010’da “Elektronik Bağımlılık ve Mücadele Metotları” konusunu görüşmek üzere toplandı. Toplantıda, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı’ndan (TİB) da önemli açıklamalar geldi. TİB Başkanı Fethi Şimşek, erişim yasağının kaldırılması için Adalet Bakanlığı ile çalıştıklarını bildirirken TİB İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen, bilgisayar oyunlarına yönelik yasal bir düzenlemeye ihtiyaç olduğuna dikkat çekti.

TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanı, AK Parti Trabzon Milletvekili Prof. Dr. Cevdet Erdöl, bilgisayar başından kalkmayan bir neslin obezite tehlikesiyle karşı karşıya olduğuna işaret ederek güvenli İnternet kullanımı için ailelerin bilgisayarları oturma odası, salon gibi ortak kullanım alanlarına taşımaları gerektiğini belirtti. İnternet sitelerine ciddi denetim getirilmesi gerektiğine dikkat çeken Erdöl, “Çocukların zararlı sitelere girmesini önlemek için TC kimlik numarası kullanmaları sağlanabilir” dedi.

Erdöl, toplantının ardından tüm milletvekillerine bir mektup yazarak bilgisayar bağımlılığı ile mücadele için destek istedi. AK Parti Adana Milletvekili Necdet Ünüvar da, elektronik bağımlılığın her zaman gündemde olması gerektiğini vurgulayarak bu konuda aile hekimlerinin devreye sokulabileceğini bildirdi.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürü Doç. Dr. Ayşen Gürçan, İnternet servis sağlayıcıların sorumluluğunun olması gerektiğini belirtti. Yerli koruyucu yazılımların teşvik edilmesi ve ailenin bilgilendirilmesiyle ilgili çalışma yapılmasını isteyen Gürçan, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından derslere İnternet güvenliği konusunun yerleştirilmesi gerektiğini söyledi.

Numune Hastanesi Alkol ve Madde Bağımlılığı Araştırma ve Tedavi Merkezi (AMATEM) Klinik Şefi Nesrin Dilbaz ise, İnternet bağımlısı olan bir çocuğun ileride madde bağımlısı olması yönünden de risk altında olduğunu altını çizdi. Dilbaz, yıl AMATEM'E bağımlılıktan yatan 18 yaş altı çocukların yüzde 52'sinin eroin bağımlılığından yattığını söyledi. Çocukların haz almayı kolay yoldan seçmeyi deneyeceğini anlatan Dilbaz, İnternet'in zamanında ve yerinde kullanılırsa son derece yararlı, bu şekilde kullanılmasının ise son derece zararlı olduğuna değindi. Sadece çocukların değil yetişkinlerin de risk altında olduğunu belirten Dilbaz, siber ilişkiler yüzünden birçok evliliğin sona erdiğini bildirdi.

Belli bir yaş grubu üzerinde olanları "dijital göçmen" olarak tanımlayan Anadolu Üniversitesi Öğretim Görevlisi Prof. Dr. Ferhan Odabaşı, güvenli İnternet'le ilgili kampanyaların artırılması ve İnternet kafelerin "sağlıklı yerler haline dönüştürülmesi"ni istedi.

"İnternetin yasağcı zihniyetten kurtulması lazım" diyen ve Youtube yasağına değinen Odabaşı, "Şu utanç tablosundan kurtulalım" dedi.

Katalog suçlar yeniden düzenleniyor

Toplantıya katılan TİB Başkanı Şimşek, YouTube'u kapatanın kendileri olmadığını, erişim engellenmesinin hâkim kararıyla alındığını anımsatarak, kanundan kaynaklanan sorunların çözülmesi için Adalet Bakanlığı ile çalıştıklarını açıkladı. Katalog suçlarının yeniden düzenlenebileceği ve azaltılabileceğini belirten Şimşek, çalışmalarının da bu yönde olduğunu bildirdi.

Bir soru üzerine, web sayfası yerine uzantının erişime engellenmesinin teknik olarak mümkün olmadığını dile getiren Şimşek, ayrıca zaten bunun bir sansür olacağını düşündüklerini dile getirdi.

Şimşek, "Kumar, içki, uyuşturucuyla mücadelede aile bizim yanımdayken elektronik bağımlılık konusunda aileyi yanımda göremiyoruz. Aile, bu konuda çocuklardan önce eğitilmesi gereken biririm. Hatta ailenin bu bağımlılığı kolaylaştırdığını düşünüyorum" diye konuştu.

İnternet kafelerle ilgili mevzuat olduğunu söyleyen Şimşek, ancak denetlenmeler konusunda sıkıntı bulunduğuna değindi.

TİB İnternet Daire Başkanı Şen ise, Türkiye'de İnternet kullanımına ilişkin bilgi vererek, bilgisayar oyunlarına yönelik yasal bir düzenlemeye ihtiyaç olduğuna işaret etti.

Özeren, İnternet Kurulu Başkanı oldu

İnternet'in sağlıklı gelişebilmesi için gerekli olan çok sesli, katılımcı, şeffaf bir oluşum amacıyla kurulan İnternet Kurulu Başkanlığı'na TBD Yönetim Kurulu üyesi Serhat Özeren seçildi.

Türkiye'de İnternet'in sağlıklı gelişebilmesi için gerekli olan çok sesli, katılımcı, şeffaf bir oluşum amacı ile 5651 sayılı kanunun 10. maddesinin 5. fıkrasında belirtilen kuruluş veya sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinden meydana gelen İnternet Kurulu, yeni başkan ve yönetimini belirledi.

Hacettepe Üniversitesi Rektörlük Binası'nda yapılan seçimle İnternet Kurulu'nun yeni yönetimi belirlendi. İnternet Kurulu Başkanlığı'na, Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Yönetim Kurulu üyesi, Telekomünikasyon Tüketici Hakları ve Sektörel Araştırmalar Derneği (TEDER) Yönetim Kurulu Başkanı, Türkiye e-Dönüşüm Danışma Kurulu Başkanı Serhat Özeren oy birliğiyle seçildi. Başkan yardımcılıklarına Bilgi Güvenliği Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Şeref Sağıroğlu ve Intel Türkiye Genel Müdürü ve TÜBİSAD Yönetim Kurulu Üyesi Çiğdem Ertem getirildi. Kurulun daha önceki

başkanı ise TBD Başkanı Turhan Menteş idi. Kurulun sekretaryasının ise Ulaştırma Bakanlığı bünyesindeki Haberleşme Genel Müdürlüğü'nce yürütülmesi kararlaştırıldı.

Özeren, seçimden sonra yaptığı açıklamada, İnternet'in sosyal hayatın ve iş dünyasının vazgeçilmez bir unsuru olduğunu ancak daha verimli kullanımı konusunda çalışmalar yapılması gerektiğini bildirdi. İnternet'in güvenli kullanımının tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de önemli olduğunu belirten Özeren, gerek erişim gerekse içerik güvenliği konusunda İnternet Kurulu'nun çalışmalar yapacağını söyledi. Özeren sözlerini şöyle sürdürdü:

"İnternet, ekonomik faaliyetlerin olduğu kadar sosyal hayatın da bir parçası konumunda. İnternet'i iş dünyası için verimli kılacak düzenlemelere ihtiyaç olduğu kadar bu alanda girişimcilerin önünü açacak çalışmalarda yapılmalıdır. Bilişim ve İnternet alanında politika belirleyici olan Ulaştırma Bakanlığı'na tavsiye niteliğinde görüşlerini verecek olan İnternet Kurulu, yeni dönemde kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisinde olacaktır. İnternet pazarı son sekiz yılda artan bir ivme kazanmıştır. Bu artışın sürekliliğinin sağlanması için gayret göstereceğiz."

İnternet Kurulu, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin temsilcilerinden oluşuyor. Kurulun görevleri arasında, internet üzerinden yapılan yayınlar ve hizmetlerle ilgili olarak toplumu bilgilendirmek ve bilgi toplumu olma yolunda sağlıklı yöntemlerin tespiti, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin ortaya çıkardığı yeni konuların Türkiye'de uygulanabilirliği, internetin yaygınlaşması için orta ve uzun vadeli hedeflerin belirlenmesi ve güvenli internet gibi konular yer alıyor.

ATO, TBD ve HÜ'den “İşsiz Gençler İçin” yeni iş fırsatı

Bir aylık eğitim programıyla, bilgisayar ve İnternet alanında nitelikli eleman haline gelen 30 işsiz gençten 18'i, 155 ülkede geçerli olan ECDL sertifikası da aldı.

Türk Bilişim Derneği (TBD), Ankara Ticaret Odası (ATO) ve Hacettepe Üniversitesi'nin (HÜ) ortak yürüttükleri “İşsiz Gençler İçin Yeni bir İş Fırsatı: KOBİ'ler İçin e-Ticaret ve Veri Güvenliği Becerileri Kazandırılmış Gençler Projesi”nin ilk bölümü tamamlandı. Avrupa Birliği'nin (AB) Mesleki Eğitim Programı olan Leonardo da Vinci kapsamında finanse edilen projeye, yeni iş fırsatlarının yaratılması için işsiz gençlere “E-Ticaret ve Veri Güvenliği” alanında eğitim verilmesi, mesleki yetkinlik, eğitim metodolojisi ve materyalleri ile test ve sertifikalandırma sisteminin geliştirilmesi yoluyla insan kaynaklarının yeterliliğinin artırılması hedefleniyor.

KOBİ'lerin, bilgisayar ve İnternet teknolojileri alanında çalışacak üniversite mezunu olmayan nitelikli eleman sıkıntısını çözmek amacıyla gerçekleştirilen proje pilot uygulaması kapsamında, 30 işsiz genç, bir aylık örgün

ve yaygın eğitimle “E-Ticaret Operatörü” olarak adlandırılan yeni meslekleri için nitelikli eleman oldular. 18 kursiyerler de, ECDL Vakfı tarafından akredite edilen “Bilgisayar İşletmenliği Sertifikası” aldı.

ATO, TBD, HÜ, Eğitim Danışmanlık ve Uzmanlık Hizmetleri Ltd. Şti. EDUSER, İspanya San Valero Vakfı ve Danimarka Sidansk Teknik Okulu'nun işbirliğiyle gerçekleştirilen projenin yaygınlaştırma toplantısı, 20 Ekim 2010'de ATO'da yapıldı. ATO'da düzenlenen toplantıda konuşan ATO Başkanı Sinan Aygün, işsizlik rakamlarının her geçen gün arttığını, buna karşılık nitelikli eleman bulmakta zorluk çekildiğini söyledi. Mevcut eğitim sistemi ile işgücü piyasasının beklentileri arasında derin bir uçurum olduğuna işaret eden Aygün, KOBİ'lerin modernleşmesi, ithalat ve ihracatı artık İnternet üzerinden yapması, bilişimde nitelikli işgücünü istihdam etmesi gerektiğine dikkat çekti. Aygün, bilişim sektörünün nitelikli ara eleman ihtiyacının giderilmesi için bu projenin, ilerleyen aşamalarda, mesleki eğitim ve istihdam projeleri yürüten diğer kurum ve sektörlerle model oluşturacağına inandıklarını da bildirdi.

Toplantıda konuşan TBD Başkanı Turhan Menteş ise bir ay süren eğitim programında temel amaçlarının işsiz gençlere iş edindirmek ve sertifikalı hale getirmek olduğunu bildirdi. Program çerçevesinde verilen sertifikaların 155 ülkede geçerli olduğunu belirten Menteş, “Bu sertifika aynı zamanda Türkiye'nin AB'ye uyum sürecinde ve ileride serbest dolaşımda yetkinlik açısından sunulabilecek önemli belgelerden biri olacaktır” dedi.

Türkiye'de işgücüne yönelik eğitim planlamasının hiçbir zaman yapılmadığına da değinen Menteş, gelişmiş ülkelerin artık 10-15 yıl sonrasının işgücü planlamasını yaptıklarını ve eğitim programlarını da buna göre hazırladıklarını, Türkiye'nin de bu şekilde bir eğitim planlaması yapması gerektiğinin altını çizdi.

Türk Ulusal Ajansı Leonardo Program Koordinatörü Galip Küçüközyiğit'in proje hakkında bilgi aktardığı konuşmaların ardından programa katılan üniversite öğrencilerine sertifikaları ATO Başkanı Aygün, TBD Başkanı Menteş ve diğer katılımcılar tarafından verildi.

Sanal alemde çocuklar, ne kadar güvende?

1018 çocuk ve bir ebeveyni ile yapılan araştırmaya göre, İnterneti güvenli kullanma konusunda Türk çocukları Avrupalı yaşıtlarının en gerisinde. İnternet'i kullanma yaşı 10'a düşerken Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında, Türkiye'deki çocuklar daha az riskle karşılaşüyor. Herhangi bir riskle karşılaşan çocukların yaklaşık yarısı ise bunu kimseyle paylaşmıyor.

Gelişen ve büyüyen bilgi teknolojilerinin karmaşık yapısı, özellikle çocuklar için çeşitli riskler içeriyor. Bu risklerin belirlenmesi, karar vericiler için büyük önem taşıyor. Avrupa Birliği'nin (AB) Güvenli İnternet Programı (Safer Internet Programme-SIP) kapsamında geçen yıl düzenlediği Avrupa Çevrimiçi Çocuklar (EU Kids Online) Araştırma Projesi, bu yıl ODTÜ'nün de ortak olmasıyla Türkiye'de de gerçekleştirildi. Çocukların İnternet ve yeni medya araçlarının güvenli kullanımı konusunda London School of Economics and Political Science'dan akademisyenlerin koordinatörlüğünde üç yıl önce başlatılan proje, çok uluslu bir yönetim grubu, uluslararası bir danışma paneli ve 25 Avrupa ülkesindeki araştırma ekipleri tarafından yürütüldü. Araştırmada, siber-zorbalık, cinsel içerikli mesaj almak veya göndermek, ilk kez çevrimiçi tanıştığı kişi ile yüz yüze buluşmak ve sosyal paylaşım sitelerinde kişisel bilgilerini açıklamak gibi riskler ele alındı. Çocukların "online" ortamda karşı karşıya kaldığı riskler ile söz konusu tehditlerle mücadele yöntemleri masaya yatırıldığı proje sonunda, özellikle çocuklara yönelik güvenli İnternet için uluslararası boyutta yeni nesil çözümler geliştirilecek.

Çocuk ve ebeveynlerinin İnternet alışkanlıklarının tespit edildiği araştırma sonuçları, 21 Ekim 2010'da gerçekleştirilen basın toplantısında açıklandı. Basın toplantısına Proje Yöneticileri ODTÜ Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi Doç.Dr. Kürşat Çağıltay ve Prof. Dr. Christine Ogan, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürü Doç.Dr. Ayşen Gürcan ile Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen de katıldı. Araştırmaya ilişkin bilgi veren Çağıltay, Türkiye'de kentsel ve kırsal bölgelerden seçkinsiz tabaka yöntemiyle seçilen 9-16 yaş arasındaki 1018 çocuk ve bir ebeveyni ile yapılan yüzyüze görüşme, raporaj ve anket yapıldığını bildirdi.

EU Kids Online Araştırma Projesi Türkiye bulgularına göre, İnternet'i güvenli kullanma konusunda Türk çocukları Avrupalı yaşlıtlarının en gerisinde bulunuyor. Çocukların İnternet ortamında karşılaştıkları en büyük tehdit ise tanımadığı kişilerle kurdukları sanal ilişki. Bu tür ilişkilerde çocuk, fark etmeden içinden çıkılmaz bir ortama doğru sürüklenirken herhangi bir İnternet riskiyle karşılaşan çocukların yaklaşık yarısı bunu kimseye söylemiyor.

İnternet, 10 yaş civarında kullanılmaya başlıyor

Araştırmaya katılan tüm çocuklar, İnternet'i kullanıyor. Bu çocukların yüzde 40'ı kendi bilgisayar veya dizüstü bilgisayarına sahip, diğer yüzde 39'u bilgisayarını diğer aile fertleri ile paylaşıyor olmasına rağmen, ebeveynlerin sadece yüzde 29'u İnternet'i kullanıyor. Türkiye'de çocukların yarıdan fazlası İnternet'e evden ve İnternet kafelerden bağlanırken evden bağlanan çocukların 3'te birinin bilgisayarı ortak kullanılan odada bulunmuyor. Bu durum ebeveynlerin çocuklarının İnternet kullanımını denetlemelerini engelliyor.

Çocuklar, İnternet'i 10 yaş civarında kullanmaya başlıyor ve günde 1-1.5 saat İnternet kullanıyor. Tüm iletişim-tabanlı faaliyetler beraber incele-

nirse (anlık ileti göndermek, e-posta ve sosyal ağa bağlanmak), Türk çocukları, Avrupa'daki diğer çocuklardan (yaklaşık yüzde 44'e yüzde 60) daha az bu faaliyetleri yapıyor.

İnternet güvenliği konusunda gerek aileler, gerek ebeveynler kendilerini yetkin görüyor. Ebeveynlerin yüzde 72'den fazlası çocuklarının İnternet'te karşılaştığı rahatsız edici durumlarda, onlara yardım edebilecekleri konusunda kendisine güvenirken çocukların yüzde 85'i İnternet'te karşılaşabilecekleri istenmeyen sorunları çözebileceklerine, yüzde 83.4'ü de İnternet kullanımı konusunda çok fazla bilgi sahibi olduğuna inanıyor. Çocukların sadece yüzde 17'si filtre seçeneklerindeki gizlilik ayarlarını nasıl değiştireceklerini bilirken yüzde 71'i ise istenmeyen mesajları nasıl engelleyebileceğinden haberdar değil. Çocuklar; İnternet güvenliği ve İnternet'te başkalarına nasıl davranmaları gerektiği konusunda tavsiye almak veya İnternet'te onları rahatsız eden durumlarda yardım istemek amacıyla ebeveynlerinden çok arkadaşlarına danışıyor. Herhangi bir İnternet riski ile karşılaşmış çocukların yaklaşık yarısı bu durumu kimseyle paylaşmıyor.

Çoğu sosyal paylaşım sitesi hesap oluşturma için 13 yaş sınırı koymasına rağmen, araştırmaya katılan sosyal paylaşım sitesinde hesabı bulunan tüm çocukların üçte biri 13

yaşının altında. Sosyal paylaşım sitesi kullanılan çocukların yüzde 85'i Facebook profiline sahip. Ebeveynlerin yarısından çoğu, çocuklarının kişisel bilgilerini İnternet'te paylaşmasını yasaklamış ancak çocukların yüzde 42'si sosyal paylaşım sitesindeki hesaplarını kendi kişisel bilgilerinin herkes tarafından görülebileceği "herkese açık" seçeneği ile kullanıyor. Çocukların üçte biri bu bilgileri sadece arkadaşlarına verirken yüzde 19'u adres bilgilerini, yüzde 8'i ise telefon numaralarını sosyal paylaşım sitesinde ilan ediyor.

Okullar, İnternet riskleri hakkında bilginin temel kaynağı olmasına karşın sadece çocukların yarısı İnternet güvenliğini okullardan öğreniyor. Bu araştırmanın ardından uzmanlar, çocukları tehdit eden İnternet risklerini azaltmak amacıyla ebeveynlerin, okulların, İnternet servis sağlayıcılarının, medyanın, sivil toplum kuruluşlarının ve devletin alması gereken tedbirler hakkında önerilerde bulunacak.

"Bilgisayarlar, evlerde ortak yaşam alanlarına alınmalı"

Diğer Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında, Türkiye'deki çocuklar daha az riske maruz kalıyor. Araştırma, Türk çocuklarının yüzde 9'unun klasik zorbalığa, yüzde 3'ünün de siber zorbalığa maruz kaldığını ortaya koyarken Avrupa'da bu oranların yüzde 20'ye yüzde 5.

Türkiye'deki çocukların yüzde 14'ü yüz yüze tanışmadığı kişilerle İnternet'te görüşüğünü, sadece yüzde 2'si bu kişilerle İnternet dışında da buluşuyor. Avrupa'daki çocukların yüzde 25'i tanımadığı kişilerle ilk defa İnternet'te görüşmüş, yüzde 6'sı ise bu kişilerle İnternet dışında da buluşmuş.

Çocukların üçte ikisinin ebeveynleri İnternet okur-yazarı olmadığı için, çocukları sanal

dünyada koruyamıyor. Uzmanlar, çocukların güvenli İnternet kullanımını sağlayacak yollardan birinin bilgisayarın ailenin ortak yaşam alanına taşınması olduğuna dikkat çekiyor. Çocukların kullandığı bilgisayarın ortak kullanılan odada olduğunu belirten Türk ebeveynler sadece yüzde 24 iken bu oran Avrupa'daki ebeveynlerde yüzde 67.

İnternet'in daha güvenli kullanılabilmesi için İnternet servis sağlayıcılarına da önemli görevli düştüğünün altını çizen Çağıltay, ailelerin kolay kullanılabileceği filtreleme, kısıtlama ve kontrol etme yazılımlarının servis sağlayıcıları tarafından ücretsiz verilmesini önerdi. Çağıltay, İnternet güvenliği konusunda çalışan uluslararası organizasyonlara Türkiye'nin üyeliğinin sağlanmasının önemine de işaret etti.

Cumhurbaşkanı Gül, Twitter'ı en etkili kullanan 10. lider

Twitter'ı en etkin kullanan devlet liderleri sıralamasında Cumhurbaşkanı Gül, onuncu oldu.

“The Digital Policy Council” adlı bir düşünce kuruluşu, sosyal paylaşım sitesi Twitter'ı etkin olarak kullanan liderlerin listesini çıkardı.

Dünyada milyonlarca kullancısı olan Twitter'ı, her 5 liderden biri kullanıyor. Listenin birinci sırasında 3 milyonu aşkın takipçisiyle ABD Başkanı Barack Obama bulunuyor. Listede İngiltere Başbakanı David Cameron ikinci, Ürdün Kraliçesi Rania üçüncü sırada. 100 bini aşkın takipçisi bulunan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ise liderler arasında onuncu sırada.

Digital Policy Council'in hazırladığı listede şu isimler yer alıyor:

1. ABD Başkanı Barack Obama
2. İngiltere Başbakanı David Cameron
3. Ürdün Kraliçesi Rania
4. Venezuela lideri Hugo Chavez
5. Japonya eski Başbakanı Yukio Hatoyama
6. Birleşik Arap Emirlikleri Başkan Yardımcısı, Başbakanı ve Dubai yöneticisi Şeyh Muhammed bin Raşit el Maktum
7. Şili Devlet Başkanı Sebastian Pinera
8. Meksika Devlet Başkanı Felipe Calderon
9. Tayland Başbakanı Abhisit Vejjajiva
10. Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül

İlk “insansı” robotumuz tamam!

Yaklaşık 5 yıllık çalışma sonucu, 1 milyon dolar harcanarak geliştirilen Türkiye’nin ilk insansı robotu Suralp, basına tanıtıldı.

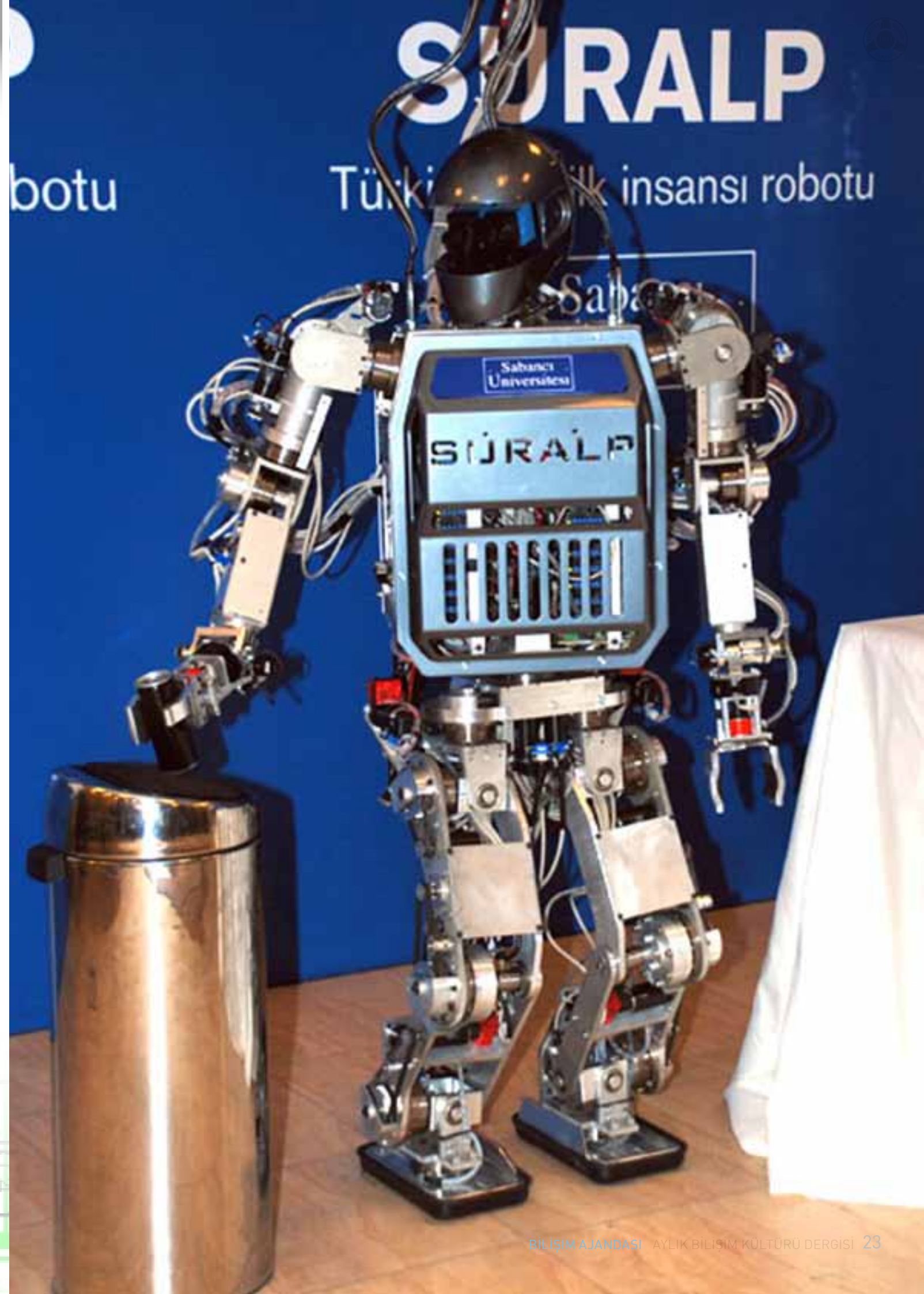
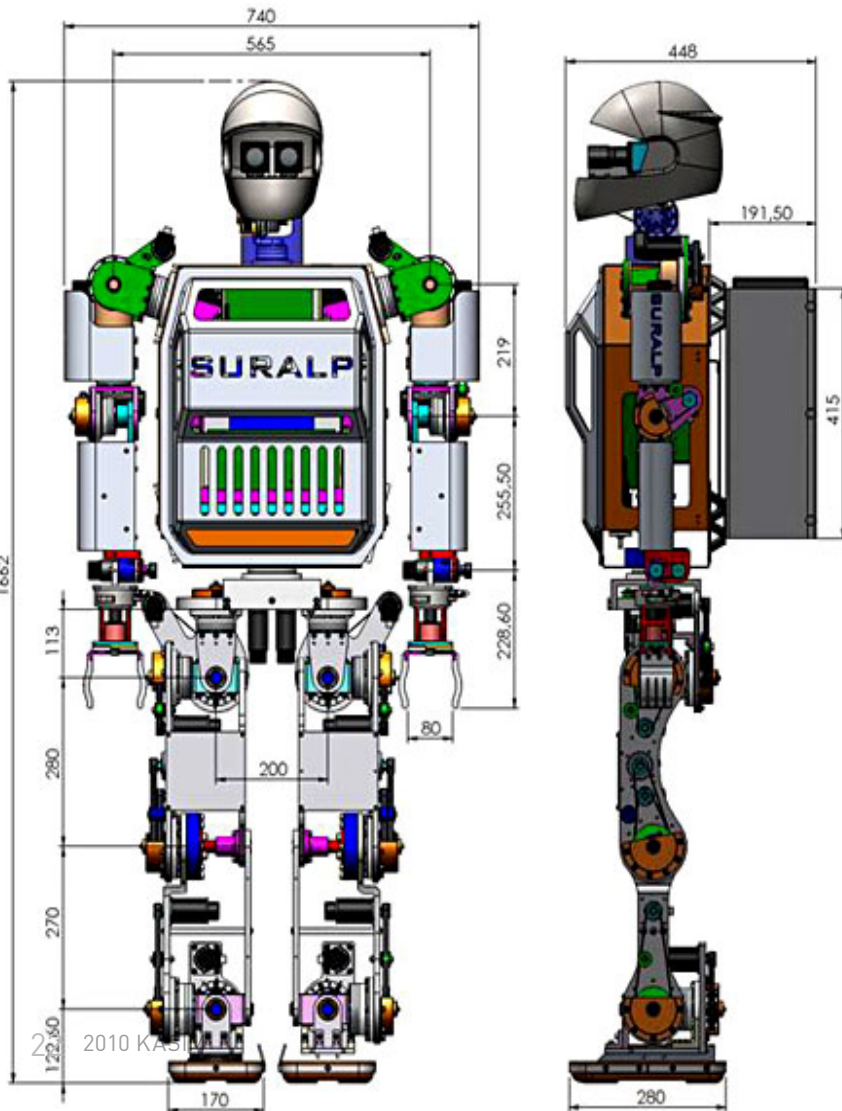
Sabancı Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Mekatronik Mühendisliği Öğretim Üyesi Doç. Dr. Kemalettin Erbatur liderliğindeki ekip tarafından geliştirilen Türkiye’nin ilk insansı robotu “SURALP” tanıtıldı.

Doç. Dr. Erbatur, üniversitenin Tuzla Yerleşkesi’ndeki tanıtım toplantısında yaptığı konuşmada, bu tür robotların insana, insanın bulunduğu ortamda yardımcı olması için tasarlandığını söyledi. Doç. Dr. Erbatur, Sabancı Üniversitesi Robot Araştırmaları Laboratuvarı Platformu’nun kısaltmasından adını alan “SURALP”in hazırlık çalışmalarına 2002

yılında başladığını ve bu çalışmaların yaklaşık 5 yıl sürdüğünü anlattı. SURALP’in başındaki kameralarla çevreyi algılayabildiğini ve elleri vasıtasıyla da nesneleri tutabildiğini belirten Erbatur, “SURALP” için 1 milyon dolar tutarında kaynağın harcandığını bildirdi.

“SURALP, Türkiye’nin ilk insansı robotu olma özelliğini taşıyor” diyen Erbatur, 164 santimetre uzunluğundaki robotun, 114 kilogram olduğunu söyledi. Türkiye’nin insansı robot çalışmalarında en hızlı ilerleyen ülkelerden olduğuna da dikkati çeken Erbatur, SURALP’in değişen yüzeyler üzerinde yürüyebildiğini ve dengesi bozulduğunda da elleri ile duvardan destek alabildiği bilgisini verdi. Erbatur, SURALP’in insanla orantılı olarak tasarlanıp imal edildiğini vurgulayarak, robotun bacaklarında ve kollarında 6’şar eklem bulunduğunu söyledi. SURALP’in fonksiyonlarının geliştirilmesine yönelik çalışmaların sürdüğünü kaydeden Erbatur, robotun deneysel çalışmaları sırasında TÜBİTAK tarafından mali olarak desteklendiğini sözlerine ekledi.

Tanıtımda, Türkiye’nin ilk insansı robotu SURALP, masanın üzerinden aldığı meşrubat kutusunu ekipte yer alan bir kişiye verdi. Ardından boş kutuyu alarak, yanındaki çöp kutusuna attı. İleri ve geri yürüyüş yapan SURALP, ayrıca mini bir dans gösterisi sundu. Erbatur, bir soru üzerine, SURALP’in konuşma fonksiyonlarının henüz geliştirilmediğini söyledi.

Siber saldırılarda Türkiye, dünya 4.'sü

Bilgi güvenliği uzmanı olan Kaspersky, siber suçların ekonomiye 100 milyar dolar zarar verdiğini anlatırken, istatistiklere göre Türkiye'nin siber saldırılarda 4'üncü sırada bulunduğunu açıkladı.

Güvenlik içerik yönetim geliştiricisi Kaspersky Lab Üst Yöneticisi (CEO) Eugene Kaspersky, dijital güvenlik konusundaki görüşlerini paylaştı, siber savaş çağının önlemlerini anlattı. Bilişim Zirvesi kapsamında ana konuşmacı olarak ilk kez Türkiye'ye gelen Kaspersky, "Dijital Güvenliğin Geleceği: Kaspersky Vizyonu" başlıklı bir sunum yaptı. Kaspersky, sunumunda; artık "siber savaş ve siber terör çağı" olarak nitelenen bir dönemin başladığını, bu aşamada uluslararası toplumların karşı karşıya kaldığı zorluk ve tehditleri tek tek sıraladıktan sonra alınması gereken önlemlere dikkat çekti.

"Bugün insanlar çevrim içi bir dünyada yaşıyor. Artık şirketler, hükümetler, her şey dijital ve online. Bu nedenle dünya siber saldırılara çok daha açık" diyen bilgi güvenliği uzmanı Kaspersky, şu anda daha fazla para kazanabilmek amacıyla özellikle endüstriyel sistemlere yapılan saldırılar olduğunu anımsattı. Tüm işletmelerin hedef durumunda olduğunu belirten Kaspersky, siber suçların artık her yerde görüldüğüne dikkat çekti.

100 milyar dolarlık zarar

Türkiye'nin de siber saldırılarda öne çıkan ülkelerden biri olduğuna işaret eden Kaspersky, "Bu konuda Çin birinciliği kimseye bırakmıyor. İstatistiklere göre Türkiye 4. sırada bulunuyor" dedi.

Kaspersky, "Siber suç etkili, organize, kârlı, yapması kolay, düşük riskli bir iş. Bu yüzden bu tür suçlar giderek çoğalıyor. Siber suçların küresel ekonomiye verdiği zarar 100 milyar dolar civarında ve bu rakam her geçen gün artıyor" diye konuştu.

"Siber polis gücü" yok

Dünyada yaşanan büyük siber suçlara örnekler veren Kaspersky, siber suçlularının işletmeler gibi organize hareket ettiğini kaydetti. "Siber suçlar ne yazık ki kârlı bir iş. Diğer olumsuz bir tarafı ise yapması çok kolay ve kurbanlara dokunmadan, görmeden hırsızlık gerçekleştirebiliyor" diyen Kaspersky, İnternet savaşlarının yaşandığı dünyada önümüzdeki dönemde bilgi teknolojileri güvenlik mühendislerine çok daha fazla ihtiyaç olacağını dile getirdi.

Satın alması çok pahalı olmayan yazılımların veya güvenliği iyi sağlayamayan işletim sistemlerinin de online suçun yayılmasına sebep olduğunu anlatan Kaspersky, bu suçluların dünyanın her yerinde kovalayacak uluslararası 'siber polis gücü'nün de bulunmadığının altını çizdi.

İnternet savaşlarının yaşandığı dünyada önümüzdeki dönemde bilgi teknolojileri güvenlik mühendislerine çok daha fazla ihtiyaç olacağını dile getiren Kaspersky, siber suçlara ilişkin hükümetlerin çok daha fazla tedbir alması ve buna ilişkin düzenlemelerin yapılması gerektiğini vurguladı.

Kamu, bilgi varlıklarını korumada yetersiz

Kamudaki bilgisayarların büyük bölümünün güvensiz olduğuna dikkat çeken Sağıroğlu, kamunun bilgi varlıklarını korumada yetersiz kaldığını savundu.

Son dönemlerde 10 milyon üzerinde TC kimlik bilgilerinin, KPSS ile Polis Koleji sorularının çalınması ve ÖSYM gibi kurumlarda oluşan güvenlik zafiyetleri, gözleri kamu bilgisayarlarının güvenliğine çevirirken, Bilgi Güvenliği Derneği'nden uyarı geldi. Bilgi Güvenliği Derneği Başkanı Prof. Dr. Şeref Sağıroğlu, kamu kurumlarının bilgisayarlarının çok büyük bölümünün güvensiz olduğuna dikkat çekerek, kamu kurumlarının, ellerindeki yüksek düzeyli bilgiyi koruyamadığını iddia etti. Kamuda, "Güvenliğin teknoloji ile sağlanabileceği düşüncesinin hâkim olduğu, uzman insan kaynağı eksikliği ve süreçlerin yeteri kadar üzerinde durulmadığına" dikkat çeken Sağıroğlu, kamuda meydana gelen güvenlik açıklıklarının büyük bölümünün insan ve süreç kaynaklı olduğunu, kritik kurumların Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ni bünyelerine uygulamaları, belirli sürelerde sızma testleri yaptırmaları önerisinde bulundu.

ANKA'ya açıklama yapan Sağıroğlu, Türkiye'de son yıllarda kamuda konuyla ilgili farkındalığın artmaya başladığını fakat geline noktanın tatmin edici olmadığını kaydetti. Kamu bilişim sistemlerinde tutulan bilgilerin değerinin yüksek olduğu ve önemli bilgi varlıklarını oluşturdukları belirten Sağıroğlu, bunun farkında olarak kurumların bilgi güvenliği konusunda daha hassas, bilinçli ve sorumlulukla bilgi varlıklarını korumaları gerektiğinin altını çizdi.

Kritik verilerin saklandığı bilgisayar sistemlerinin mümkün olduğunca İnternet'ten izole edilmesi gerektiğine işaret eden Sağıroğlu, her kamu kurumunun kendi bilgi işlem sistemini test ettirmesi gerektiğini aktararak "Genel olarak değerlendirildiğinde, pek çok kurum sızma testlerinin önemini farkında değil veya yaptıramamış, yaptırmış ama kapsamlı değil, yaptırmış ama gereğini yerine getirememiş. Bunun için gerekli hassasiyet gösterilmiyor veya gösterilemiyor" dedi.

Tehditlerin algılama seviyeleri düşük

Kamunun bilgi güvenliği farkındalığı ve bilgi birikimlerinin çok yüksek olmadığı ve tehditleri algılama seviyesinin düşük olduğunu iddia eden Sağıroğlu, bunun sebeplerini ise kamuda "güvenliğin teknoloji ile sağlanabileceği düşüncesinin hâkim olması", "uzman insan kaynağı eksikliği" ve "süreçlerin yeteri kadar üzerinde durulmaması" şeklinde açıkladı.

Teknoloji, insan ve süreç yaklaşımlarının beraber ele alınmasıyla kurumsal bilgi güvenliğinin yüksek seviyede sağlanabileceğini vurgulayan Sağıroğlu, kamunun bilgi güvenliğini bir defaya mahsus yapılacak bir iş olarak değil sürekli ve dinamik süreçleri içerdiğini bilmesi, bunun için gerekli uygulama, denetim ve iyileştirmeleri yapması gerektiğini kaydetti.

Bilgi güvenliği uzmanı çalıştırılmalı

Yüksek seviyede kurumsal bilgi güvenliğinin sağlanması için kamuda bilgi güvenliği uzmanlarının istihdam edilmesi gerektiğini belirten Sağıroğlu, aynı zamanda, "bilgi güvenliği uzmanı" kadrolarının kamuda arttırılmasını istedi.

Kurumsal bilgi güvenliğinin kamuda sağlıklı olarak kurulup uygulanması konusunda üniversite ve bağımsız kuruluşlardan danışmanlık alınmasının yararlı olacağını bildiren Sağıroğlu, "kamuda yüksek seviyede kurumsal bilgi güvenliğinden bahsedilmesi için ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi standardının kritik bilgi bulunduran tüm kamu kurumlarında uygulanmasının zorunlu hale getirilmesi, bu standardı uygulayan kurumların belirli aralıklarla denetlenmesi gerekir" dedi.

Bilgi Güvenliği Derneği Başkanı Prof. Dr. Şeref Sağıroğlu

TÜBİTAK, kuantum kriptoya yöneldi

Kuantum kriptosistemlerinde uzmanlaşarak kuantum bilgisayarların üretimine yönelmek hedefleniyor.

NATO için çok sayıda kriptosistemi geliştiren ve Türkiye'nin ilk kriptolu cep telefonunu üreten TÜBİTAK, şimdi de kırılmayan şifreleme sistemi olarak bilinen kuantum kriptosistemlerine el attı. TÜBİTAK'ın yeni hedefi, kuantum kriptosistemlerinde uzmanlık alanını geliştirerek, tümüyle yeni hesaplama yöntemlerini destekleyen ve yeni algoritmalar yazmaya olanak tanıyan kuantum bilgisayarlar konusunda araştırmalar yapmak.

TÜBİTAK Bilişim ve Bilgi Güvenliği İleri Teknolojiler Araştırma Merkezi (BİLGEM) Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü (UEKAE) Müdürü Alparslan Babaoğlu, Türkiye'nin kriptosistemi konusunda geldiği seviyenin bu konuda teknolojiyi yönlendiren 5-6 ülke seviyesinde olduğunu belirterek, enstitülerinin çok daha farklı ve ileri teknoloji cihazları yapma konusunda araştırmalar yürüttüğünü bildirdi..

Dünyada ileri kriptoloji uygulamalarının kuantum kriptoloji uygulamalarında yoğunlaştığını belirten Babaoğlu, "Yani onlarca laboratuvar kırılmaz kriptosistemleri yapmaya çalışıyor. Bildiğimiz kriptosistemleri kullanıcı hatalarından bir süre sonra kırılabilir. Algoritmalarınızı ne kadar güçlü yaparsanız yapın kullanıcı hatası varsa bir süre sonra bu kriptolar kırılabilir ama kuantum kriptosistemleri bu iş için çok daha güvenli" diye konuştu. Kuantum kriptosistemlerinde kodlamanın fo-

tonlar kullanılarak yapıldığını ve kodlanan fotona erişmemesi gereken birisinin erişmesi durumunda fotonun polarizasyonunun değişerek kullanıcıların bilginin çalındığından haberdar olduğunu ve çalınan bilgilerin kullanılmayarak yerine yeni bilgi göndermek suretiyle çalınmayan bilgilerle güvenli bir iletişim kanalı oluşturulduğunu anlatan Babaoğlu, kuantum kriptosistemlerinde kullanıcı hatalarının bulunmadığını söyledi. Kuantum bilgi işleme sistemleri üzerinde en çok Japonya, ABD, Kanada, Çin ve Avrupa Birliği üyesi ülkelerin çalıştığını, bu konuya çok büyük yatırımlar yapıldığını anlatan Babaoğlu, bu araştırmaların büyük kısmının gizli olarak yürütüldüğünü belirtti. Babaoğlu, hedeflerinin Türkiye'de ilk kuantum ışınlamayı, daha sonra da tümüyle yeni hesaplama yöntemlerini destekleyen ve niteliksel olarak yeni algoritmalar yazmaya olanak tanıyan kuantum bilgisayarların üretimini hedeflediklerini bildirdi.

Babaoğlu, NATO için off-line kriptosistemi de geliştirdiklerini söyledi. NATO'nun off-line kriptosistemi ihalesine pek çok ülkenin katıldığını, ancak tüm ülkelerin şartnameyi sağlayamadıkları için tek tek çekildiğini belirten Babaoğlu, "Türkiye NATO'nun off-line kriptosistemi ihalesine tek kaynak sağlayıcı olarak katılacak. Çünkü bizden başka hiçbir ülke, NATO'nun istediği koşulları sağlayamadı. Bu şu anlamına geliyor, bugüne kadar tüm dünyaya, NATO'ya ve hatta Türkiye'ye off-line kriptosistemi sağlayan Hollanda dahil, tüm NATO ülkeleri, artık Türkiye'nin ürettiği yeni nesil kriptosistemi kullanacak" dedi.

Prof. Dr. John Hartley:

Dijital okur-yazarlık olmadan, hayal gücümüzü modernize edemiyoruz

27. Bilişim Kurultayı'nda "Dijital Okur-Yazarlığın Kullanımları: Topluma Yayılan Yaratıcılık ve Yenilik Kültürü" başlıklı konuşması ile izleyenlerle buluştu.

Makbule Çubuk

Avustralya Araştırma Kurulu akademi üyesi olan Prof. Dr. John Hartley, Avustralya Araştırma Kurulu Yaratıcı Endüstrilerde Mükemmeliyet ve Yenilik Araştırma Merkezi (Australian Research Center Center for Excellence in Creative Industries and Innovation) araştırma Direktörü ve "Tüketici Yurttaş" Program 3 lideridir. Avustralya Ulusal Üniversitesi ve City University Londra'da da ziyaretçi profesör olarak çalışmaktadır. Queensland Teknoloji Üniversitesi (QUT) Yaratıcı Endüstriler Fakültesi kurucu dekanı olan Hartley, 2009 yılında QUT'nin ilk ayrıcalıklı profesörü ünvanı ile ödüllendirildi. John Hartley, daha önce İngiltere'de Cardiff Üniversitesi Gazetecilik, Medya ve Kültürel Çalışmalar Okulu'nun açılış dekanı olarak ve Tom Hopkins Medya Araştırma Merkezi direktörlüğü görevlerini yürüttü. Edith Cowan Üniversitesi, Murdoch Üniversitesi ve Galler Polyteknik Üniversitesi'nde çeşitli görevlerde bulundu. Queensland eğitim sisteminin geliştirilmesi için kurulan eğitim komisyonlarında ve federal boyutta uluslararası eğitim olanaklarının artırılması konusunda bakanlık danışmanı olarak görev yaptı. Halen UNSW'de Gazetecilik ve Medya Araştırma Merkezi'nde, Almanya'da Eğlence Master Takımı ve Kanada'da Kültür, Kimlik ve Eğitim Merkezi'nde uluslararası danışma kurullarındadır. Yirmi kitabı ve iki yüzün üstünde makalesi olan Prof. Dr. John Hartley'nin yakın zamanda yayınlanan kitapları arasında "Television Truths" (Blackwell 2008), TV50: Fifty Years of Australian Television (2006), Creative Industries (ed., Blackwell 2005), A Short History of Cultural Studies (Sage 2003), Reading Television (John Fiske ile birlikte; 25. yıldönümü baskısı, Routledge 2003), Communication, Cultural and Media Studies: The Key Concepts (3. baskı, Routledge 2002), American Cultural Studies (Roberta Pearson ile birlikte, Oxford UP 2000), The Indigenous Public Sphere (A. McKee ile birlikte, Oxford UP 2000), Uses of Television (Routledge 1999) and Popular Reality (Arnold 1996) yer alıyor. Hartley, International Journal of Cultural Studies'in kurucu editörü, Television and New Media, The International Journal of Learning and Media, Creative Industries Journal, Chinese Journal of Communication, Popular Communication, Investigaciones de la Comunicacion, Communication and Critical/Cultural Studies, Cultural Studies Review, Chinese Journal of Cultural Studies (Pekin), Critical Arts (Güney Afrika), Continuum, Journal of Media and Culture (Avustralya) gibi akademik dergilerin akademik kurullarındadır. 2004- 2006 yılları arasında İletişim ve Kültürel Çalışmalar biriminin başkanlığını yaptığı Avustralya Sosyal Bilimler Akademisi üyesi, İngiltere'deki Royal Society of Arts'ın yaşamboyu üyesi ve Avustralya Yüzyıl Nişanı sahibidir. John Hartley, 2009 yılında Avustralya Hizmet Nişanı ile ödüllendirildi.

Makbule Çubuk: Dijital teknolojilerin hızlı gelişimi medya içeriğinin üretimini ve tüketimini nasıl değiştirdi? Özellikle üreticiler ve tüketiciler arasındaki ilişki düşünüldüğünde?

John Hartley: Asıl değişim, içerik üreten organizasyonlardan trafik üreten organizasyonlara doğru oldu aslında. Radyo ya da televizyon programı yaptığınız zaman “içerik” yayın oluyor. Yayın şirketleri bu programa izleyicilerin ilgisini çekebilirlerse kar elde edebiliyorlar. Fakat dijital medya bu şekilde çalışmıyor. Dijital medyada insanlar kendi içeriklerini kendileri oluşturuyorlar. Şirketleri karlı kılan ne kadar kişinin bu platformu kullandığı oluyor. Trafik ne kadar çok kişinin ziyaret ettiği ve nasıl etkileşime geçtiğidir. Bu yüzden program yapmaktan uzaklaşıp kişilerin birbirleri ile etkileşime geçeceği alanlar yaratıp, kendi programlarını kendilerinin yapmaları durumuna geçiş yaptık.

M.Ç: İkinci soru filtreleme ile ilgili. Online medyanın getirileri ile risklerini dengelemek ciddi bir durum haline geldi. Sizce devletler ya da aileler bu durumla nasıl mücadele etmelidir?

J.H: Durun... :) Aslında ilk önce her yeni medya teknolojisinin başlangıcında bir korku olduğunu söylemek isterim. İnsanlar baskı ile ilk karşılaştıklarında, televizyon, radyo ya da sinema ilk ortaya çıktığında aynı korkuya sahiptiler. Dolayısıyla biz analistçilerce anlaşılması gereken, bu tarz medyada ne olduğundan çok, özellikle genç insanlar tarafından bu tarz içeriklere erişimin kontrolsüzce olmasının daha önemli olduğu. İnsanların asıl korktukları bu. “Orada tehlikeli birşey var mı ? ” dan çok “Ailemin ya da vatandaşlarımın izlediklerini kontrol edebilirim!” ile alakalı birşey.

Bana göre, tarih bize filtrelemenin ya da kısıtlar koymanın yeni medya teknolojilerinin gelişmesine karşı geçici koruyucu bir reaksiyon olduğunu ve her zaman başarısızlığa uğradığını göstermiştir. Ve her zaman kendi yolunu bulmuştur. 19.yy’ la kıyasla tiyatro, gazete ve kitaplarda daha az sansüre maruz kalıyoruz. Günümüzde bu aralar o kadar popüler olmayan televizyon hakkında daha az eleştiri alıyoruz. Tüm dikkatler yeni teknolojiye dönmüş durumda: “ Online Medya”. Online medyada riskler mevcut, bununla beraber yolda karşıdan karşıya geçerkende riskler mevcut. Sonuçta çocuğunuza: “Dışarı çıkıp karşıdan karşıya geçme” demiyor, “Karşıdan karşıya geçmenin güvenli yolu budur” diyorsunuz. Yani ailelerin ya da devletlerin ne yapmaları gerektiği sorunuza cevabım çocuklarına ya da vatandaşlarına nasıl güvenli hareket etmeleri gerektiğini öğrenmelerini teşvik etmeli olduklarıdır.

M.Ç: Yani onları kontrol etmelidir?

J.H: Hayır, onları kendilerini kontrol etmeye yönleltmelidir.

M.Ç: Kendi kendini kontrol etmeyi nasıl başarabiliriz?

J.H: Eğitim ile. Uzun bir süreç. Herşey açık. Tarihsel süreçte 500 yüzyılı aşkın bir süredir, insanlar eğitilince ve kendi kendilerini düşünmeye başlayabildiklerinde kendi hırslarını kontrol edebiliyorlar. Bu aslında tekrar tekrar süregelen bir durum. Eğitebildiğiniz kişiler bunu yapabilir, eğitilmeyen kişilerin kontrol edilmeye ihtiyacı vardır. Fakat eğitimin kendisinde yenilenmeye ihtiyacı olduğunu söylüyorum.

Çoğu okul birçok dijital medyanın kullanılmasını engelleyip yasaklıyor. Bu durumdan öğrencilerin öğrendikleri şey, okulun öğrencilerin bu yeni medya ortamını kullanmayı öğrenmeyi öğrencileri

desteklemekten çok kontrol etmekle ilgilendikleri. Dolayısıyla çoğunlukla okul dışında bu medya ortamına ulaşmaya çalışıyorlar.

19.yy da Richard Carlyle adında ünlü bir radikal yazarın “Her iyi kitabı kanunen yasaklayın” şeklinde bir sloganı vardı. Çünkü bu durum insanların ilgisini çekiyor ve görmek, okumak istiyorlar. Aslına bakarsanız herşey açık. Engelleme ve yasaklama insanların devlete karşı güvenlerini sarsıyor. Ayrıca asla kendilerini koruyabilecek pratik bilgilere ulaşamıyor; asla kendi hareketlerinin sorumluluğunu alabilecek yeteneklere nasıl sahip olabileceklerini öğrenemiyorlar. Bu iyi bir eğitim şekli olmaz mıydı? Bence devletler bunu denemeli. İnsanların sosyal ağ sitelerinde birbirleri ile etkileşime geçtiklerinde dikkat edilirse, sıklıkla birbirlerinin hareketlerini düzenlediklerini görürüz. “Ateşleme” ve “ Oltalama” diğerleri tarafından düzenleniyor. Ama onlar herhangi bir otorite tarafından kontrol edilemezler. Sorunuza kısaca cevabım şöyle: İnsanlara güvenin.

M.Ç: 20.yy Amerikan çağıydı. 21.yyda Çin süpergüç olarak ortaya çıkıyor. Gelecek hakkında ne düşünüyorsunuz?

J.H: Bence bu gerçekleşecek. Benim hissettiğim, Amerikanın eskiden olduğu gibi bir güç olmadığının açık olduğu. Çin hakkındaki çarpıcı gerçek modernizasyondaki hızı değil, aynı zamanda meydana gelen değişiklikleri gerçekleştirmek ve adapte etmekteki istekliliği. Resmi olarak komünist bir devlet olmasına rağmen girişimciliğin bir sürü çeşidini denemek ve gerçekleştirmek istiyor. Politik güç sorusu önemli aslında fakat bunun yanında insanların enerjisinin de dikkate almamız gerekir. Çin, Hindistan ve Kore, Güney Afrika gibi diğer gelişen ekonomilerin gücün jeopolitik dengesini değiştirmesi beni etkiliyor. Bu yüzden aslında bu yüzyılın Çin yüzyılı değil de gelişen ekonomilerin yüzyılı olacağını düşünüyorum.

M.Ç: Sosyal dönüşüm kültürel endüstrileri nasıl etkiliyor?

J.H: Kültürel endüstrilerin sosyal dönüşümü etkilediğinden- hangisinin sebep, hangisinin sonuç olduğu hakkında pek emin değilim. Yazılarımda tartıştığım aslında teknolojik değişimin sadece yeterli olmadığıdır. Toplumdaki tüm insanların enerjilerinin de bu değişime dahil etmenin yollarını bulup daha sonra bu değişimi incelemelisiniz.

Değişimin hızı da değişmekte ve her geçen gün hızlanmakta. Eskiye kıyasla, değişime dahil olan kişilerin sayısı inanılmaz derecede arttı. Dolayısıyla, Çinde, Hindistanda ve burada(Türkiye’de) önceden ekonomiye dahil olmayan ama şimdi olan bir sürü kişi var. Önceye kıyasla daha fazla sayıda eğitim almış kişi mevcut. Çoğunlukla geleneksel sebeplerden dolayı ekonomiye önceden dahil olmamış bir çok kadın ekonomiye dahil durumda. Sonuçta ekonominin hızı, oranı ve kapsamı hiç olmadığı kadar hızlı. Ve bence bu durum bize toplumun nasıl işlediği hakkında eskiden olduğundan daha çok bilgi sahibi olmamıza fırsat sunuyor. Toplumun yönetimini küçük ve elit bir tabakaya bırakmak zorunluluğunu ortadan kaldırıyor. Böylelikle kendi kendimize bunu yapabiliyor duruma gelebiliyoruz.

M.Ç: Dijital literatürün multimedya dünyasında kullanımları nasıl?

J.H: Benim anlatmaya çalıştığım, “dijital literatürün” bir yetenek olmadığı aslında. Microsoft ürünlerinin, Office’in mesela nasıl kullanıldığında dijital literatür olmadığı. Bundan çok daha fazla bir durum söz konusu. Kişilerin kendilerini ifade edebilme yollarını bulmaları için değişik medya ortamlarını bulmaları ile ilgili. “Benim için anlamlı olan ne?”, “İlişilerim ne?” ya da “Kendimi nasıl gerçekleştirebilirim?” dijital literatürün bir parçası.

Bir kere dijital medyanın kendini ifade etme ve kendini tanıma olduğu noktasına ulaştıktan sonra, sadece kişisel değil, bilim, gazetecilik ve yaratıcı çalışma (örn. yaratıcı kurgusal hikayeler) gibi hedef amaçlı kullanılabileceğinin farkına varılması gerekiyor ki bu beceriler dijital medya vasıtasıyla herkes tarafından erişilebilir olmasıyla geliştirilebilir.

Kısaca söylemek gerekirse “dijital literatür”, sadece çalışma hayatı için insanların yeteneklerini geliştirmekle alakalı değil, o olmadan bilimi, gazeteciliği ya da hayal gücümüzde modernize edemeyiz.

Akademisyen, Dijital Hikâye Anlatıcısı ve Öykü Yazarı

Burcu Şimşek:

Dijital hikâyelerin yaygınlaşıp çevrimiçi medya içeriklerine katılmasını hedefliyoruz

Kısa, atölye ortamında kolektif bir yapı içinde üretilen dijital hikâyenin, alternatif bir form olarak değişik mecralarda insanların kendi seslerini duyurmalarına olanak sağladığına dikkat çeken Şimşek, kısıtlı bir kadın grubu ile yürütülen atölye çalışmalarının yaygınlaşması ve Türkiye’de çevrimiçi medya içeriklerine henüz tanınmayan bir formun da katılmasını hedeflediklerini vurguladı.

Koray Özer

Kasım sayımızın ‘Dosya’ başlığı olan ‘Dijital okur-yazarlık’ konusunda Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Bilimleri Bölümü, Toplum ve İletişim Anabilim Dalı’nda araştırma görevlisi olan Burcu Şimşek ile bir söyleşi yaptık. ‘Dijital hikâye’ alanında Türkiye’de ilk akla gelen isimlerden biri olan Şimşek, Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde lisans diploması aldı ve Dünya gazetesinde gazeteci olarak üç yıl çalıştı. Daha sonra Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu’nda okutman olarak görev yaptı ve aynı zamanda Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Bölümü’nde yüksek lisansını tamamladı. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü’nde başladığı doktorasına, yeterliği geçtikten sonra Avustralya’da QUT Bursu alarak Queensland University of Technology’de devam etti. Halen Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Bilimleri Bölümü, Toplum ve İletişim Anabilim Dalı’nda araştırma görevlisi olarak çalışan Şimşek akademisyen olmasının yanı sıra dijital hikâye anlatıcısı ve ayrıca öykü yazarı.

-Dijital hikâye nedir, bildiğimiz hikâye anlatma tekniklerine göre farkları nelerdir?

-Dijital hikâye, 2,5- 3 dakikalık kısa ve amatör bir form olarak atölye ortamında kollektif bir yapı içinde her bir katılımcının kendi yaşamından bir hikâyeyi, kendi sesi ve istediği görsel öğelerle destekleyerek dijital ortama aktarmasıyla ortaya çıkartılan bir form. Hikâye anlatma teknikleri derken sözlü kültür içinde hikâye etme kavramına gönderme yaptığınızı düşünerek cevaplamak isterim bu sorunuzu. Dijital hikâye anlatımı gündelik yaşam içindeki hikâye anlatma pratiklerimizdeki öğeleri kullanır zaten. Ancak burada dikkat etmemiz gereken çok önemli bir nokta var, hikâye ve öykü kavramları arasındaki fark. Türkçe’de hikâye etme, hikâye anlatma kavramları ardaalanında sözlü bir geleneği barındırır, ancak öykü yazılı bir form olarak bir edebiyat ürün türüdür. Öykü, yazılı bir formdur ve belli tekniklerle ilerler ve aslında yazarın ustalık, bir nevi uzmanlığı ile bir ürünü ortaya çıkarmasıdır. Ancak hikâye anlatımı ‘sıradan’ insanların herhangi bir uzmanlık bilgisi gerektirmeksizin yaşamlarında, tanıdıkları insanların yaşamlarından ya da çerçeveyi daha da büyütürsek ilgilendikleri insanların yaşamlarından insanlara dair anlattıkları öyküler.

-Kimler dijital hikâye anlatıcısı olabilir?

-Herkes aslında hikâye anlatıcısıdır. Sadece yazının hükümdarlığında hikâye anlatmanın aslında öykü türünden önce insanlığın en başlarından itibaren varlık gösterdiğine dair kavrayışımız değişmiş durumda. Çünkü aslında gündelik yaşamımızı, yaşadıklarımızı birbirimize aktararak, ilişkiler kurarak yol alırız. Ancak bunlar büyük hikâyeler

olmak zorunda değildirler. İşten çıkıp eve giderken yaşanan bir olay, evde çocuğumuzun konuşmaya başladığında söylediği ufakık bir kelimenin verdiği mutluluk, gezilen görülen yerlerden aktarımlar... Aslında yaşadığımız şeyleri yaşamımızdaki ve yaşamımıza girip çıkan insanlarla genellikle anlatılarımızla paylaşıyoruz.

-Dijital hikâye anlatımının yüz yüze hikâye anlatımından farkları neler? Sizce hangisi daha etkili?

-Dijital hikâyeler de aslında, atölye çalışmalarımızın en başında ‘hikâye çemberi’ dediğimiz bir aşamada, yüzyüze katılımcıların aktif etkileşimi ile ortaya çıkıyor. Hikâyeler genellikle anlatıcılarının paylaşıma girdikleri insanlardan gelen sorular ile onların merakları yönünde şekillenirler. Aynı hikâye farklı ilgi ve meraklara sahip gruplarda anlatılırken aslında özün de aynı olsa da bazı noktaları daha görünür hale gelirken, bazı noktaları daha önceki anlatımlara oranla daha az belirgin olabilir. Yüzyüze etkileşim içinde paylaştığımız

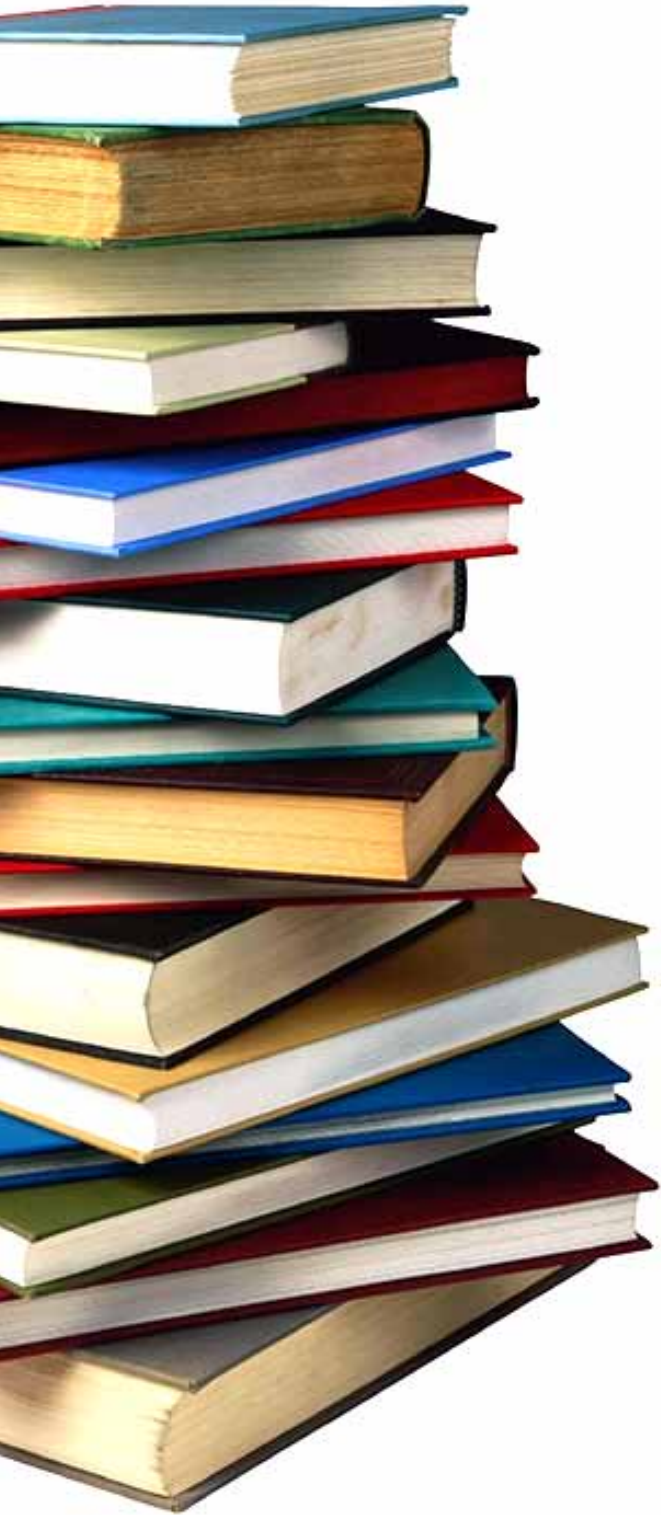
hikâyeler, sohbet ortamına da bağlı olarak farklı hikâyelerin birbirine bağlanması ile daha uzun süreler alabilirken, dijital hikâyelerin belli bir süre kısıtlaması var. Aslında bu kısıtlama hikâyelerin en çarpıcı noktalarına yoğunlaşmayı gerektiriyor.

-İlk ‘Dijital hikâye’ler nelerdi? Akademik olarak dijital hikâyelerin ne zaman farkına varıldı?

-Dijital hikâye anlatımı Kaliforniya’da 1990ların ortalarında Dana Atchley ve sonralarında ona katılan Joe Lambert’in çalışmalarıyla ortaya çıktı. Dijital videolarla uğraşan bu isimler, çalışmaları devam ettikçe dijital teknolojiler hakkında bir uzmanlık bilgisine sahip olmayan insanların da dijital olarak anlatılarını paylaşabilmelerini sağlayan bir birlikte üretme pratiği geliştirdiler. 1990’larda dijital teknolojilerdeki gelişmeler, kişisel bilgisayarların, yazıcıların ve dijital kameraların yaygınlaşması ile çevrimiçi içerikler çoğalmaya başladı.

-Sizin dijital hikâye anlatımıyla karşılaşmanız nasıl oldu?

-Benim dijital hikâye anlatımı ile karşılaşmam 2009 yılında Avustralya’ya Queensland University of Technology’e (QUT) Prof. Dr. John Hartley ile ziyaretçi akademisyen olarak beş aylığına çalışmaya gitmem ile oldu. Zaten süre sonunda akademik seyrimin dijital hikâye anlatımı ile devam edeceği kesinleşmiş oldu. Orada ‘Dijital Hikâye Anlatımı’ atölye çalışmalarını yürütebilmek için gerekli olan kolaylaştırıcı eğitim ve seminer programını tamamladım ve o eğitimde kendi dijital hikâyemi yaptım. Sürecin kendisi hem heyecan verici hem de yorucuydu. Ancak burada yürüttüğümüz

projenin temelleri o atölye çalışmasında atıldı aslında. Süreç içinde zaten dünyada 'Dijital Hikâye Anlatımı Hareketi' içinde çok önemli bir isim olan John Hartley ve QUT içindeki Dijital Hikâye Anlatımı Ekibi'nde pek çok toplumsal projede çalışmış olan Dr. Jean Burgess ile Türkiye'de yürüttüğümüz projenin yapılandırılmasında önemli katkıları oldu.

-Dijital hikâye anlatımı çalışmalarının ülkemizdeki süreci nasıl? Yürüttüğünüz proje ile ilgili biraz daha bilgi alabilir miyiz?

-Türkiye'ye döndükten sonra Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne dijital hikâye anlatımı atölye çalışmaları yürütecek bir ekibin kurulması için gerekli girişimleri yaptım ve kurucu dekanımız Prof. Dr. Asker Kartarı bu ekibin kurulmasına onay verdi. Amargili Kadınlardan Dijital Hikâyeler Projesi de bu ekibin yürüttüğü atölyelerle ilerledi. Projemize Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Birimi destek verdi. Bir sivil toplum kuruluşu olan Amargi Kadın Akademisi, proje ortağımız olarak bu çalışmanın yürütülmesinde atölye çalışmalarımıza mekân sağladığı gibi iletişim ağlarını da kullanmamıza izin verdi. Projeye, gerekli kolaylaştırıcı eğitime atölye çalışması ile başlayıp proje içinde gerçekleştirilen atölyelerde yer alarak devam ettik, yakın zamanda seminer modülü ile projeyi tamamlayacağız. Böylece bu ilk projemizde çalışan arkadaşlarımız farklı amaçlarla farklı gruplardan katılımcılarla dijital hikaye anlatımı atölye çalışmalarını sürdürebilecek donanımına kavuşmuş olacaklar. Özverili bir ekip çalışması söz konusu, dijital hikâye anlatımı atölye çalışmalarında. Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde kurulan ekip de aynen böyle özverili bir ekip.

-Sizce insanlar neden dijital hikâye anlatmak istesin?

-Çevrimiçi medya aslında Facebook, Twitter, YouTube gibi paylaşım siteleri ile kişilerin kendi yaşamlarından belli noktaları görünür kılmalarını ve özellikle kendi çektikleri fotoğrafları kendi kullanıcı hesaplarına yükleme alışkanlığı geliştirmesi ile sıradan yaşamların yayına açılmasını sağladı. Dijital hikâye anlatımı,

alternatif bir form olarak değişik mecralarda insanların kendi seslerini kişisel ve politik amaçlarla duyurmalarını sağlama olanağı veriyor.

-Dünyada dijital hikâyelerin kullanım amaçları neler?

-Dijital hikâye anlatımının en temel özelliği, kişilerin kendi deneyimlerini, kendi sesleri ve kendi seçtikleri görsellerle dolaşıma sokmaları. Bu özellikle özellikle marjinalize edilen, sesi ana akım medyada duyurulmayan ve duyulmayan bireylerin ve toplulukların kendilerini ifade etmeleri için hem etkili hem de kolektif bir ortamda üretilen bir form olması bakımından kullanılıyor. Sözlü tarih çalışmalarından IT eğitimlerine, gençlik projelerinden kalkınma programlarına kadar pek çok projede tek başına ya da farklı uygulamaların yanında yardımcı bir form olarak kullanılabilir. Ancak bu noktada önemli olan kolaylaştırıcı ekibin her bir projenin yapısına göre atölye koordinatörü tarafından yapılandırılması ve kullanılacak stratejilerin belirlenmesi gerekiyor.

-Gelecekte dijital hikâye anlatımıyla ilgili yapmak istediğiniz projeler neler?

-Daha kısıtlı bir kadın grubu ile yürüttüğümüz Amargili Kadınlarla Dijital Hikâyeler projesinin amaçlarına sadık kalarak farklı kadın grupları ile dijital hikâye anlatımı atölye çalışmaları yürütmeyi ve www.dijitalhikayeler.org'da dolaşıma giren dijital hikâyelerin sayısını arttırmayı istiyoruz. Farklı sivil toplum örgütleri ve kuruluşlar ile işbirlikleri geliştirmek kimi durumlarda sektörel partnerlerle de çalışarak dijital hikâyelerin yaygınlaşmasını ve Türkiye'de çevrimiçi medya içeriklerine henüz Türkiye'de tanınmayan bir formun da katılmasını hedefliyoruz. Tabii ki bu süreç aslında dijital teknolojilerle mesafeli ilişkileri olan grupların, toplumsal yaşama katılımlarına da katkı sağlayacak kuşkusuz, bireysel ifadelerin artmasının yanında.

-Teşekkür ederim.

-Bu yeni forma gösterdiğiniz ilgi için biz de ekip olarak teşekkür ederiz.

TEKNOLOJİYİ ZORLAMAK

Teknoloji üretmediğimiz sürece, üretkenlerin kurallarına uymak zorundayız

Atilla Yardımcı
atilla.yardimci@tobb.org.tr

Teknolojik gelişmeleri benimsemek ve buna uygun düşünce yapısını oluşturmak kimi durumlarda zor oluyor. Özellikle teknoloji üreten ülkelerin, ürettikleri teknolojilerin yasa dışı alanlarda kullanılmasını önlemek için daha büyük yatırımlar yapması da üzerinde düşünülmesi gereken bir konu. Bilgi ve iletişim araçları kullanılarak yapılan yasa dışı eylemlerin engellenmesi için yine bu araçlardan yararlanılması kısır döngü gibi gelebilir. Buna karşın, bilişim teknolojilerinin gelişmesi ve yaygınlaşması açısından ise olumlu olarak değerlendirilebilir. Ancak gün geçtikçe teknolojiye daha fazla bağımlı hale geldiğimiz dikkate alınacak olursa, önlem ya da güvenlik gerekçeleri ile kişisel gizlilikte, sanırım ortadan kalkmaya başlayacak. Bence bu konuları tartışacak olan hukukçuların görüşlerini de dikkatle takip etmek gerekiyor.

Benim burada üzerinde durmak istediğim nokta, bir telefon firmasının şifreli iletişim altyapısı kullanarak sunduğu ve ticari anlamda kendisine avantajlar sağladığı çözümlerin, denetim altına alınmaya çalışılması konusu. Bu amaçla geliştirdiği şifreleme algoritmasının ilgili kurumlara vermesini istemek güvenlik açısından anlayışla karşılanabilir. Bunun yanında, firmada doğal olarak büyük yatırımlar yaparak geliştirdiği algoritmanın paylaşılması sonucunda, müşterileri üzerinde yaratacağı olumsuz etkiyi düşünerek buna sıcak bakmıyor. IP altyapıları üzerinden yapılan sesli ve görüntülü iletişimlerin bazılarında çeşitli şifrelemelerin kullanıldığını hepimiz biliyoruz. Bu demektir ki yakında Dünya genelinde fiili olarak kullanılan tüm algoritmaları barındıran ve bunların sürüm bilgilerinin de takip edilmeye başlandığı oldukça güzel bir arşivimiz olacak.

Aslında bilgi teknolojileri aracılığı ile işlenen ya da organize edilen suçları önceden bilerek, gerekli tedbirlerin alınması için her türlü çalışmanın yapılmasında yarar var. Ancak bu çalışmaların, bilgi teknolojilerini toplum yararına kullanma gayretinde olan bireyleri de olumsuz etkilememesi gerekiyor. Bunun en güzel örneğini cep telefonu konusunda yaşıyoruz. Algoritmaların talep edildiği marka yakın zamana kadar büyük kampanyalar ve çeşitli taahhütler altında taksitli olarak satıldı. Şimdi ilgili firma algoritmaları vermez ise bu marka telefonlar büyük olasılıkla iletişime kapatılacak. Peki bu telefonu satın alanların, sağladığı kolaylıkları dikkate aldıklarını varsayarsak, eğer bu kolaylıklardan faydalanmama durumuna düşerlerse sıkıntılarını kime nasıl anlatacaklar. Ayrıca, hak kaybına uğrayacaklar ise haklarını nasıl geri alabilecekler. Bu telefonları satan firma geri alıp benzer özelliklere sahip ama algoritması ilgili kamu kurumuna teslim edilmiş telefonları hediye edecek mi? Buna benzer soruları arttırmak mümkün. Bu soruların yanıtlarını bulabildiğimiz zaman, bilgi toplumu olma yolunda önemli başarımlar sağlamış olacağımızı bilmemiz gerekiyor.

Teknoloji üretmediğimiz sürece, üretkenlerin kurallarına uymak zorundayız. Ülke kaynaklarını yenilikçi, rekabet edebilir teknolojik çözümlerin üretilmesine harcamamız gerekiyor. Bunun yanında teknolojik imkanları caydırma amaçlı değil yaratmak, üretmek ve paylaşmak amacıyla kullanmaya çalışmamız gerektiğini unutmayalım.

CHP Uşak Milletvekili Prof. Dr. Coşkunoglu: Erişim engellenmesi yerine içerik çıkartma konusunda yasa teklifi vereceğiz

Coşkunoglu, İnternet'te erişimin engellenmesi yerine içerik çıkartma konusunda bir yasa teklifi vereceklerini açıkladı. CHP'nin Facebook'u kapatmak için değil TİB'in görevini ihmal etmesiyle ilişkili dava açtığını bildiren Coşkunoglu, daha önce karşı olduğu "Bilgi Toplumu Bakanlığı"nın şimdi mutlaka kurulması gerektiğini vurguluyor.

Arzu Kılıç-Aslıhan Bozkurt

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) "bilşimle ilgili milletvekilleri" denilince ilk akla gelen isimlerden biri olan CHP Uşak Milletvekili Prof. Dr. Osman Coşkunoglu ile bir söyleşi gerçekleştirdik. Coşkunoglu, son zamanların sıcak tartışma konularından olan sosyal medyada nefret söylemi, 5651 sayılı yasa ve İnternet'e erişim engellemeleri, İnternet Kurulu ve "Bilgi Toplumu Bakanlığı" konusunda değerlendirmelerde bulunurken iktidar olmaları halinde bilgi teknolojileri konusunda yapacaklarını da açıkladı.

Lisansveyükseklisans eğitimi Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) İnşaat Mühendisliği'nde aldıktan sonra Georgia Institute of Technology'de endüstri ve sistem mühendisliği alanında doktora'sını tamamlayan Coşkunoglu, Illinois ve Milano üniversitelerinde Öğretim Üyesi olarak görev yaptı. Illinois Üniversitesi Senato Üyeliği, Mühendislik Fakültesi Yönetim Kurulu Üyeliği ve uluslararası kuruluşlarda Danışmanlık görevlerinde bulunan Coşkunoglu, yaklaşık 24 yıl yurtdışında yaşadıkdan sonra yurda dönüp ODTÜ Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde Öğretim Görevlisi olarak çalıştı. Bu arada politika arenasına atılan, herkesin bir şekilde politikaya katkıda bulunması gerektiğini yılmadan savunan Coşkunoglu, 22. ve 23. Dönem Uşak Milletvekili olarak TBMM'de bulundu. 23. Dönem'de Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Üyesi olan Coşkunoglu, çok iyi düzeyde İngilizce ve orta düzeyde İtalyanca biliyor. "Bilişim sektörünün TBMM'deki temsilcisi" olarak tanınan Endüstri Mühendisi ve Öğretim Üyesi ve Siyasetçi Coşkunoglu, evli ve 2 çocuk babası.

Türkiye'de yaygınlaşan nefret söylemi ve keskin kutuplaşmanın özellikle Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın yaklaşımından kaynaklandığını söyleyen Coşkunoglu, nefret suçlarına karşı önlem alınmasından, gerekirse cezai müeyyideler uygulanmasından yana. İnternet'te erişimin engellenmesi yerine içerik çıkartma konusunda bir yasa teklifi vereceklerini açıklayan Coşkunoglu, Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın Google ile gereksiz bir inatlaşmaya girdiğini düşünüyor. İnternet Kurulu'nun ideal çözüm platformu olabileceğini belirten Coşkunoglu, kurulun arzu edildiği gibi çalışmadığına, yetki ve olanaklarının olmadığına dikkat çekiyor. CHP olarak iktidara gelirlse şeffaf, sivil toplum katılımıyla ciddi bir bilgi toplumu strateji hazırlayacaklarını, telekom sektörünü mutlaka düzgün bir rekabete açacaklarını bildiriyor. Yeni bir bürokrasi yaratacağından çekindiği için 2002'de güçlü, 2007'de ise biraz daha zayıf bir şekilde "Bilgi Toplumu Bakanlığı"na karşı olduğunu bildiren Coşkunoglu, şu anda Bakanlığın mutlaka kurulması gerektiğini düşünüyor.

-Sosyal ve yeni medyada nefret söylemi son zamanlarda en çok tartışılan konuların başında geliyor. Türkiye’de nefret söylemini körükleyen şeyler nelerdir?

- Türkiye’deki keskin kutuplaşma ve nefret söylemi, özellikle Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın yaklaşımının bir sonucudur. Örneğin “Bitaraf olan bertaraf olur” sözü... Meclis’te konuşurken milletvekilleri arasında gürültü olduğunda, Meclis Başkanı Mehmet Ali Şahin’e dönüp “Bunları sen mi susturacaksın, ben mi susturayım?” demesi... Kendi gibi düşünmeyen herkese böylesine meydan okuyarak yaklaşması, maalesef ülkemizde çok ciddi bir kutuplaşma yaratıyor. 1970’lerin sonlarına doğru da Milliyetçi Cephe, Milli Cephe gibi cepheler vardı. Sonra, kan gövdeyi götürdü. Şimdi demokrasimiz biraz daha olgunlaştığı için o noktaya gelmedik ama toplumda insanlar birbirlerine kuşkuyla bakar oldu. Siyasi ve çok ciddi olarak etnik kutuplaşma var. Mezhep bazında da var ancak bu henüz daha ön plana çıkmadı. Maalesef Başbakan, politikasını kutuplaşma üzerine inşa ediyor ve bundan bir çıkar umuyor. “Öteki yanlış, ben doğrudum” ve “Benim gibi düşünmeyen haindir” anlayışı egemen oluyor topluma.

Nefret söylemi katalog suçlar kapsamına alınmalı

-Nefret suçlarına karşı mücadele için özel bir yasanın gerekli olduğunu düşünüyor musunuz? Sizce, 5651 sayılı yasadaki katalog suçlar nefret söylemini de kapsamına alınmalı mıdır?

- Kesinlikle alınmalıdır. Amerika’da bunu yaşadım. Üniversitede hoca olduğum dönemlerde nefret değil ama önyargılı konuşmamaya ilişkin sık sık notlar iletirdi bize. Türkiye’de de önyargının giderek nefret boyutuna gelmemesi için önlemler alınmalı, gerekirse cezai müeyyideler getirilmeli.. 5651 farklı bir yasa. İnternet, farklı bir ortam

ve İnternet’te sansür koyamazsınız. Bu yasa çıkarken de bu noktaya dikkat çekmeye, anti-virüsler analojisi yaparak anlatmaya çalıştım. Yeni bir virüs çıkıyor, bilgisayarınızdaki antivirüs güncelleniyor. Sonra yeni bir virüs, yeni bir güncelleme... Bu sonsuza kadar gider. Mutlaka o en güncel antivirüsün üzerinden de atlayacak bir virüs bulunur. Bunu önlemek şimdiki bilgimiz ve teknoloji ile imkânsız. Dolayısıyla “Bu yasa zaten uygulanamaz” diye baştan uyarımtım. Bütün dünya, siber suçlarla ilgili nasıl bir yaklaşım sergilenmesi gerektiği arayışı içerisinde. Bizim de bu konuda henüz bir cevabımız yok. Yazılı ve görsel basına birtakım yasaklama veya engellemeler koymak kolay ama İnternet dünyasında bu mümkün değil.

Erişimin engellenmesi yerine içerik çıkartılmalı...

-5651 yasa kapsamında Türkiye’de yabancı popüler video siteleri engelleniyor. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir? Video siteleri hangi gerekçelerle ve nasıl engellenirse haberleşme özgürlüğünün kısıtlandığı yönündeki eleştirilere maruz kalmaz?

- Haberleşme özgürlüğünün kısıtlandığı yönündeki eleştirilere maruz kalmamak ancak erişim engellemesi yerine içerik çıkartmak ile mümkün. Bu konuyu Ankara ve İstanbul’daki bilişim hukukçularıyla görüşüyoruz. Umuyorum gelecek günlerde erişim engellenmesi yerine içerik çıkartma konusunda bir yasa teklifi vereceğiz.

Yabancı popüler video sitelerinin Türkiye’de engellenmesi konusunda bence Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, gereksiz bir inatlaşmaya girdi. Bakan, önce Atatürk’e hakaret diye bahane buldu ve ilgili siteye giriş Türkiye’de engellendi. Ancak uluslararası yaptırım gücümüz yok ki gidip Kanada’da, Brezilya’da da çıkart diyelim. Sonra Bakan, konuyu çevirip “Vergi vermiyorlar” noktasına getirdi. Ancak böyle olunca “Maliye Bakanlığı’nın ilgileneceği

konu, sana mı düştü? Eğer vergi konusunu konuşacaksak öncelikle iletişim vergisini görüşelim” denilir. Bu gündeme geldiğinde, Maliye Bakanı işaret ediliyor. O zaman Google eğer vermesi gereken vergiyi vermiyorsa, konuyu Maliye Bakanı’na bırak. Bütün bunlar, ne yapacağını bilememenin sıkıntıları. Son olarak da “Yerli sürüm yapsınlar” denildi. Bu öneriye de cevap verdim. Türkiye’de çok pahalı olması nedeniyle yerli firmalar gidiyor Hollanda’dan, Almanya’dan hosting hizmeti alıyor. Neden pahalı? Hükümet, Türk Telekom’u koruyor da ondan. Bunun üzerine de Bakan, Türk Telekom, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) namına bir açıklama yaparak “Hosting hizmetini yüzde 50-60 ucuzlatacağız” dedi. Yani daha önce Maliye Bakanı yerine konuşan Ulaştırma Bakanımız şimdi de hem TT hem de BTK yerine konuştu! İlginç bir durum...Bakalım göreceğiz.

-Bu arada CHP’nin Facebook’u kapatmak için dava açtığı ortaya çıktı...

-CHP, Facebook’u kapatmak için dava açmadı. Konuyu özetleyerek anlatayım. Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu, 2009 Yerel Seçimleri’nde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adayı olduğunda Facebook’ta aleyhine çok çirkin bir iftira atıldı. Kılıçdaroğlu, söz konusu grubun engellenmesini istedi. Ankara 19. Asliye Hukuk Mahkemesi’nde görülen davada, Kılıçdaroğlu haklı bulunarak “İhtiyati tedbir” talebi kabul edildi ve www.facebook.com sitesindeki gruba erişimin engellenmesi kararlaştırıldı. Kılıçdaroğlu’nun avukatları tedbir kararının uygulanması için Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı’na (TİB) başvurdu. Ancak TİB, sözkonusu tedbir kararını uygulaması gereken kurumun TİB değil Telekom olduğunu gerekçe göstererek

Kılıçdaroğlu'nun talebini geri çevirdi. Bunun üzerine Kılıçdaroğlu'nun avukatları mahkeme kararını uygulamadığı gerekçesiyle TİB yöneticilerine dava açtı. Şu anda yürüyen dava, tamamen TİB Başkanı Fethi Şimşek'in görevini ihmal etmesiyle ilişkilidir. Facebook'un kapatılması zaten gündeme bile gelmemiştir.

-Fethi Şimşek'in görevi ihmalidir. Kapatmayı TİB Başkanlığının mı yapması gerekiyordu?

Şimdi orası tartışmalı. Bazıları "Fethi Şimşek zaten yapması gerekeni yaptı" diyor. Fakat Yargıtay o düşüncede değil. Bazıları da "Yapması gerekeni yapmadı" diyor. Konunun o yönü üzerine konuşma yetkim ve bilgim yok; ama, sayın genel başkanımıza bilerek veya bilmeyerek "Facebook'u kapattırarak" diye yanlış ve haksız bir suçlama yapıldığını vurgulamak isterim.

Sivil toplum örgütleri, demokrasinin temelidir

-Bilindiği gibi kişisel saldırıların, hakaretlerin tacizlerin İnternet üzerinden tespiti çok zor. Vatandaşlar mağdur ediliyor. Tek çözüm yolu olarak sansür görülüyor. Toplumun demokratikleşmesi için sansürlerin kaldırılması çok önemli. Bu anlamda biz vatandaşlara düşen görevler nelerdir?

Dünya bir değişimden geçiyor. Bu değişimin en önemli boyutlarından biri de, kontrol ve denetleme sistemleridir. Bizim alışageldiğimiz denetleme ve kontrol, hiyerarşiktir, tepeden aşağıyadır. Yukarıda bir otorite gözleyecek ve "Bu yanlıştır" diyecek. Alıştığımız düşünce yaklaşımı bu. Oysa dünyada giderek yatay denetlemeye doğru hamleler yapılıyor. Şerif

Mardin'in mahalle baskısı demek istediği buydu sanırım. Mesela, sigara içmenin cezası var ancak bunun cezası olmasa bile otobüslerde insanlar sigara içmeye utanıyor. Bu, yatay denetlemedir. Yatay denetleme, birisi sizi zorlamadan yapılan bir denetlemedir. Bu, batı demokrasilerinde çok güçlü işliyor. Mesela, meslek odaları, mesleklerinin standartlarını birileri gelip denetlemeden kendileri denetliyorlar. Türkiye'de henüz yatay denetleme örnekleri pek yok. Yurttaşımız hala tepeden birisinin gelip duruma müdahale etmesini bekliyor. Bu noktada vatandaşın düşen sorumluluklar, genellikle sivil toplum örgütlenmeleri aracılığıyla yerine getirilir. Örneğin İnternet'te sakıncalı bir durum görüldüğünde hemen ilgililer haberdar ediyor, filtre konuluyor, içeriğin çıkartılması için başvurular yapılıyor. Ancak bu süreci izleyen zabıta kolluk kuvveti değil. İzleyen de yurttaş, önlemi almaya yönelik girişimleri yapanlar da yurttaş. Özetle, yurttaşımız, özellikle okur-yazar kitle artık tribünlerden olan biteni izlemekten vazgeçip katılımcı olmak zorunda. Günümüz dünyasında sivil toplum örgütleri son derece önem kazandı. Toplum bilimci profesör Anthony Giddens tarafından yapılan araştırmada, 1990'ların başında batı demokrasilerinde sivil toplum örgütü üye sayısı siyasi parti üye sayısını geçtiğini gösteriyor. Bu ne demek? Sivil toplum örgütleri o kadar güçleniyor ki siyasi partileri etki altına alabiliyorlar. Yalnız burada "akıl vermek"ten söz etmiyorum. Somut öneriler yapmaktan, projeler geliştirmekten veya geliştirilmesine katkı koymaktan söz ediyorum. Sivil toplum, örgütlü bir şekilde yatay bir denetleme sistemi kurabilmeli.. Örneğin, medyanın yanlış haber ve yorumlarının internetten üstüne gidebilmeli.

Avrupa Birliği adaylı sürecinde yatay denetleme, dolayısıyla sivil toplumun güçlenmesi son derece önemli. Haklı olarak demokrasinin böyle güçleneceğine inanan AB tarafından, sivil

toplum örgütlerinin oluşması ve güçlenmesi için önemli miktarda mali yardımlar ve hibeler veriliyor. Çünkü sivil toplum örgütleri, demokrasinin temelidir. Sivil toplum kuruluşlarına büyük görevler düşüyor. Türkiye o noktaya maalesef gelemedi. Siber suçlara karşı şu anda sadece hiyerarşik denetleme ile bir çözüm olabileceğini görmüyorum.

-Bilişim sektörü için ülkemizdeki İnternet Kurulu, yatay denetlemeye örnek olabilir mi?

- İnternet'te mutlaka belli regülasyonlar olmalı. Sektörü regüle edip, düzenleyecek işlevsel, yetkili, sorumlu bir kurulun çalışması gerekiyor. 5651 sayılı yasaya, İnternet Kurulu'nun oluşturulmasına ilişkin maddenin konulması çok doğru oldu. İnternet Kurulu, ideal çözüm. Bakan beyle karşılıklı mutabakata vardığımız bir konuydu. Fakat Kurul, arzu ettiğimiz gibi çalışmıyor. Yetkileri yok. Olanakları yok.

İktidar olursak bilgi teknolojileri konusunda şeffaf ve katılımcı bir strateji hazırlayacağız

-TBMM'nin bu yılında kendiniz için 5 hedef belirlemiştiniz. Bunlardan bir tanesi Bilgi Toplumu olma yolunda ilerlemek için izlenecek strateji ve uygulanacak politikaları geliştirmek. İktidar olursanız bilgi teknolojileri konularında, CHP hükümeti olarak neler yapmayı planlıyorsunuz?

- Bilgi toplumu politikalarımız temel olarak 9 ilkede toplanıyor. Bu ilkeleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Katılımcılık ve saydamlık
2. İzlemek, ölçmek ve hesap verilebilirlik

3. Somut öncelik, hedef ve stratejiler belirlemek
4. İnsan ve talep odaklı olmak
5. Teknoloji üretimi odaklı olmak
6. Beşeri sermaye odaklı olmak
7. Girişimciliğin ve yatırımın önünü açmak
8. Konuları bilgi toplumu ile ilişkilendirmek
9. Mevzuat ve kurumsal yapıyı oluşturmak

En önemli ilkemiz, katılımcılık ve saydamlık. Verilecek kararlar için olabildiince geniş toplumsal kesimlerle beraber çalışmak ve konsensüs (fikirbirliği) oluşturmak. Örneğin çok lafı edilen “bilişim vadisi” konusu var. 8 yıldır hâlâ konuşuluyor. Bu yıl bitmiş olması gereken 111 eylemden oluşan Bilgi Toplumu Stratejisi (BTS) var, yarısı bile tamamlanmadı. Çünkü bu çok da katılımcı bir şekilde hazırlanmadı ve ciddiyetle uygulanmadı. İktidar olursak ciddi bir strateji hazırlayıp şeffaf bir şekilde ve sivil toplumun katılacağı bir süreç içinde uygulamaları yapacağız. Somut bir adım olarak söylememiz gerekirse, telekom sektörünü mutlaka düzgün bir rekabete açacağız, bilişim ve yazılım sektörünün önünü açıp hızla gelişmesini sağlayacağız.

Her ülkede iktidar var ama sadece demokrasilerde muhalefet bulunuyor

-27 Şubat 2008’de toplanan Türkiye 2. Bilişim Şurası’nda TBMM’deki Bilgi Grubu’nun Komisyon haline dönüştürülmesi, TBMM’de “ Bilgi Toplumu Komisyonu” adı ile bir ihtisas komisyonunun ivedi olarak kurulmasının gerekli ve zorunlu olduğuna dikkat çekilmişti. Bu konudaki görüşlerinizi alabilir miyiz? Türkiye’nin bilgi toplumuna dönüşüm sürecine muhalefetin de katılımı için sizce en uygun model nedir?

- Aslında sorun, hükümetin çoğunluk sistemi ile çoğulculuğu birbirine karıştırmasında yatıyor.

Çoğunluk sistemi, çoğunluğun diktatörlüğüdür. Çoğulculuk ise azınlıkta olanların da fikrinin bir şekilde toplumsal yaşama yansımaları sağlar. Verilecek kararlarda muhalefetin de görüşünün yer alması, katkısının olması gerekir. Şu andaki anlayış özetle “Biz iktidarı, istediğimizi yaparız. Çoğunluk bizden yana, muhalefet gitsin evinde otursun” şeklinde. Bu çoğunluk sistemidir, çoğunluk diktatörlüğüdür. Her ülkede iktidar var ama sadece demokrasilerde muhalefet bulunuyor. Anayasa değişikliğinde bizimle uzlaşmadı iktidar. Hâlbuki 2002 seçimlerinde milletvekili bile olamayan Recep Tayyip Erdoğan’ın milletvekili ve başbakan olmasını sağlayacak Anayasa değişikliğini CHP destekledi. Yani biz uzlaşmaya açıldık. Ama, AKP dayatmayı tercih etti. Maalesef halkımız da bu yaklaşıma onay verdi. Hitler de seçimle iktidara gelmişti...

Ziya Aktaş’ın TBMM’de kurduğu Bilgi Grubu, güzel bir diyalog ortamıydı. ODTÜ’den hocam olan Aktaş, 2002 seçimlerinden sonra grubu benim devam ettirmemi istedi ama iktidar buna izin vermedi. Siz yapın dedik onlar da yapmak istemediler veya yapamadılar. Bence benzer bir grup kesinlikle oluşturulmalı. Hem görüş alışverişi ve fikir üretmek için, hem de milletvekilleri arasında farkındalık yaratmak için çok yararlı olurdu. Komisyona gelince, uzun adının içinde “Bilgi Teknolojileri” de olan bir komisyon var. Kendi başına, ayrı bir Bilgi Toplumu Komisyonu olmasını şimdilik gerekli ve yararlı görmüyorum. Belki bakanlık kurulduktan sonra olabilir.

-Grubun yasa hazırlamaya da farklı konularda çok işlevsel görevleri olmadığı için gruptan komisyona geçilmesi önerildi. İhtisas komisyonu gibi bir komisyon düşünülüyordu.

- Aslında ihtisas komisyonu iyi olabilir. Komisyon mu olsun, olmasın mı, bakanlık olsun mu olmasın mı yıllardır tartışılıyor. Biz iktidar olursak bütün bunların cevabını, sektör ve bürokrasi temsilcileriyle birlikte görüşerek vereceğiz. 2002’de güçlü, 2007 ise biraz daha zayıf bir şekilde “Bilgi Toplumu Bakanlığı”na karşıydım. Bakanlığın yeni bir bürokrasi yaratacağından endişe ediyordum. Ama şu anda karşı değilim. Bakanlığın mutlaka kurulması gerektiğini düşünüyorum.

Kafası kesik tavuk

Bizim çocukluğumuzda öyle kesilmiş ve soyulmuş tavuklar satılmazdı marketlerde. Hoş “Market” denilen yerler de yoktu, pazara giderdiniz meyve ve sebze almak için. Diğer yiyecek ihtiyaçlarınız için ise mahallenin bakkalı sizin için hazır ve nazırdı.

İşte o günlerde, tavuk da pazaryerinde köylüler tarafından canlı olarak satılırdı. Dolayısı ile pazardan aldığınız tavuğu, tüylerini yolup temizlemeden önce kesmek gerekirdi. Bu tavuk kesilmesi, mahalle çocuklarının çok dikkatini çeker, kesim yapan ailenin kapısı önünde toplanır ve izlemeye başlardık. Eğer tavuğu kesen, kesim esnasında tavuğun ayaklarını bağlamamışsa tavuk kafası kesilir kesilmez fırlar ve inanılmaz bir hızla koşmaya başlardı. O zaman öğrenmiştim ki, kafası olmayan birisi bile bir süre amaçsız bir biçimde koşabilirdi.

Nezir KULEYİN
nezir@semor.com.tr

“Kafası olmak” ne demektir, sektörel öngörüdür. Stratejik bir amacınız yok, ya da var ama bu amaç tüm organlarınız tarafından kavranılmamışsa, işte o zaman kafası kesilmiş tavuk örneğinde olduğu gibi ne yöne gittiğinizi bilmediğiniz bir koşurmaya içerisinde bulursunuz kendinizi.

Bilişim sektörüne dışarıdan bakmaya çalıştığım zaman gördüğüm manzara örnekte anlatmaya çalıştığım gibi.

Ülkemiz, bilişime özellikle e-devlet alanında milyonlarca dolar yatırım yaptı. Öyle ki çok sayıda uygulama ile övünüyor ve dünyanın pek çok gelişmiş ülkesinde bu uygulamalar olmadığını her konuşmamızda göğsümüz kabarak tekrar ediyoruz.

Ama şu soruyu sormaya hepimiz korkuyoruz. Biz bu uygulamaları stratejik bir hedef belirleyerek mi yaptık? Yoksa, her kamu kurumu kendi uygulamalarını daha etkin kılabilmek için bilişim altyapısını geliştirme karar aldı ve bu kurumlar belirli bir süre sonra belirli bir noktaya mı geldiler?

Tabii ki, ikincisi. Eğer tersi olsaydı, şimdi en azından “e-Devlet Ana Kapısı” diye bir sorunumuz olmaz, tüm kurumlar ana kapıya ne biçimde bilgi vereceklerini işe başlarken bildikleri için, her aşamada stratejik hedefe adım, adım gelmiş olurdu.

Ülkemizde mantar gibi teknokent kurmayı başardık ve bu teknokentler binlerce yazılım şirketine ev sahipliği yapıyor. Çok doğru bir karar verip yazılımın kendisinin doğrudan Ar-Ge olduğunun kararını da aldık. Fakat soru şu, yazılım sektörünün önündeki stratejik hedef ya da hedefler ne?

Bir örnekle, biraz daha açıklayıcı olmak istiyorum. Bir ülke, bundan on sene önce ülke, yazılım pazarının önündeki stratejik hedefin oyun yazılımı geliştirmek olduğunu belirlemiş ve özel olarak bu stratejik hedef, teşvik edilmişti. Sonuç şu, bizim toplam ihracatımız kadar geliri şimdi oyun yazılımı satışından elde ediyorlar. Ve belki de o ülkedeki kurulan her yazılım şirketi, bugün ülkemizde kurulmuş olan yazılım şirketlerinin dünya pastasından alacağı bir dilimi kendi ülkesine götürüyor.

Kafası kesik tavuk, kafası kesik olmayan tavuktan kısa bir süre çok daha hızlı koşar ama bu koşunun bu güne kadar bir işe yaradığı görülmemiştir.

NATO'nun ODTÜ'lü siber savaş komutanı

“Türkiye’nin siber savunma konusunda henüz yasal düzenlemeleriyle birlikte milli siber güvenlik stratejisi yok, diye biliyorum. Türk Silahlı Kuvvetleri’nde ise bir siber komutanlık bölümü var mı, bu konuda ben bir şey söyleyemem. Ancak şunu söyleyebilirim, bu merkezleri kurmuyorsanız eksiksiniz.”

Resul Buksur
CNBC-e

Tarih Mayıs 2007. Kuzeyde Baltık Denizi kıyısında, bir buçuk milyona ancak varan nüfusuyla küçük bir ülke olan Estonya’nın başkenti Tallinn’de dehşet dolu günler yaşanıyor. Sebebi ülkedeki, devlet, bankalar ve medya dahil bir çok kurumun internet sayfalarına yönelik, dünyada o güne kadar görülmemiş çapta kapsamlı bir siber saldırının sürüyor olması. Bankaların internet servisleri ve ATM’leri durmuş, devletin bir çok sitesi çalışmaz durumda. Estonya hükümeti, çareyi NATO’dan yardım istemekte buluyor. NATO da 5-6 yıl önce kendini korumak için kurduğu siber savunma biriminde görevli bir ekibi Estonya’ya gönderiyor. Siber saldırıyı önleyen ekibin başında NATO’nun siber savunma birimini de kurmuş olan ODTÜ’lü Süleyman Anıl var... Anıl’a öyküsünü, siber uzayın yeni savaş alanı haline gelişini, devletlerin bu alandaki politikalarını ve NATO’nun yerini sorduk.

Türkiye'den başlayıp Brüksel'deki NATO merkezinde siber savunma bölümünün başına geçmenize kadar uzanan kariyerinizden bahseder misiniz?

ODTÜ elektrik elektronik mezunuyum. 1979'da mezun olduktan sonra ilk işime uluslararası bir şirket olan ITT'de başladım. ABD ofisinde çalışırken, bilgisayar üzerine master da yapıyordum. Ama bitiremedim. Çok aktif bir iş ortamı vardı. Okuldan sonra 10 yıl kadar bu grup ile çalıştım. ABD'de, Karayipler'de, Afrika'da görev yaptım... En son İtalya'daydım. İtalya'dayken NATO'dan Türk arkadaşları aramıştım. O zaman çalıştığım şirkete mühendis arıyorduk. Onlar da bana NATO'nun eleman aradığını söylediler. O sıralarda ilk çocuğumuz da olmuştu. İnsan daha sabit bir yer ve daha düzenli bir iş arıyor. International Staff (IS) kadrosuyla uzun dönemli olarak 1989'da NATO'da çalışmaya başladım. Belçika'da NATO'nun iki tane ana karargâhı vardır. Biri Brüksel'in 60 kilometre güneyinde. 13 yıl bu karargâhta çalıştım. Siber güvenlik alanındaki ilk operasyonel faaliyetlere de işe ilk girdiğim bu yıllarda başladık.

NATO'nun siber güvenlik gücünün temelleri atılırken siz işin içindeydiniz yani...

Ben NATO'ya girdiğimde siber güvenlik bölümünde bir kişi vardı, o da bendim 2-3 yıl içinde 5-6 kişi olduk. Sonra benim yönetimim altında 20 kişiye kadar çıktık. Siber güvenlik birimini ben kurdum diyebilirim.

Peki NATO'nun siber güvenlik sistemi nasıl çalışıyor? Nasıl bir gelişim gösterdi?

NATO'nun az bilinen özelliklerinden biri, örneğin Ankara, İzmir'den tutun da, Kanada'ya Afganistan'a kadar uzanan kendi özel küresel bilgisayar ağına sahip olması. NATO kendi internet bağlantılarını satın alır, kendi ağını işletir ve kendi çalışanlarıyla güvenliğini sağlar. 2000'den sonra artık siber güvenlikle ilgili ihtiyaçlar hayli yükseldi. Birçok sorun çıktı. Özellikle Balkanlar'daki savaş boyunca NATO'nun bilgisayar sistemlerine ciddi saldırılar yapıldı ve sızmalar yaşandı. 2002'de Prag'ta bir NATO toplantısı oldu. Bu toplantının sonuç kararlarında NATO'nun siber güvenlik yeteneklerinin artırılması yönünde bir karar çıktı. Hemen aynı yıl NATO Güvenlik Ofisi'ne bağlı siber güvenlik için özel bir birim kurmaya başladık. Bu birime NCIRC yani NATO Computer Incident Response Capability (Bilgisayar Olayları Karşılama Kapasitesi) adı verildi.

NATO'nun siber güvenlik birimi halen büyük oranda kendi sistemlerini korumakla görevli. Ancak NATO üyelerinin saldırılara ve tehditlere karşı ortak hareket etmesi gibi siber saldırılara karşı da ortak mücadele etme planı var mı?

Estonya'da olup bitenlerden sonra, NATO'da siber saldırılar ve siber savaş konusunda önemli bir farkındalık oluştu. Birçok çalışma başlatıldı. Birliğin siber çatışmalara yönelik üye ülkelere yapacağı yardımın teknik ve politik altyapısına dair çalışmalar başladı. Bu arada NATO Genel Sekreteri Rasmussen'in kararıyla önümüzdeki aylarda resmileşecek yeni bir bölüm kuruldu. Kadrolar oluşturuluyor. Bu birimin adı Emerging Security Challenges Division (ESCD) yani Yükselen Güvenlik Tehditleri Bölümü. Siber güvenlik, bu yeni bölümde terörizm, kitle imha silahları gibi beş önemli tehditten biri olarak kabul ediliyor. Ben de bu yeni bölüm içindeki siber savunma biriminin başına geçiyorum.

Türk siber kuvvetler komutanlığı

Yani yakında NATO üyeleri siber savunma için bir araya gelebilir... Fakat diğer yandan da ABD gibi ülkeler, bağımsız olarak, kara, hava ve denizden sonra dördüncü kuvvet olarak görülebilecek çapta siber komutanlıklar kuruyorlar. Burada ortak stratejiler belirlenebilecek mi?

ABD, İngiltere, hatta Fransa gibi NATO ülkeleri artık kendi siber güvenlik birimlerini kurduklarını açıkladılar. Belki siber savunmada en iyi durumdaki üye ülkelerin kaynaklarını kullanarak bir koordinasyon merkezi görevi üstlenebiliriz. Küresel ortak bir savunma sistemine gereksinim var aslında. Birisi siber saldırı yaptığında uluslararası iletişim şebekelerini kullanıyor. Siber uzaydaki mücadele artık devletler boyutuna ve politik güdülere yönelme eğilimi gösteriyor. Estonya bunun iyi bir örneği. 2004'ten bu yana, bazı ülkelerin başta gizli servisi ve silahlı kuvvetleri olmak üzere siber saldırı, sızma ve casusluk yetenekleri kazandıklarını ve bunları artan oranda kullandıklarını görüyoruz. Zaten ellerinde en ileri seviyede teknolojik cihaz ve altyapı bulunuyor. Bunlara karşı savunma yapmak gerçekten oldukça zor. Çünkü politik açıdan da koruma altındalar.

ABD, Fransa ve İngiltere'deki siber güvenlik birimlerine ve politikalara baktığımızda savunmanın ötesinde saldırıyı çağrıştıran kavramlar var. Örneğin Cyber Attack Center gibi. Artık yeni savaş alanı siber uzay mı?

Maalesef öyle. Zaten ABD, İngiltere ve Fransa gibi siber savunma gücü oluşturduğunu resmen açıklayan (açıklamamış olanlar da var) ülkelere baktığımızda buna ilişkin ipuçları var. Birçok ülke de siber saldırı yeteneklerini gizlice geliştirdi. Bu yüzden politik siber çatışmalar önümüzdeki yıllarda yoğunlaşma potansiyeli taşıyor. Küçük bir ülke dünyanın öteki ucundaki büyük bir ülkenin internet, finans, medya, hatta enerji sistemini altüst edebilir. Yani aynı zamanda asimetrik bir silah bu.

Peki Türkiye? Özel kesim ve devletin durumunu diğer ülkelerle karşılaştırılabilir misiniz?

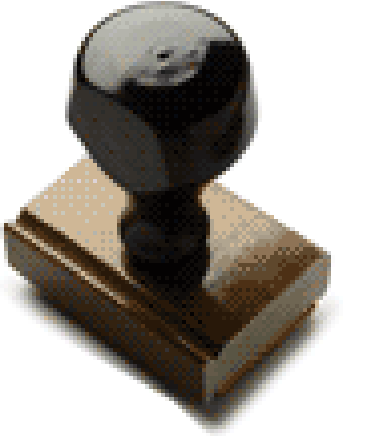
Öncelikle özel kesimde en yüksek riske sahip olan ve saldırıya uğrayan finans sektörüdür. Bunlar kendilerini oldukça iyi koruyor. Bankalar da bu konuda oldukça iyi. Zaten bireysel ve ticari motivasyonlu saldırıları önleyecek teknikler çok gelişti. Düşük maliyetli bir yatırımla yeterli korumaları kurabilirler. Şu anda Türkiye'de TUBİTAK bünyesinde kurulmuş bir siber savunma birimi var. Genç ve yetenekli bir ekip. Ama teknik kısım, dediğim gibi artık çok zor değil. Türkiye'nin teknik bir kapasitesi var. Ama siber savunma konusunda henüz yasal düzenlemeleriyle birlikte milli siber güvenlik stratejisi yok, diye biliyorum. Türk Silahlı Kuvvetleri'nde ise bir siber komutanlık bölümü var mı, bu konuda ben bir şey söyleyemem. Ancak şunu söyleyebilirim, bu merkezleri kurmuysanız eksiksizdir.

Bu yazı, CNBC-e Business dergisinin Ekim 2010 sayısından alınmıştır.

“Hukuk sisteminin koruyucusu” noterler, “e-devlet”e, etkin katkı veriyor

Yaklaşık 15 yıllık
BİM geçmişi bulunan
Noterler Birliği,
mevcut 1640 noterliği
aracılığıyla birçok
kurumla “e-devlet”
projelerinde
işbirliğine girdi. Eskiden aynı
günde bitmeyen 2. el araç satış ve
devri işleminin ortalama 5 dakika
tamamlanmasını sağlayan Birlik,
vekaletname ile ilgili işlemlerde
sahteciliği önleyecek Vekâletname
ve Âzilname Bilgi Bankası’nı açmayı
planlıyor.

Aslıhan Bozkurt

Kamu ve özel sektördeki bilgi işlem merkezlerini (BİM) tanıttığımız bu sayfalarda bu ay, tüm hukuk sistemlerinde tarafsız, dürüst, güvenilir ve bağımsızlık ilkelerine bağlı kalarak çalışan noterlerin üst çatısı olan Türkiye Noterler Birliği'nin (TNB) bilgi işlem merkezine (BİM) yer veriyoruz. Yaklaşık dört ayda Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) işbirliğiyle 2. el araç satış ve devirlerini elektronik ortamda gerçekleştiren TNB, bu proje ile Türkiye Bilişim Derneği'nce (TBD) düzenlenen Bilişim 2010 etkinliği kapsamında verilen Hizmet Ödülleri'nde "Kamu Uygulama Ödülü"nü, EGM ile paylaştı. Proje ile Mayıs 2010'dan beri tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılıyor. Noterler, araçla ilgili sorgulamayı da on-line olarak gerçekleştiriyor.

Dünyanın en eski, ama en çağdaş kurumlarından biri olan, tarih içerisinde hemen hemen her toplumda değişik ad ve statülerde yerini koruyan noterlikler, hukuki işlemlerin belgelendirilmesi, bu belgelerin düzenli bir biçimde saklanması, uyuşmazlıkların yargı önüne intikal etmeden çözülmesi, intikal eden uyuşmazlıkların ise daha kolay sonuçlanmasını sağlıyor. Bu yönüyle noterler, hukuk sisteminin koruyucusu olarak tanımlanıyor.

Yargının doğal müttefiki olarak görülen noterler, daha çok uyuşmazlıklar doğmadan ürettikleri çözümlerle, yargı öncesi bir barış zemini hazırlıyor.

Günümüzde yeni bir vizyon kazanan noterler, klasik görevlerinin ötesinde artık çok geniş ve çeşitlilik gösteren bir yelpazede pek çok yeni işlevi üstleniyor. Bilgi çağının empoze ettiği hukuk anlayışı ve evrensel değerler, noterleri de bazı yeni görevleri talep etmeye zorluyor. Yargının da içinde yer aldığı e-devlet projesi kapsamında noterlik kurumunun, çok önemli ve etkin bir sorumluluğu bulunuyor. Yargısal çalışmalarda noterlik hizmetlerinin elektronik ortamda yerine getirilmesi, yargının işini kolaylaştıracak son derece önemli bir gelişme olacak.

Roma hukukundan beri var olan, Tanzimat Dönemi'nde devlet güvencesine kavuşan, cumhuriyetin kurulmasıyla yasası oluşturulan 1972 yılında 1512 sayılı yasası ile yeniden düzenlenerek çağdaş hukuk sisteminde hak ettiği yeri koruyup gelişen noterlik, günümüzde vazgeçilmezliğini hukuk devleti olma ilkesinden alarak sosyal ve ekonomik hayatın zorunlu kıldığı bir kurum haline geldi.

1512 sayılı yasayla Noterler, kamu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan TNB çatısı altında toplandı. Yasanın 1'inci maddesiyle noterler, hukuki güvenliği sağlamak ve anlaşmazlıkları önlemek için hukuki işlemleri belgelendirmekle görevli kılındı. Noterlik mesleğinin gelişmesi ve amacına uygun olarak yürütülmesiyle noterler arasında birlik ve dayanışmayı da sağlayan TNB, 1972'den beri Uluslararası Noterler Birliği'nin üyesi.

Halen ülkemizde halen 1640 noterlik bulunuyor. Bu noterliklerde toplam 1413 noter, fiilî görev yapıyor. Halen faaliyette olan 1640 noterlikte 7 bin civarında personel istihdam ediliyor.

1995'te iki personelle kurulan, halen toplam 30 kişinin çalıştığı Bilgi İşlem Müdürlüğü'nün (BİM) çalışmaları hakkında bilgi işlem müdür ve bilişim danışmanlarından bilgi aldık. e-Dönüşüm projelerinde BİM'lerin itici güç, vizyon belirleyen ve kurumların dönüşüm aşamalarında öncü olması gerektiğine işaret eden bilişim danışmanları, bunun için BİM'ler arası verimli bir koordinasyonunun gerekliliğini vurguluyor.

EGM, Gelir İdaresi Başkanlığı, TOBB, Kredi ve Yurtlar Kurumu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik, Adalet, Dışişleri bakanlıklarıyla gerçekleştirdiği işbirlikleriyle Türkiye'nin e-dönüşüm sürecine katkı veren TNB, önümüzdeki yıllarda, vekâletname ile ilgili işlemlerde sahteciliğin önlenmesi için Vekâletname ve Azilname Bilgi Bankası'nı açmayı hedefliyor.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) sorumluluğunda yürütülen Elektronik Ortamda Tescili Yapılmış Araçların 2. El Satış ve Devri Projesi'yle, daha önce birçok kurumdaki evrak hazırlanmasını gerektiren ve aynı günde bitmeyen satış ve devri işlemleri, ortalama 5 dakika-da ve hiçbir evrak gerektirmeden tamamlanıyor.

-Türkiye Noterler Birliği (TNB), bilgi işlem merkezinin (BİM) kısa bir tarihini alabilir miyiz? BİM ne zaman kuruldu, bugüne kadar ne gibi yapısal gelişme ve değişiklikler yaşadı? Bilgi İşlem Merkezi'nin kurumdaki konumu nedir?

-1995 yılında bir müdür bir müdür yardımcısı ve programcı olmak üzere iki personelle kurulan BİM 2003'te "Yazılım" ve "Destek" ekipleri dahil 8 personel ile birlikte görevini sürdürdü. 2005'te "Sistem Grubu" oluşturuldu ve 2009 yılına kadar "Çağrı Destek" ekibi ve "Veritabanı Yönetimi" ekibinin de kurulmasıyla 22 kişi olarak hizmet vermeye devam etti. Günümüzde "Teknik Dokümantasyon" grubu ile birlikte toplam 30 kişi ile çalışmalarını sürdürüyor. İdari yapı olarak Genel Sekreterliğe bağlı olarak hizmet veriyor.

-BİM'deki donanım/yazılım ve görevli elemanlara ilişkin bilgi verir misiniz?

-BİM şu anki yapısında 2 ana bölüm (Yazılım ve Sistem) ve bu ana bölümler altında alt bölümler (Yazılım Geliştirme, Yazılım İşletme, Sistem, Sistem İşletme, Veri Tabanı Yönetimi, Çağrı Destek Merkezi, Teknik Dokümantasyon)

olarak faaliyetine devam ediyor. Bu bölümlerin yönetimi için, bir BİM Koordinatörü ve Başkan Danışmanı, bir müdür ve 1 müdür yardımcısı görev yapıyor. "Yazılım Geliştirme" ve "Sistem" bölümlerinde toplamda 11 bilgisayar mühendisi çalışıyor.

-TNB BİM olarak hangi projeleri yürütüyorsunuz?

-“Elektronik Ortamda 2. El Araç Satışı, Devir ve Tescil İşlemleri Projesi”nin işletilmesinin yanı sıra işbirliği yaptığımız projeleri şöyle sayabiliriz:

Gelir İdaresi Başkanlığı ile “Defter ve Belge Bildirimlerinin Elektronik Ortamda Yapılması”, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile “İş Makinelerinin Elektronik Ortamda Satışı”, Kredi ve Yurtlar Kurumu ile “Elektronik Ortamda Öğrenci Taahhütnameleri Onayı”, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile “Sendika Üye Kaydı ve Üyelikten Çekilme Bildirimlerinin Elektronik Ortamda Yapılması”, UYAP ile “Avukat Kimlikleri Sorgulama”, Dışişleri Bakanlığı ile Konsolosluklarda yapılan “Vekâletnamelerin Elektronik Ortamda Sorgulanması”.

Ayrıca kurum projesi olarak Noterlik uygulamalarının merkezileştirilmesi ve “Vekâlet - Azilname Bilgi Bankası” projesini yürütüyoruz.

-BİM olarak TNB'nin yürütmekle yükümlü olduğu çalışmalara nasıl bir katkı veriyorsunuz?

-Kurumun vizyonu doğrultusunda yeni projelerin tespiti ile mevcut hizmetlerin elektronik ortama taşınması ve işlem güvenliğinin artırılması konularında BİM olarak katkı sağlıyoruz.

-“2. El Araç Satış, Devir ve Tescil İşlemleri” projesi ne zaman hizmete girdi? Uygulamanın hedefi nedir? Proje kapsamında hangi kamu kurumlarıyla işbirliği yapıldı. Nasıl bir altyapı oluşturuldu? Sistemin çalışma biçimine ilişkin bilgi verir misiniz?

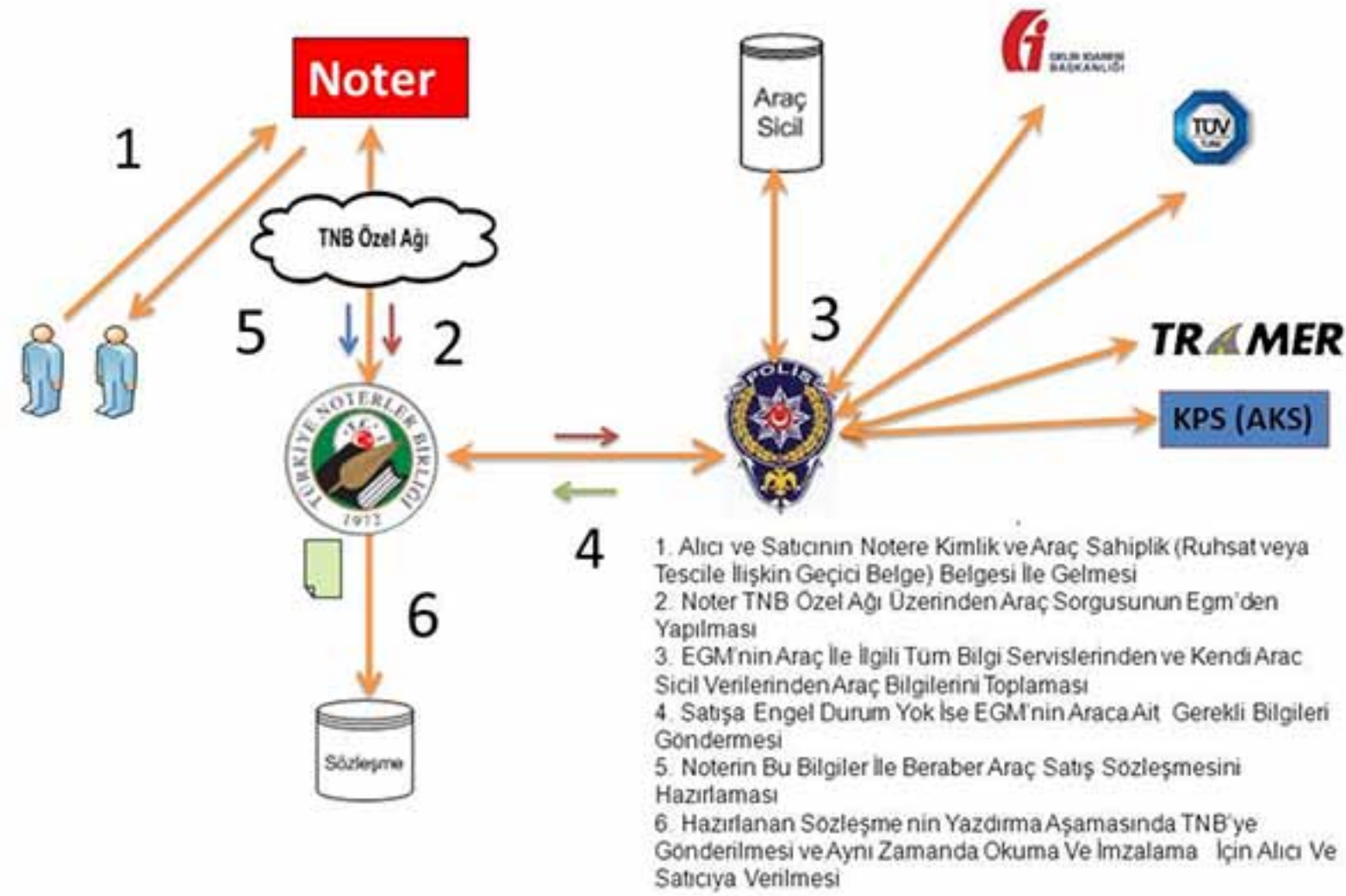
-Elektronik Ortamda Tescili Yapılmış Araçların 2. El Satış ve Devri Projesi, 3 Mayıs 2010 tarihinde uygulamaya alındı.

Vatandaş odaklı bir proje olarak geliştirilen bu proje, vatandaşların tek noktadan, en kısa sürede ve kâğıtsız ortamda, tescili yapılmış 2.

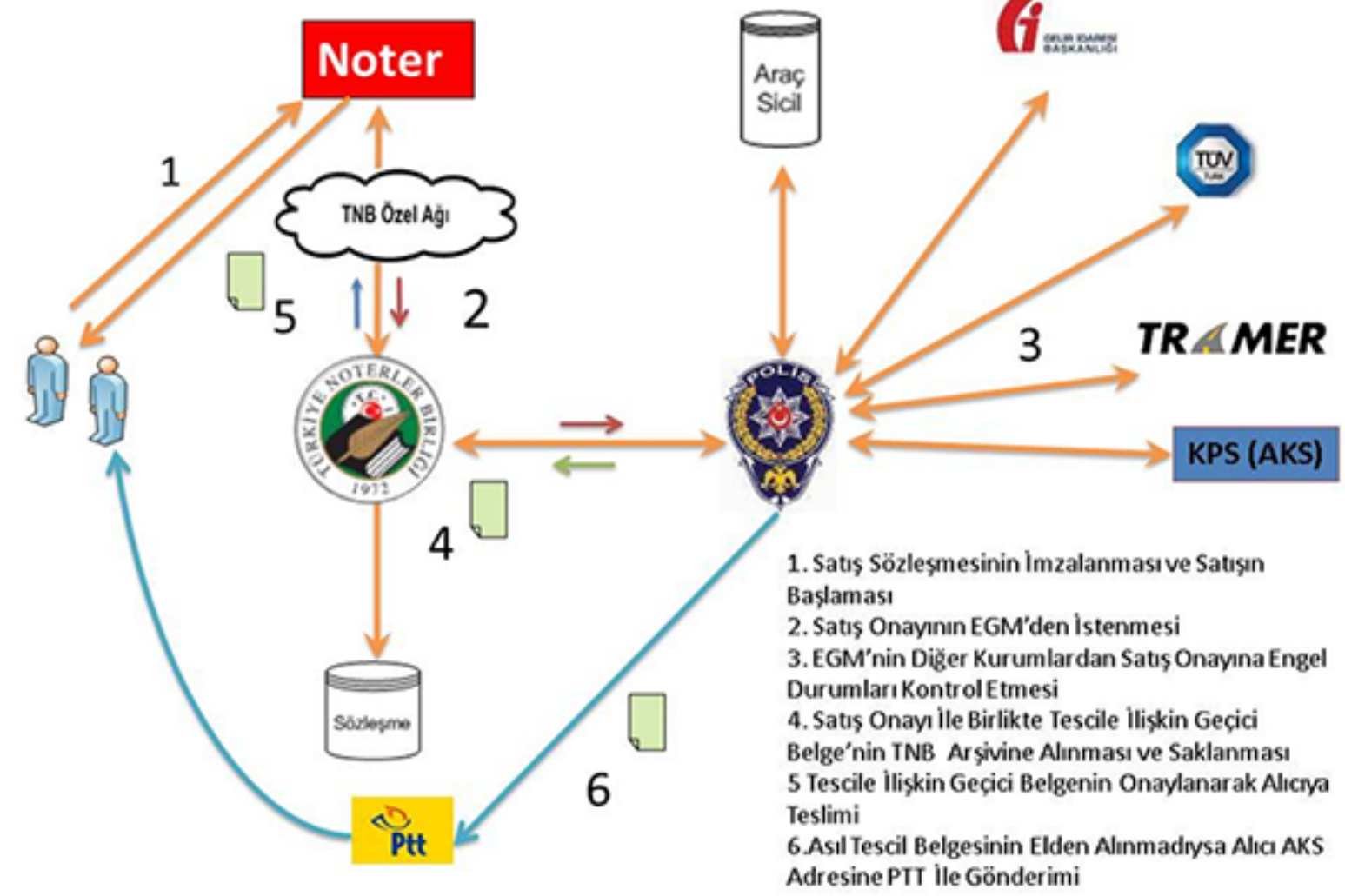
el araçların satış ve devri işlemini tamamlayabilmesini hedefliyor.

Proje, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün (EGM) sorumluluğunda yürütülüyor. Bu işbirliği çerçevesinde EGM, Türkiye Sigorta Reasürans Şirketleri Birliği (Tramer), Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB), Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü Kimlik Paylaşım Sistemi (KPS) ve Adres Kayıt Sistemi (AKS), Araç Muayene Kurumu (TuvTurk) ile veri paylaşımında bulunuyor ve kurumlardan alınan bilgiler, web servisler aracılığıyla TNB'ye iletiliyor. Sistem; Noterler ve TNB arasında oluşturulan güvenli ağ üzerinden Noterlik Paylaşım Sistemi (NPS) ile web servisleri kullanılarak EGM ile bilgi alışverişini temel alıyor.

Araç Sorgu ve Sözleşme Hazırlama

Satış

Şekil-1

-“2. El Araç Satış, Devir ve Tescil İşlemleri” projesi hangi hizmetlerde ne gibi avantajlar (zaman, maliyet ve iş gücü açısından) sağladı?

-Eski sistemde birçok kurumdan evrak hazırlanmasını gerektiren ve aynı günde bitmeyen 2. el araç satış ve devri işleminin ortalama 5 dakika gibi kısa bir sürede hiçbir evrak gerektirmeden tamamlanması sağlandı. Sosyal dönüşüm açısından vatandaşın hizmet kalitesi ile ilgili beklentisinin artması, hizmet kurumları için bu ve benzer projelerin uygulanabilirliğinin görülmesi, teşvik edici ve yürekendirici olması, benzer projelerin artmasına katkısının olacağı düşünülüyor.

Projenin Toplumsal Katkısı

Vatandaş açısından
Maliyet avantajı
Zaman tasarrufu
İşlem güvenliği

Kurumlar açısından

İşlem güvenliği
Zaman tasarrufu
Personel tasarrufu
Hukuksal (Anlaşmazlıkların azaltılması)
Kayda girmeden el değiştiren araçların tescilinin kayda girilmesinin sağlanması
Sağlıklı bir envanter oluşması ile birlikte veriye dayalı kamu politikalarının geliştirilmesine katkı verilmesi
Devlete olan güven ve saygınlığın artmasına katkısı

Çevre açısından

İşlemlerde kâğıt kullanımı azaldı
Ulaşım ihtiyacı azaldı

Rakamlarla Araç Satışı – 4 Ay (01.05.2010 – 31.08.2010)

- Saniyede 1 araç satış ve tescili
- Günde ortalama 14 bin araç satış ve tescili
- Bir aracın satış ve tescili ortalama 5 dakika
- 27.09.2010 tarihinde bir günde 24.433 satış ve tescil
- Satışın en yoğun olduğu saatler 14:00-16:00
- Günlük ortalama 15 GB işlem kaydı
- En çok satışın yapıldığı gün sistem, yüzde 20 yük ile çalıştı
- 4 ayda toplam 1.200.000 bin satış ve tescil
- Yıllık tahmin edilen 2. el satış ve tescil 3.500.000

-BİM olarak uluslararası kurumlarla iletişiminiz nedir? Ortak yürütülen projeler var mı?

-Şu anda BİM'in uluslararası kurumlarla ortak yürüttüğü bir proje ve iletişimi bulunmuyor.

-TNB'nin çalışmalarında teknoloji-den yararlanması ne gibi değişiklikler/kolaylıklar getirdi? Birliğin önümüzdeki yıllarda gündeme getireceği önemli bilişim projeleri var mı? Söz konusu projeler hakkında bilgi verir misiniz?

-Teknolojiden faydalanılması ile birlikte iş gücü, zaman, elektronik ortamda işlem güvenliği, işlemlere hızlı erişim ve yedeklilik sağlandı. Önümüzdeki yıllarda kurumun en önemli projesi olarak ülkemizde sıkça kullanılan vekâletname ile ilgili işlemlerde sahteciliğin önlenmesi için Vekâletname ve Azilname Bilgi Bankası'nı açmayı hedefliyoruz. Bu projede yetkili kurumların (Noter, Banka, Mahkemeler v.b.) işlemde kullanılacak olan vekâletnamenin var olup olmadığını, süresinin geçerliliğini, bu vekâletname ile verilen yetkilerin ne olduğunu ve bu yetkilerin azledilip azledilmediğinin elektronik ortamda sorgulanması amaçlanıyor.

-BİM'lerin e-Dönüşüm Türkiye Projesi'ndeki rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Kurumlar için e-Dönüşüm projelerinde BİM'lerin itici güç olması, vizyonu belirlemesi ve dönüşüm aşamalarında öncü rol üstlenmesi gerekiyor. Tüm bu aşamalarda BİM'ler arası koordinasyon, verimli bir hedefe erişim için önem kazanıyor.

-Bilişim sektörüne vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

-Bilişim sektörünün öncü olacağı

e-Dönüşümü gerçekleştirecek e-Devlet projeleri, ülke gerçekleriyle örtüşen, uygulanabilir, vatandaş veya kullanıcılar tarafından kabul gören projeler olmalı. Teknolojik gelişmeleri takip etmek adına ütöpik, ayakları yere basmayan projelerden kaçınılmalı. Bilişim sektöründe (özel ve kamu) işbirliği, koordinasyon ve devlet adına yönetim üst yapısının oluşturulması da e-Dönüşüm sürecinde önem taşıyor.

Alın Teri, Akıl Teri

Maden teknikeri Nazmi Özden, Acılık Oto Sanaayi Sitesi içindeki dökümhanesinde Türkiye Taşkömürü Kurumu'na yaptığı döküm işlerinin yanı sıra madenci heykelleri de yapıyor. Alın terinin, emeğin, emekçinin simgesi madenci heykelleri de, elinde feneri, başında kaskı, omzunda kazmasıyla tıpkı gerçek madenciler gibi...

Sim

İ. İlker Tabak*
ilker.tabak@bilisim.com.tr

Zonguldak ve çevresinde yeşilin her tonunu görmek olanaklı. Yeryüzünün cennet köşelerinden biri olarak resim vermekte olan bu şehrimiz yer altında ise, kara, kapkara bir dünya barındırmakta.

Türk bahriyesinin İngiliz kömürüne bağımlı olduğu 1820'lerde, bu bağımlılığı gidermek için terhis olan askerlere kömür örnekleri verilerek gittikleri yerlerde kömür aramaları istenmiştir.

Uzunmehmet, bir gün Neyren köyü civarındaki değirmene gider. Dere kenarında dolaştığı sırada Uzunmehmet, siyah taşlar bulur. Bir anda askerde kendisine gösterilen siyah taş (yanan taş) aklına gelir.

Bunlardan biraz toplayarak değirmende yanan ocağa atar. Taşların yandığını görünce çok sevinir. Ertesi gün aynı yere gizlice giderek daha geniş arama yapar. Bazı yerleri kazan Uzunmehmet, çuvala koyduğu kömür numunelerini İstanbul'a götürür. Padişah İkinci Mahmut, kömürün bulunuşuna sevinerek Uzunmehmet'i 50 altınla ödüllendirir. **Böylece kömürün bulunuşu 8 Kasım 1829 olarak tarihe geçer.**

Dönemin Ereğli Ayanı Hacı İsmail Ağa, Uzunmehmet'in kömürü bulmasını hazmedemez. İstanbul'a Fen Heyeti'ne gitmek için yola çıkan Uzunmehmet'i, Leblebici Hanı'nda öldürtür. (http://www.turkcebilgi.com/uzun_mehmet)

1848 yılında Zonguldak Havza'sı sınırları ilk kez belirlendi. Hazine-i Hassa adına taşkömürü işletmeciliği başlatıldı. 1854'te Kozlu-Zonguldak ve Üzümez mıntıkasındaki kömürlerin işletilmesi, Kırım Savaşı süresince İngiliz ve Fransızların denetimine girdi. Üretilen kömürler bu ülkelerin donanma ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanıldı. 1856 yılında işletme hakkı yeniden Hazine-i Hassa aracılığıyla İngiliz Kömür Kumpanyası'na bırakıldı. Kıskançlık nedeniyle öldürülen Uzunmehmet'in İngiliz kömürüne bağlı olmamak için 8 Kasım 1829'da bulduğu kömürü yine İngilizler'den almaya başlamıştık.

* * *

Babaları Arif Özden tarafından 1945 yılında kurulan dökümhanede alın terini akıl teri ile birleştirmeyi düşünmüyor dökümcü Nazmi. Madenci heykellerini internetten satmayı düşünüp düşünmediğini sorduğumda, "azıcık aşım, ağrısız başım" dercesine düşünmediğini belirtti. Büyümek istemiyordu. Yetmiş yıllık aile birikimini, baba mirası işini "aile şirketi" olarak gelecek kuşaklara aktarabilecek mi, yoksa mikro KOBİ olarak kalacak ya da benzerleri gibi yok mu olacak, bilmiyorum. Ülkemizdeki firmaların yüzde 99'unu KOBİ'ler oluşturuyor. Her biri ulusal servet olarak yaşamını sürdürmekte olan bu işletmelerin uzun süre ayakta kalması ve verimli olması beklenmektedir. Üretimdeki alın terinin daha verimli değerlendirilmesi için, işletmelerin Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) yazılımı içeren yerli bilişim sistemleriyle desteklenmiş, akıl teri içeren çözümlere gereksinim duyacakları ortadadır.

Dünyada çok sayıda örneği olan, benzerleri ülkemizde de bulunan yüzlerce yıldır faaliyette bulunan şirketlerimizin sayısının artması hepimizin dileğidir. Güçlü ekonomi, güçlü ülke demektir. Yüzyıllar boyunca süreklilik içinde faaliyette bulunan şirketlerimizin sayısını artırmak için devlet desteklerinin sağlanması da önemlidir. Devlet, özel sektör şirketlerine rakip olmamalı; aksine onları rekabetçi bir ortamda desteklemelidir. Özellikle, yurt dışı kaynaklı yazılım çözümlerinin yurt içinde doğrudan pazarlanmasına soyunmamalı, yalnızca düzenleyici rolünü sürdürmelidir.

Dünyanın en eski şirketi, Japon inşaat şirketi **Kongo Gumi** 578 yılında kurulmuştur. 2006 yılı Ocak ayına kadar aynı ailenin işlettiği bu şirket, aynı tarihte Takamasu Corporation tarafından satın alınmıştır. Japon oteli **Keiunkan** (kuruluşu 705), Japon oteli **Hoshi** (717), Japon oteli **Koman** (717) ve Japon kağıt torba üreticisi **Genda Shigyo** (771) halen ayakta olan diğer şirketlerdir.

Ülkemizin en eskileri ise, **Çemberlitaş Hamamı** (kuruluşu 1584), **Avedis Zilciyan** (1623, şimdi ABD'de faaliyet gösteriyor), **Hacı Bekir** (1777) ve **Catoni** (1846) şirketleridir. Alın terini akıl teri ile buluşturan şirketlerin ve dolayısıyla devletlerin uzun ömürlü olması kaçınılmazdır.

Siyah akar Zonguldak'ın deresi;
Yüzkarası değil, kömür karası;
Böyle kazanılır ekmek parası.

Orhan VELİ

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.
TBD Merkez Yönetim Kurulu Üyesi

Sosyal medya araçlarının yerel yönetimlere etkisi ve katkısı

Belediye 2.0

Ersin Taşcı
Fizik Mühendisi
TCDD eski Bilgi İşlem Daire Başkanı

İletişim araçları içerisinde en önemli konuma ulaşan ve artık tüm iletişim araçlarının birbirleri ile etkileşiminde omurga vazifesi gören İnternet yeni yüzyılda; şeffaflık, demokrasi, katılımcılık, sorgulama ve hesap verilebilirliğin yeni ortamı haline geldi. İnternet'te bu değerlerin hayata geçmesini sağlayan teknolojik altyapı ve akım WEB 2.0' dır.

Web 2.0'ın , web hizmetini iyileştirmek amacıyla ziyaretçilerin siteye katılımını (participation) sağlamak, yine aynı amaçla diğer sitelerle ve ziyaretçilerle işbirliği (collaboration) yapmak fikrine dayanan bir akım olduğu söylenebilir.

İnternet teknolojilerinde Web 2.0 yaklaşımının benimsenmesi ile sosyal medya araçları yaygın bir şekilde ortaya çıktı, sonuçta bugün ve gelecekte sosyal medya araçları dünyada en çok kullanılan İnternet araçları haline geldi.

Sosyal medya nedir?

En genel tanım olarak; **yüksek erişilebilir ve ölçeklenebilir iletişim araçları ve platformlar üzerinden oluşturulan sosyal etkileşim ve paylaşım ortamlarına “sosyal medya” denir.**

Daha aktüel ve anlaşılır bir tanım olarak da;
“İnsanların fikirlerini, görüşlerini, deneyimlerini, perspektiflerini paylaşmak ve birbirleriyle iletişim halinde bulunmak için kullandıkları online platformlar” olarak tanımlanabilir.

İnternet teknolojileri ve yazılım teknolojilerinin gelişimi ile birlikte ortaya çıkan WEB 2. 0 teknolojileri sosyal medya platformlarının ortaya çıkmasına kaynaklık etti.

WEB 2.0'ın en temel özelliği; web siteleri üzerinden yayıncının tek taraflı bilgi aktarımı yerine; kullanıcıların içeriğe müdahale edebildiği, katkı verdiği, yeni içerik oluşturabildiği, kendi kişisel ihtiyaçlarına ve tercihlerine göre şekillendirip güncellediği ve yayınlatabildikleri yayınlarıdır. WEB 2.0 da içeriğe katılım, diğer siteler ve ziyaretçilerle işbirliği ve paylaşım söz konusudur.
Veya bir başka deyişle; WEB 2.0, sosyal medyanın kendisidir.

Sosyal medya yı 6 temel sınıflandırmada değerlendirilebiliriz.

1. Collaborative projects – Ortak projeler,
2. Blogs and microblogs – Bloglar ve mikrobloglar
3. Content communities – İçerik paylaşım toplulukları
4. Social networking sites – Sosyal ağ siteleri
5. Virtual game worlds – Sanal oyun dünyası
6. Virtual communities – Sanal topluluklar.

Genelanlamdatanımlananbusınıflandırmaların işlevselliğini yerine getiren pratik yaşamdaki uygulamalar ise;

1. Bloglar (Web günlükleri): Blogger , Wordpress vs...
2. Mikrobloglar: En meşhuru twitter ...
3. Sosyal ağlar : Facebook, MySpace, Bebo, Hi5, LinkedIn, Orkut, Ning vs..
4. Açık kaynak ansiklopediler: Wikipedia, Turkcebilgi vs...
5. Sosyal bookmarking (imleme): Delicious, StumbleUpon vs...
6. Sosyal haber imleme: Digg, Reddit, Mixx gibi...
7. Fotoğraf paylaşım: Flickr ...
8. Video paylaşım: YouTube...
9. Ses ve müzik Paylaşım: Last.fm ...
10. Anlık mesajlaşma uygulamaları: MSN ve Windows Live...
11. Forumlar: Demiryolcuyuz.biz, frmtr.com gibi..
12. Sanal oyunlar: Secondlife.com
13. Sanal topluluklar: Yahoogroups vs.

Yukarıda örneklerini verdiğimiz sosyal medya araçlarının binlercesi binlerce farklı özellikleriyle birlikte kullanılıyor. Tabii her geçen gün mevcutlara yeni özellikler katılıyor ve yepyeni trendleri yakalayan yeni uygulamalar ortaya çıkıyor.

Belediye 2.0 – Yerel yönetimler neden sosyal medya araçlarına yönelmelidir ?

Türkiye’de, sosyal medya araçlarını aktif bir şekilde paylaşan, milyonlarca insanın siyasi olaylara bakışında ve siyasetle ilişkisinde klasiğin ötesinde ciddi ve yeni bir değişim söz konusu. Siyaset, siyasi parti tercihleri, toplumsal muhalefet sosyal paylaşım siteleri ve sosyal ağlar çevresinde gelişiyor, siyasi partilerin klasik araçlarla yapmış olduğu duyuru ve propagandalar ve hatta mitingler gittikçe etkisini yitiriyor.

Geniş bir mizahi özgürlüğün de yaşandığı sosyal paylaşım ortamlarında yayılan siyasi görüş, düşünce ve görsel öğeler bireylerin siyasi tercihlerinde ciddi bir faktör oluyor.

Öte yandan milyonlarca insanın aktif bir şekilde kullanarak yaşamının bir parçası haline gelen sosyal medya araçlarının yerel yönetimlerin tüm faaliyetlerinin içerisinde çeşitli fonksiyonlarla yer alması kaçınılmaz bir olgu. Sosyal medya, bugün nasıl marka şirketlerin gözardı edemeyerek sosyal medya stratejileri ve departmanları oluşturduğu bir olgu ise yerel yönetimlerin de aynı şekilde gözardı etmemesi gereken ve üzerinde özel bir çalışma gerektiren bir olgudur.

WEB 2.0 teknolojilerine dayalı sosyal medya araçlarını etkin bir şekilde kullanan belediyeler, BELEDİYE 2.0’i kendi bünyelerinde kurmuş ve kullanıma geçmiş demektir.

Biz, yerel yöneticilerimizi ve yerel yönetimlerdeki bilgi teknolojileri politikalarını belirleyen ve yöneten kadrolara “Sosyal medya” olgusuna dikkatlerini çekebilmek için bu olguya Belediye 2.0 ismini taktık.

Yerel yönetimlerinin Belediye 2.0’a geçme gereklilikleri ve faydaları kısaca şöyle özetlenebilir:

1. İnternet dünyasında yerel yönetimlerin kurumsal yapılarının, yöneticilerinin ve yörenin hakkında yapılan olumsuz değerlendirmeler takip edilebilir, ve olumsuzluk faktörleri gider-

ilebilir. Dünyada bir insanın başına gelebilecek en kötü olay İsmi Google’dayazıldığında çıkan bağlantılarda kendi hakkında olumsuz yazı ve bilgilerin yer almasıdır.

2. Yerel yönetimin etki alanındaki kişiler ve kurumlarla pozitif iletişim ortamları oluşturup yerel yönetimlerin etki alanındaki görev ve sorumluluklarının daha iyi yerine getirilip, tüm paydaşların yönetim, denetim ve faaliyetlere aktif katkı sağlamalarının yolu açılabilir.

Bunu örneklerle açarsak :

a) Engellilerle facebook üzerinden bir iletişim köprüsü kurulup engellilerin sorunlarına yönelik belediye çalışmaları geliştirilebilir.

b) Belediye başkanının faaliyetleri twitter’den duyurularak takipçilerinin belediye başkanının faaliyetlerinden haberdar edilebilir.

c) Sokak hayvanlarının sahiplendirilmeleri ve korunmaları yönündeki faaliyetlere katılımcılık sağlanabilir.

d) Sosyal yardıma ihtiyaç duyan insanların desteklenmesi için topluluklar oluşturulabilir.

e) Mahalle ve semt gurupları vasıtası ile mahalle ve semt sorunları tartışılabilir.

f) Kısa tanıtım filimleri vasıtası ile belediye nin icraatları geniş kitlelere duyurulabilir.

g) Özellikle göç veren yerel yönetimlerin hemşeri gurupları ve lobileri ile iletişim kurup, yörelerine katkıları sağlanabilir.

h) Son zamanlarda gelişen ve yeni trend haline gelecek lokasyon bazlı üyelik ve paylaşım gurupları ile yerel yönetimin acil durum ve afetlerde veya başka sosyal olaylarda halka ulaşmaları kolaylaşır..

ı) Belediyelerin denetim görevlerini destekleyici ve kent hayatında kaliteyi artırıcı bildirim ve tavsiyelerin alınması sağlanabilir.

Bütün bunların üzerinde artık en büyük bilgi ve başvuru kaynağı haline gelen İnternet’te belediye veya mensupları ile ilgili arama yapıldığında olumlu maddeler ve bağlantıların çıkması sağlanmış olur.

Yukarıda saydığımız örneklere daha yüzlercesi katılabilir.. Belediye 2.0’a hizmete edecek uygulamaların gelişmesi ve yepyeni imkânlar

sunması ile birlikte yapılabileceklerin sınırları ve içerikleri çok değişecektir.

Örneğin Amerikan Devlet Başkanı Barack Obama seçim propagandası sırasında ‘sosyal medya’ araçlarını çok iyi kullandı. Sosyal medya araçları vasıtası ile seçim kampanyasına 6 Milyon \$ bağış, birkaç günde toplandı ve milyonlarca kişi sosyal medya araçları vasıtası ile Obama’nın seçim kampanyasına destek verdi. Halen ABD yönetimi sosyal medya araçlarını çok ciddi ve etkin bir şekilde kullanıyor.

Belediye 2.0’ a geçişte ne yapmalı? Nasıl yapmalı?

1. Önce izlemeye başlayın

Sosyal medya araçlarını belediyelerin halkla ilişkiler birimi ve bilgi teknolojileri birimlerinin işbirliği içerisinde izlemeye başlaması iyi bir başlangıçtır. İnternet’teki sosyal medya araçları

üzerinden belediyelerinizin ve belediye yöneticilerinizin sosyal medyada nasıl algılandığını ve yansıtıldığını görmüş olacaksınız.

2. Yönlendirici ekip ve bütçe oluşturun

Belediyenizin büyüklüğüne, insan kaynakları imkânlarına ve bütçe imkânlarına bağlı olarak sosyal medya araçlarını kullanacak yönlendirici ekip ve bütçe oluşturun. (Sosyal medya araçlarından sıfır bütçe ile yararlanmak mümkün olduğu gibi, bütçe imkânlarına bağlı olarak çok etkin katkılar verilebilecek profesyonel içerikler de oluşturulabilir.)

3. Etik Kuralları oluşturun

Sosyal medya araçlarından yararlanmanın ve aktif kullanımın etik kurallarını ve kurumsal sınırlarınızı doğru bir şekilde oluşturun.

4. Katılımcılığı teşvik edin

Tüm çalışanları ve onların sosyal çevrelerini olumlu katkı verecek şekilde motive edin ve olumlu katkıyı teşvik edecek içerikler oluşturun.

5. Belediye 2.0 Araçlarını oluşturun

Belediyenizin faaliyetlerini, yapmak istediklerini, yapamadıklarını, halka aktarmak istediklerini ve halkın görüşlerini yansıtmaya aracılık eden nitelikli bloglar, microbloglar, facebook profili, forumlar oluşturun.

6. Kalıcı bilgiler ve tanımlamalar oluşturun

Wikipedia gibi açık ansiklopedilerde belediyenizi ve yörenizi ilgilendiren maddeler girin ya da varolan maddelere katkı verin.

7. Zengin, güncel, faydalı ve doğru bilgiler ve içerikler girin ve yayın

İmkânlar ölçüsünde video bloglarında, Youtube da ve diğer görsel paylaşım ortamlarında çarpıcı görüntüler koyun. eğer belediyenizin bütçesi müsait ve bu işi ciddiye alıyorsanız, sosyal medya uzmanlarından profesyonel destek alın.

Tabletler ofise giriyor

iPad çılgınlığı hızla büyüyor. Yakında kurumsal pazarda da iPad'leri görmeye başlayacağız.

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylemc@gmail.com

Bundan 20 sene önce mobil bilişim henüz emekleme safhalarındaydı. 5-6 kiloluk dizüstü bilgisayarlarla, 1 saatlik pil ömürleriyle boğuşuyorduk. Günümüzde ise neredeyse mobil bilişim, bilişimin ana konusu haline geldi. Dizüstü bilgisayar satışları masaüstüleri solladı, herkes mobil internet kullanmaya başladı ve en son olarak iPad çılgınlığı hayatımıza girdi.

2015'de 59 milyon tablet

Bahar ayında çıkan iPad ortalığı sallamaya başladı. Aslında teknik olarak çok üstün bir cihaz olmamasına rağmen ve uygulamalarda Apple tekeline mahkum olmanıza rağmen insanlar iPad'i sevdi. Bunun en büyük nedeni kolay kullanımı oldu. Bunun yanında 9 saati aşan pil ömrü ve mükemmel ekranı insanları kendine büyüledi. iPad satışlarının önümüzdeki aylarda daha da artacağı öngörülüyor. Forrester Research'ün öngörüsüne göre 2010 yılı sonuna kadar 13 milyon tabletin satılacak. Bu rakamın 2015 yılında ise 59 milyonu aşacağı tahmin ediliyor.

Apple iPad'i ilk çıkardığında bunun bir kişisel kullanım cihazı olacağını öngörüyor ve ev kullanıcılarını hedefliyordu. Oysa iPad'in kolay kullanımı ve taşınabilir olması bir anda ona çok farklı bir kulvarda, kurumsal pazarda yer açtı.

Forrester'in araştırmasına göre IT şirketlerinin yüzde 30'u Apple iPad için uygulama geliştirmeyi planlıyor. Bu bir anda ortalığın iPad için kurumsal uygulamalarla dolacağı anlamına geliyor. Forrester analisti Ted Schadler yaptığı bir açıklamada: "Ocak ayından bu yana iki yüzün üzerinde kurumsal müşteri ile iPad konusunda görüştük" diyor. Kurumsal şirketlerin iPad'e olan ilgisi çok fazla. Yakında mobil şirket uygulamalarında bir patlama olacağı tahmin ediliyor.

Apple şaşırdı

Apple da bu ilgiye şaşırmış durumda. Firmanın COO'su Tim Cook, "Kurumsal pazarda hayatımda hiç bu kadar hızlı bir adaptasyon görmedim. Kurumsal pazar tarihi olarak adaptasyon konusunda yavaş hareket etmesi ile bilinirdi.

Kurumsal şirketlerde iPad çok değişik uygulamalarda kullanılıyor. Örneğin Lloyd iPad'leri broker'larla kullanıyor, ve broker'lar borsadan direkt iletişime geçiyorlar. Connecticut'ta bir hastane ise doktorlarına iPad dağıtmış durumda. Doktorlar hasta bilgilerini iPad ile çok daha hızlı takip edebiliyorlar.

iPad'in en büyük dezavantajı kuşkusuz kapalı bir sistem olması. iPad için Apple'ın rızası olmadan hiç bir şey geliştiremiyorsunuz. Uygulamanızı Apple beğenmezse onu piyasaya sürme şansınız yok. Diğer taraftan iPad'in tam tersi tamamen açık bir yapı olan Android ise iPad'i sakın ve derinden takip ediyor. Henüz iPad kadar kullanışlı olmasa da Android de ilerisi için gelecek vaat ediyor.

Türkiye'de pahalı

Ülkemizde ise iPad henüz geniş kitlelere ulaşamadı. Bunun en büyük nedeni yüksek fiyatı. Apple'ın çok kötü bir fiyatlandırma politikası var. Amerika'da iPad'ler 500 dolardan satılırken Avrupa'da 550 Euro'dan satılıyor. Bu fiyat farkı ülkemize ise daha da yüksek olarak yansıyor. Durum böyle olunca en basit iPad'in fiyatı 1.100 TL'den başlıyor. Çoğu kişi bir tablete bu kadar para vereceğime dizüstü bilgisayar alırım daha iyi diye düşünüyor. Bu yüzden Apple satışlarını artırmak, kurumsal pazardaki pastadan payını almak istiyorsa fiyatlarını ayarlamalı. ABD - Avrupa fiyat farkı kalkarsa satışlarda patlama yaşanabilir.

“Güvenli İnternet” için uluslararası üyelikler tamamlanıyor!

Uluslararası İnternet İhbar Merkezleri Birliği'ne (InHOPE) 10 bin, AB'nin Güvenli İnternet Programı'na (Safer Internet) ise 3 yıllığına 400 bin Avro aidat ödeyerek katılıyoruz.

Türkiye, güvenli İnternet ve İnternet'te yasadışı, istenmeyen ve zararlı içeriklerle mücadele konusunda uluslar arası sivil inisiyatiflerin içinde yer almak için başlattığı süreci, tamamlamak üzere. İnternet'ten yayınlanan yasadışı ve zararlı içerikle mücadele konusunda uluslar arası işbirliği önem taşıyor. Uluslar arası işbirliğinin gerekliliğinin farkında olan Türkiye, bu yıl Uluslararası İnternet İhbar Merkezleri Birliği'ne (The International Association of Internet Hotlines- InHOPE) üyelik için gereken adımları attı. Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen, Türkiye'nin de gönüllü İnternet sivil toplum inisiyatiflerinin oluşturulması için başlatılan InHOPE'a üyelik sürecinin tamamlanma aşamasına geldiğini açıkladı.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) tarafından 22-25 Eylül 2010 tarihleri arasında Ankara Rixos Otel'de düzenlenen Bilişim 2010 etkinliği kapsamında gerçekleştirilen Türkiye Bilişim Vakfı (TBV) Faruk Eczacıbaşı'nın yönettiği “Erişimin Engellenmesi / Olumsuz Etkileri / Çözüm Önerileri” başlıklı oturuma katılan TİB İnternet Daire Başkanı Şen, yasal prosedüre göre üyelik sözleşmesinin olurunun Bakanlar Kurulu'nun onayına sunulmasına gerek olmadığını, Başbakanlık ve İçişleri Müsteşarının onayı ve üyelik aidatının TİB tarafından ödenmesiyle InHOPE'un merkezin bulunduğu Danimarka'daki daimi temsilcimiz aracılığıyla üyeliğin gerçekleştirileceğini anlattı. Üyeliğin yılsonuna kadar tamamlanmasının hedeflendiğini söyleyen Şen, 10 bin Avro aidat ödeneceğini bildirdi.

Bu arada Türkiye, Avrupa Birliği Konseyi'nin İnternet'te yasadışı, istenmeyen ve zararlı içeriklerle mücadele ile ilgili yürüttüğü Güvenli İnternet Programları'na da (Safer Internet Programme) katılmaya çalışıyor. Bilinçlendirme çalışmalarının yapıldığı, düzenleme önerilerinin getirildiği programa üye olan kurumlar, 1 milyar dolar ödenek alabiliyorlar. 1999-2013 yıllarını kapsayan programa üyelik için TİB, 2011'den itibaren 3 yıl boyunca 400 bin Avro aidat ödeyecek.

“Gençler, korsanlığa teşvik ediliyor”

YouTube'un durumunu, “Ortada ölü bir fil var” şeklinde tanımlayan Eczacıbaşı'nın, yönettiği “Erişimin Engellenmesi / Olumsuz Etkileri / Çözüm Önerileri” başlıklı oturuma Kadir Has Üniversitesi'nden Doç. Dr. Tekin Memiş ve Milliyet Gazetesi yazarı Mehveş Evin'in katıldı. Erişimin engellenmesi hakkında bilgi veren, bütün dünyada İnternet erişiminin engellenmesinin en son çare olarak düşünüldüğüne,

Anlayacağınız YouTube'a erişimin engellenmesi, sokağa çıkma yasağından farksız! Dünya sokağına çıkma hakkımız engellenirken bazılarının hâlâ 'İsteyen, her yerden ulaşır' diye kestirip atmasını çok patetik buluyorum. Çünkü çocuklarımız, DNS ayarlarıyla oynayıp yasaklı sitelere girmeyi öğrenerek büyüyor. Koskoca bir nesli, korsanlığa, üçkâğıda teşvik ederek büyütüyoruz. Yeni nesil, neyin, neden yasaklı olduğunu bilmeden, bu yasakları bertaraf etmeye odaklanarak yetiştiriyor."

ADSL şifresini paylaşmak cömertlik mi?

TİB İnternet Daire Başkanı Osman Nihat Şen, Bilişim 2010 etkinliği kapsamında gerçekleştirilen "Bilgi Güvenliği: Erişim ve İçerik Güvenliği" panelini de yönetti. Erişim ve içerik güvenliğinin değerlendirildiği, alınacak önlemler konusunda farkındalık yaratılmaya çalışılan panele, Bilgi Güvenliği Derneği İkinci Başkanı Yüksel Samast, Başkent Üniversitesi'nden Çiğir İlbaş ve TBD Hukuk Çalışma Grubu Başkanı Avukat Mehmet Ali Köksal konuşmacı olarak katıldı.

Kullanıcıların kişisel İnternet bağlantıları ile ilgili muhtemel güvenlik sorunlarında mahkemelerle karşı karşıya kalabileceğini belirten Köksal "İnternete erişim noktası olan kablolu, kablosuz ya da mobil modemlerini şifrelemeyen ya da şifresini üçüncü şahıslarla paylaşanlar güvenlik kurallarını ihlal ettikleri için sorun yaşayabilirler" diyerek vatandaşları uyardı.

Kablolu ve kablosuz modem ve bilgisayarlarda parola kullanmayı bilmediğimizi, ADSL modemlerinin şifresiz kullanıldığına dikkat çeken Samast, "Kablolu ve kablosuz DSL paylaşımı yapıyor. Toplumsal, sosyal anlamda çok ciddi bir açık oluşturuyoruz. ADSL modem şifresini de cömertlik olarak görüp paylaşabiliyor. Bu çok yanlış bir yaklaşımdır" değerlendirmesinde bulundu.

İnternet'in güvenli olmadığının altını çizen İlbaş ise "İnternet, tasarlandığı zaman bu kadar geniş kitlelere ulaşacağı düşünülerek tasarlanmadı. İnternetin şu andaki mimarisinin güvenli olmadığını uzmanlar da söylüyor. Birtakım sözleşmeler ve bölgesel önlemlerle güvenlik sağlanmaya çalışılıyor. Evrensel bir güvenlik önlemi henüz tasarlanmış değil" diye konuştu.

5651 sayılı yasanın var olduğu sürece uygulanacağına dikkat çeken Memiş, Türkiye'de erişim engellenmesi uygulamasında 5651'in dışında da yasal düzenlemeler olduğunu anımsattı. Yasanın içeriğinin tartışılabilirliğini belirten Memiş, "Söz konusu İnternet ise küresel düşünmeliyiz ve bütün dünya ile birlikte ilkeler belirlemeliyiz" dedi.

5651'i "cahil cesareti" olarak tanımlayan Memiş, Anayasal hakların engellenmesinin bir kuruma verilemeyeceğini vurguladı.

YouTube yasağına karşı Cadde'de yürüttüğü kampanya nedeniyle toplantıya katıldığını anlatan Evin, o gün itibarıyla YouTube'un 874 gündür kapalı olduğunu söyledi. Şeffaf bir şekilde yapılacak yeni bir yasaya ihtiyaç olduğunu belirten Evin, gençleri korsanlığa teşvik edildiğini bildirerek sözlerini şöyle sürdürdü:

"Dışarıdan verilen görüntüyü geçin, ticaret hayatında şirketler bu kanalla videolarını paylaşırlarken bizler armut gibi boş ekrana bakmak zorunda kalıyoruz. Seyahatten örgütlenmeye, her çeşit sosyal için kullanılan YouTube, biz Türkler için ancak üçkâğıt yapıp takla atarak girilebilecek bir alan.

F, Türkiye'de yeniden en geçerli klavye olabilir mi?

Ancak yüzde 10 seviyesinde kullanılan F klavye, yaygınlaştırılmaya çalışılıyor. TBD'nin gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarına göre hükümet, bir strateji belirleyip farkındalık yaratarak kullanımı teşvik edecek.

Dünyada kendi klavyesini yaratmış 4 ülkeden biri olan Türkiye, 1955'te "Standart Türk Klavyesi" olarak onayladığı F klavyenin geleceğini tartışıyor. Türkiye'de 1970'lerde yüzde 80 seviyesine çıkan ancak bilgisayarlaşmaya paralel olarak Q klavye kullanımının artmasıyla yüzde 10'a gerileyen F klavye kullanımı yaygınlaştırılacak. Hükümet, F Klavye konusunda farkındalık yaratma ve kullanımı teşvik için alınacak önlemleri belirlemek üzere Türkiye Bilişim Derneği (TBD) tarafından yapılan araştırma sonuçlarının açıklanmasını bekliyor.

Milli Eğitim eski Bakanı Hüseyin Çelik, 2003'te yayımladığı genelge ile F klavyeden yana tavır koymuştu. Çelik, bakanlığın yeni neslin F klavye-

eye alışkın olarak yetişmesini sağlamak için projeler geliştireceğini, "Bakanlık ve bağlı kuruluşlar ile her derece ve türdeki okullarda F klavye kullanılacağını" açıklamıştı. Ancak uygulamada istenilen başarının sağlanamadığı araştırma sonuçlarında görülüyor.

F klavyenin yaygınlaşması fikri, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Ekrem Erdem tarafından Birleşmiş Milletler'e bağlı Uluslararası Bilgi İşlem Federasyonu (Intersteno) ile Intersteno Türkiye tarafından 14 Haziran 2010'da düzenlenen 2010 Türkiye ve Dünya İnternet Klavye Şampiyonaları Ödül Töreni'nde bir kez daha dile getirildi. Dil ve Edebiyat Derneği Başkanlığını da yürüten Ekrem, F klavye kullanımının yaygınlaştırılması için önemli

çalışmalar yürüttüklerini bildirerek "F klavye yoluna girdi. Birileri istese de istemese de F klavye Türkiye'de en geçerli klavye olacak. Biz Q klavyeyi yasaklamak da istemiyoruz ki. F'nin önü açılınca Q'yu kendisi kovacak zaten" demişti.

Erdem daha sonra konuyu Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın da bulunduğu bir toplantıda dile getirdi ve Başbakan Erdoğan, F klavye ile ilgili araştırma yapılması kararı verdi. Kararın ardından AK Parti Ar-Ge'den sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Reha Denemeç, sektörün en köklü, bağımsız sivil toplum kuruluşu olan TBD'den bir çalışma yapmasını istedi. Bunun üzerine TBD, Türkçe hızlı yazmaya en uygun ve "özgüven" in sembolü olarak görülen F klavye-

enin yeniden yaygınlaştırılması için eski yönetim kurulu üyesi Keys Danışmanlık Kurucu Ortağı Serdar Bilecen başkanlığında bir araştırma gerçekleştirildi. Yaklaşık üç ay süren araştırmada, kamu ve özel sektör ile satıcı (distribütör, ithalatçı ve son kullanıcıya satan) olmak üzere 50'ye yakın kuruma ve şirkete ulaşıldı. Türkiye'deki F klavyenin Q klavyeye oranla nasıl bir gelişim izlediği, bugün durumunun ne olduğu ve kullanıcıların gerek F, gerekse Q klavyeye bakış açılarını içeren araştırma sonuçları önümüzdeki günlerde açıklanacak.

Araştırmaya ilişkin bilgi veren Bilecen, dilimize ve on parmak kullanımına en uygun olan F klavye kullanımının Türkiye'de yüzde 10 seviyesine indiği, şu anda kamu sektöründe kullanıcı sayısı açısından yoğun (yüzde 60'ları geçen bir oranda) bir F klavye kullanıcısı olduğunu belirtti. Büyük kurumların (Adalet Bakanlığı, Ziraat Bankası vb.) hep F klavye kullandıklarına değinen Bilecen, öte yandan kamu kurumlarının

sayısı açısından sadece yüzde 30'unun F klavyeyi öncelikli tercih olarak ortaya koyduğunu özel sektörde ise hiçbir büyük kurumun F klavyeyi öncelikli tercih olarak görmediğini bildirdi. 2010'da yapılan satışlar incelendiğinde F klavyenin toplam satışların sadece yüzde 5'ini içerdiğine dikkat çeken Bilecen, önümüzdeki dönemde okullarda F klavye standardının yeniden getirilememesi durumunda bu klavyenin yakında ortadan kalkacağı uyarısında bulundu.

"Sürekli Türkçe yazan ve hız gerektiren mesleklerde, F klavye kullanımı büyük fark yaratır. Türkiye, F ile klavye hızında dünyada en yüksek başarıları kazanan ülkelerin başında geliyor. Dünya şampiyonları hep Türkiye'den çıkıyor" diyen Bilecen, F klavye kullanımının yaygınlaşması için küçük yaşlarda alışkanlık kazandırılması gerektiğine işaret etti. Bilecen, ilköğretim okullarından itibaren F klavye eğitime başlanması durumunda 10 yıl içinde istenen kullanım oranının yakalanabileceğinin altını çizdi. Bilecen, herhangi bir klavye kullanımının zorlanması tepki yaratacağının net olarak ortaya çıktığını, gerek F gerekse Q klavye kullanıcılarının diğer klavye seçeneğinin dayatılmasına çok olumsuz baktıklarını araştırmanın sonuçlarından biri olduğunu vurguladı.

"Bir araştırmaya göre son 40 yıl içinde ABD'de Q Klavye yerine Dvorak kullanılmış olsaydı ABD'nin verimliliği 1 trilyon dolar artardı" denildiğini anımsatan Bilecen, "F klavye için farkındalık yaratılmalı ve çok geç kalınmamalı" dedi.

TBD'nin 23 Eylül 2010'da düzenlediği 27. Ulusal Bilişim Kurultayı kapsamında gerçekleştirile "F, Q'ya Karşı" panelinde konuşan AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Reha Denemeç, TBD'nin yaptığı araştırma verilerine göre bir strateji belirlenip o doğrultuda çalışmalar yapılacağını bildirdi. Böylece yüzde yüze yakın bir verim sağlanacağını belirten Denemeç, "Benim kanaatim bunu yaparken işin başından eğitim sisteminden başlanmalı. Zaman içinde F klavyede yukarıya çıkışı yeniden yakalamak mümkün. Tabii bu zorlama ile değil insanların tercihi de o yönde olmalı. F'ye dönmede fayda var" diye konuştu.

F klavyenin babası İhsan Yener ise 69'daki gibi bir yasa çıkarılıp F klavye ithal edilmesi gerektiğini belirterek F klavyenin 45 saatte öğrenildiğine, 120 saatte ise bilinçaltına işlediğine dikkat çekti.

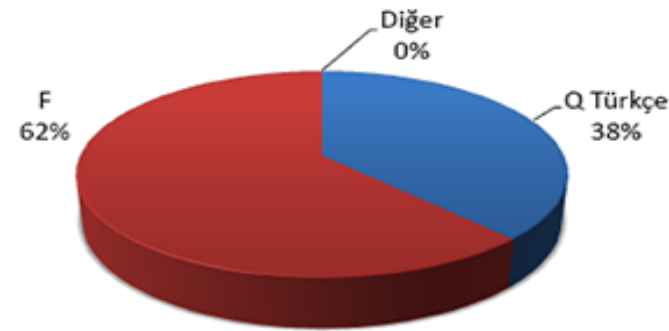

F klavye düzeni, 1943'te başlayarak yapılan çalışmaların sonucunda ve 20 Ekim 1955'te Türkçe yazmada çok daha kolaylık sağlamak için oluşturdu. Parmakların fiziksel güçleri ve hareket özellikleri de esas alarak, Türkçe sözlerde çok sık kullanılan seslerin karşılığı olan harfler bu klavyede en kolay ulaşılabilir yerlere serpiştirildi. Yaklaşık 30.000 Türkçe sözün ölçü alındığı bir değerlendirmede a harfi 26.323, e harfi 16.308, k harfi 13-542, i harfi 13.384, m harfi 11.263, l harfi 10.496, t harfi 9-669, r harfi 8.698 kez geçiyor. (Bunlar Türkçede en çok kullanılan harfler). Bu oran göz önünde bulundurularak söz konusu harfler, F klavyede en uygun yerlere konulmuş. Ellerin kullanım yüzdesi de hesaba katılarak klavyede sol el yaklaşık yüzde 49, sağ el de yüzde 51 oranında kullanılacak şekilde harfler yerleştirilmiş.

Türkçe'nin fonetik özelliğine uygunluk açısından sesli harfler sol elde toplandı. Türkiye, daktilo tuşları sıralamasında ölçünlü (standart) olarak kabul ettiği F klavyeyi 1955 (20 Ekim 1955) yılında seçti. Türkiye'deki tüm daktilo makinelerinin ulusal klavyeye dönüştürülmesi, 1963'te Gümrükler yasasına eklenmesi ve 1974'te Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından zorunlu standart olarak kabul edilmesiyle kesinleşti. TSE'nin 1978-79'daki düzenlemeleri, bilgisayarları da içine alıyor. Klavyedeki tuş sayısı ne olursa olsun, şekildeki Türk abecesi harflerinin ve rakamlarının yerleri değiştirilmiyor. 1956'dan itibaren uluslararası daktilografi yarışmalarında Türkiye 28 defa dünya birincisi oldu ve 14'ünde de dünya rekorunu kırdı.

Türkiye F Klavye Kullanım Durumu

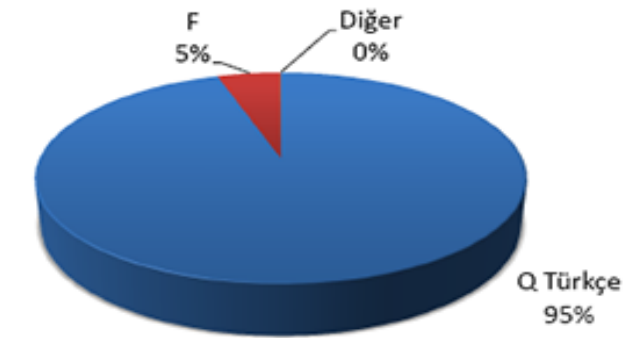
2010 yılında Türkiye F klavye pazarı
Toplam Kamu Sektörü Kullanımı (adetler) Açısından

* T.C. Milli Eğitim Bakanlığı veri sağlamamıştır

Türkiye F Klavye Kullanım Durumu

2010 yılında Türkiye F klavye pazarı
Toplam 2010 Yılı Satışları (adetler) Açısından

Gazeteler, yerini tümünden dijital gazetelere bırakabilir

Zamanla gazetelerin tirajlarının azalacağı, dijital gazete ve haber portallarının okur sayılarının artacağı ve kâğıda basılı gazetelerin yerini tümünden dijital gazetelere bırakabileceğine dikkat çekilirken İnternet medyasındaki gazetecilerin haklarını korumak için özel düzenlemeler gerektiği vurgulandı.

Cumhuriyet Gazetesi Yazışları Müdürü Dr. Hakan Kara, zaman içinde gazete tirajlarının azalıp dijital gazete ve haber portallarının okur sayıları artacağını, medyanın İnternet yayıncılığına ağırlık vereceğini ve kâğıda basılı gazetelerin zaman içinde yerini tümünden dijital gazetelere bırakacağını söyledi.

Bilişim 2010 etkinliği kapsamında gerçekleştirilen "Basındaki Dönüşüm: Geleneksel Gazeteciliğin Sonu mu Geliyor?" başlıklı oturumu, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Haluk yönetti. Oturuma, Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Türker Alkan, Cumhuriyet Gazetesi Yazışları Müdürü Dr. Kara, T24 Haber Sitesi Genel Yayın Yönetmeni Doğan Akın ve Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Başkanı (TGS) Ercan İpekçi katıldı.

Prof. Dr. Alkan, konuşmasında, iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin devletin bireyleri yönlendirme ve denetlemesine hizmet ettiğini, İnternetin de devletin toplumu denetleme aracı olarak kullanılabildiğini belirtti. Buna karşı çeşitli grupların İnternet üzerinden örgütlenerek denetleyen güce karşı mücadele edebildiğine dikkat çeken Alkan, "Birçok ülkede İnternet'in direniş aracına dönüştüğünü görüyoruz" dedi.

Türkiye'de İnternet gazetelerine ilgi artıyor

İnternet'te haber denetiminin güç olduğunu, hatta bazı haberlerin önceden yayılabildiğini anlatan Alkan, yazılı, sesli ve görsel medyanın, kalite ve güvenilirliğini artırarak İnternet karşısında başarılı olabileceğini vurguladı.

Oturumda bir sunum yapan Kara, dünyadaki gazete tirajları, 2009'da yüzde 0,8 oranında düştüğünü, bundan özellikle İnternet'in daha yoğun kullanıldığı Kuzey Amerika ve Avrupa'nın etkilendiğini söyledi. Dünya Gazeteler Birliği'ne (World Association of Newspapers – WAN) göre tiraj kaybeden gazeteler, yeni çalışma modelleri geliştirdi, İnternet'e yöneldi ve dijital alanda pazar paylarını yükseltti. Türkiye'de ulusal düzeyde dağıtılan gazete, televizyon ve radyoların tümünün web sayfası bulunduğunu vurgulayan Kara, 150'yi aşkın yerel gazetenin de İnternet sayfasının olduğuna işaret etti.

Gazetelerin web sayfalarında kâğıda basılı gazeteden daha çok haber kullandıklarını belirten Kara, geleneksel medyanın yanı sıra, henüz büyük gazetelerin boy ölçüşebilecek düzeye gelmeseler de bağımsız, "Haber portalları" sayısının arttığını ve güçlendiğini vurgulayarak "Gazeteler, İnternet'te yer alacak ve İnternet'e giderek daha büyük önem vermeye başlayacaklar" dedi.

Doğru ve güvenilir gazetecilere her zaman ihtiyaç var

"Gazetelerin geleceği tehlikede mi?" sorusunu Kara, "Teknolojideki değişime bağlı olarak zaman içinde kâğıda basılı gazetelerin tirajları azalırken, İnternet'te yer alan dijital gazetelerin ve haber portallarının okur sayıları artacak. Bugün gazete yayınlayan medya kuruluşları İnternet yayıncılığına ağırlık vermeye başlayacaklar. Kâğıda basılı gazeteler zaman içinde yerini tümten dijital gazetelere bırakabilir" sözleriyle yanıtladı.

Gazetelerin etkileşimi (yorum, blog, beğeni, etiketleme) ve "okurla iletişimi" nasıl artırma çabası içinde olduklarını anlatan Kara, yanıtları bulunmaya çalışılan diğer konuları, "İnternet gazetelerinde nasıl daha etkili multimedia uygulamaları yapılabilir? Haberleri birbirleriyle nasıl daha etkili bir şekilde ilişkilendirebiliriz? Bir haber ansiklopedisi oluşturabilir miyiz? İnternet'te haberin farkını nasıl ortaya koyabiliriz? Google çeviri aracıyla tüm gazeteyi farklı dillere çevirebilir miyiz?" şeklinde sıraladı.

İnternet ve bilişim teknolojilerinin kişilere örgütlenme, ifade özgürlüğü ve paylaşım konularında yeni olanaklar yarattığına değinen Kara, artık herkesin, İnternet'ten kolay, hızlı ve ucuz bir şekilde kendi web sayfasını ya da blogunu oluşturabileceğini bildirdi. Gazetecilerin kendilerini sürekli geliştirdiklerini, yeni teknolojileri öğrenip etkin şekilde kullandığını belirten Kara, "Geleceğin okuru, doğru ve güvenilir haber sunan gazetecilere her zaman ihtiyaç duyacaktır" dedi.

Gazetecilik hiçbir dönemde olmadığı kadar hızlı

T24 Genel Yayın Yönetmeni Akın da, gazeteciliğin tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar hız kazandığını söyledi. İletişim teknolojilerindeki gelişmeyle gazetelerin habercilikteki tekelini kaybettiklerini vurgulayan Akın, artık herkesin bir şekilde habercilik yaptığının altını çizdi. Gelişmelerin geleneksel gazeteciliğin sonu olmadığına işaret eden Akın, gazetecilerin profesy-

Portaller	Ortalama Aylık Okuyucu – unic	Sayfa Gösterimi	Süre
MİLLİYET*	27.628.629	1.522.662.278	00:17:07
HÜRRİYET**	25.794.894	1.128.986.385	00:14:22
E-KOLAY	13.399.207	320.954.912	00:04:17
VATAN GAZETESİ	10.701.594	225.044.409	00:05:46
FANATİK	7.364.161	176.536.741	00:07:13
RADİKAL	2.205.263	11.967.632	00:13:57
KANAL D	1.209.364	13.702.061	00:02:58
CNNTÜRK	1.399.587	64.968.577	00:06:00
BİGPARA	788.932	16.550.398	00:03:15
START TV	368.268	2.595.572	00:01:44
TURKISH DAILY N	259.645	794.279	00:02:43
REFERANS G	377.294	1.092.584	00:02:41

Kaynak: Medyanet

Dünyada geleceğe ilişkin beklentiler

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012
Gazeteler	122,282	101,514	97,685	96,264	95,429
Dergiler	56,342	45,272	43,279	42,476	42,284
Televizyonlar	185,813	173,399	180,952	189,614	199,73
Radyo	37,614	33,718	33,548	34,331	35,896
Sinema	2,328	2,183	2,25	2,359	2,469
Açık Hava	32,116	28,532	29,023	30,286	31,708
İnternet	50,947	55,433	62,592	71,974	83,896
TOPLAM	487,443	440,05	449,329	467,304	491,411

Milyon Dolar. Kaynak: Zenith Optimedia http://optimedia.de/fileadmin/pdf/presse/2010-04-07-AEF_ENGLISH.pdf
İnternette sağlanan reklam gelirleri 2012'de gazetelere yaklaşacak.

yonel standartlarını yükseltmesi gerektiğini belirterek hızlanan gazetecilikte güçlü reflekslere ve iyi bir arka plan bilgisine gereksinimin arttığına dikkat çekti.

Akın, İnternet medyasını şu üç kesime ayırdı: Birinci kesim, büyük grupların gazete ve televizyonlarının uzantıları olan haber siteleri. İkinci kesim; gazetelerden bağımsız internet siteleri. Üçüncü kesim de, hangi amaçla yayın yaptığı konusunda kuşku doğuran ve profesyonel standartlar konusunda son derece ciddi sorunları olan "haber" siteleri.

Gazetelerin İnternet'teki uzantıları ve İnternet'teki haber sitelerinde çalışan gazetecilerin "kes-yapıştır" klişesine daha fazla itibar ettiklerine değinen Akın, "Kim 'kes-yapıştır' yapmıyor?" diye sordu. Alternatif medyanın gazeteciliği büyük sermayenin hizmeti olmaktan çıkardığını vurgulayan Akın, hiçbir zaman hayal edemediğimiz ölçüde bağımsız habercilik ve özgürlük umudu da veren İnternet gazeteciliğinin mesleki ve etik standartlar açısından ciddi sorunları bulunduğu değindi. Akın, İnternet medyasında seviyenin daha düşük olduğunu, standart ve kalite konusunda sıkıntı yaşandığını söyledi.

TGS Genel Başkanı İpekçi ise, İnternet medyasında çalışan gazetecilerin haklarının korunmadığını, bunun için özel düzenlemelerin gerektiğini belirtti. Blog yazarlığı, yurttaş gazeteciliği ve benzerlerinin bilinen anlamıyla gazetecilik faaliyeti olarak değerlendirilmediğini söyleyen İpekçi, geleneksel habercilikteki iyi ve kötü yanların aynı şekilde İnternet haberciliğine yansıdığını anlatarak, "Türkiye'deki geleneksel emek sömürüsü İnternet medyasında da yaşanıyor. Çalışanların ücretlerinin ödenmemesi, sigortasız çalıştırma vesaire İnternet medyasında da mevcut, hatta daha ağır" diye konuştu.

İnternet gazeteciliğinin hukuki altyapısının bulunmadığını vurgulayan İpekçi, bunun çalışanların hakları gündeme geldiğinde söz konusu olduğunu, oysa yazılan bir haber nedeniyle cezai yaptırımla karşı karşıya kalılabildiğine dikkat çekti. İnternet medyasında çalışan gazetecileri koruyabilmenin iki yöntemi bulunduğunu belirten İpekçi, bunun ya çıkarılacak özel bir kanun ya da Basın İş Kanunu'nun kapsamı genişletilerek yapılabileceğini bildirdi.

Dünya: İnternetin payı

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012
Gazeteler	25.1	23.1	21.7	20.6	19.4
Dergiler	11.6	10.3	9.6	9.1	8.6
Televizyon	38.1	39.4	40.3	40.6	40.6
Radyo	7.7	7.7	7.5	7.3	7.3
Sinema	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
Açık Hava	6.6	6.5	6.5	6.5	6.5
İnternet	10.5	12.6	13.9	15.4	17.1

“İleri teknoloji ve inovasyonun vergilendirilmesinden vazgeçilmeli”

Prof. Dr. Kızılot, ÖİV’de bu yıl hedef tutturulamadığı için artış olabileceğine dikkat çekerken RK üyesi Çetinkaya, telekomünikasyon sektörünün vergilerle regüle edilmemesini, vergilerin indirilmesi hatta kaldırılmasını önerip ileri teknoloji ve inovasyonun vergilendirilmesinden vazgeçilmesini istedi.

Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şükrü Kızılot, bütçe açığını kapatmak için kullanılmak üzere getirilen Özel İletişim Vergisi (ÖİV) ile şimdiye kadar 30 milyar lira toplandığını, bu yıl hedeflerin tutmadığını ve artış gelmesinin muhtemel olduğunu söyledi. Rekabet Kurumu (RK) üyesi Murat Çetinkaya ise, Türkiye’de vergilerin kritik eşiği çoktan aştığını, vergilendirme ile regülasyon yapıldığını belirterek vergi oranlarında bir indirim gidilmesi, sektöre özgü vergilerin tamamen kaldırılması, ileri teknoloji ve inovasyonun vergilendirilmesinden vazgeçilmesini önerdi.

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) tarafından 22-25 Eylül 2010 tarihleri arasında Ankara Rixos Otel’de düzenlenen Bilişim 2010 etkinliği kapsamında gerçekleştirilen “Telekomünikasyon Sektöründe Vergi Düzenlemeleri” konulu paneli yöneten Prof. Dr. Kızılot sözlerine sektör için çok önemli olan bir toplantıya yeteri kadar ilgi gösterilmemesinden dolayı “şok” olduğunu belirterek başladı. Panele, İstanbul Ticaret Üniversitesi’nden Prof. Dr. Kerem Alkin, Hacettepe Üniversitesi’nden Doç. Dr. Necmiddin Bagdadioğlu, RK üyesi Çetinkaya ve Referans Gazetesi’nden Hukukçu Dr. Bumin Doğrusöz konuşmacı olarak katıldı.

Telekomünikasyon sektöründe vergi konusunda Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) ülkeleri arasında uçurum bulunduğunu anlatan Kızılot, mobil görüşmede üçüncü olmasına karşın Türkiye’nin vergide dünya birincisi olduğunu belirtti. Kızılot “GSM vergilerinde birinciyiz. Türkiye’de mobil telefonu üzerinde 7 çeşit mali yük var. Avrupa’da vergilendirmede sabit ve mobilde ayırım yokken, Türkiye’de mobil telefondan fazla vergi alınıyor. Avrupa’da sadece KDV alınıyor” dedi.

1999 yılında deprem sonrası süreçte uygulamaya alınan geçici ÖİV’nin, amacından uzaklaşarak kalıcı hale getirildiğini anımsatan Kızılot, bugüne kadar bu vergi ile 30 milyar lira toplandığını bildirdi. Kızılot, 2010 bütçesi içerisinde ÖİV’den beklenen gelirin yılın 8 aylık dönemi itibarıyla yüzde 56 oranında gerçekleştiğini belirterek “Yani yılsonu itibarıyla hedef tutmayacak, ‘Hedef tutmadı vergiyi artıralım’ denirse daha da tatsız olacak. Oysa oranlar düşseydi hedef aşıldı” diye konuştu.

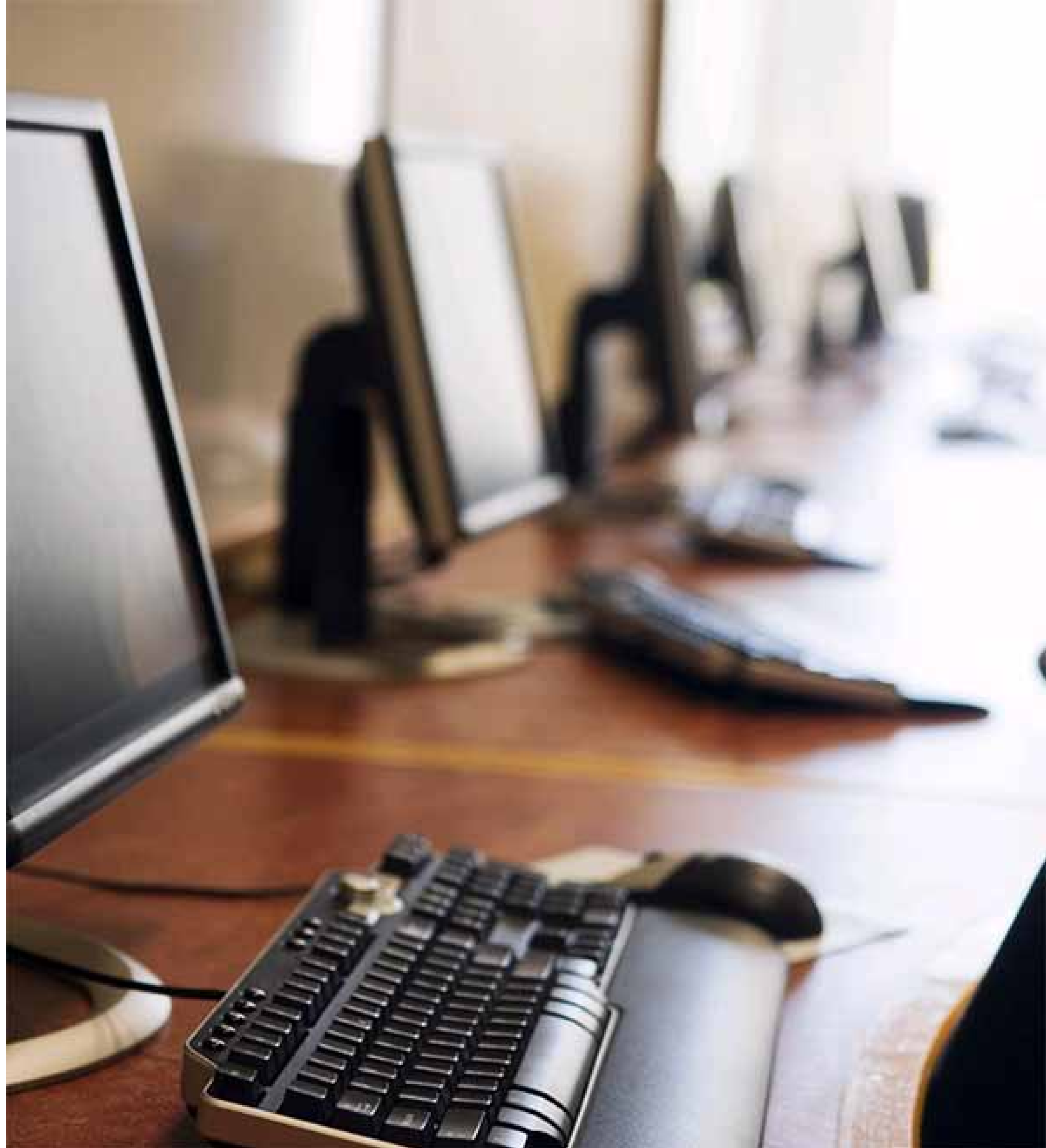
Sektör, vergilerle regüle edilmemeli

Rekabet Kurumu (RK) üyesi Çetinkaya ise, Türkiye’de vergilerin kritik eşiği çoktan aştığını vurgulayarak, “Vergi oranlarında en azından bir indirimle gidilmeli, dahası sektöre özgü vergilerin tamamen kaldırılması yönünde ön çalışmalar, bir an önce çalışma başlatılmalı” dedi.

İleri teknoloji ve inovasyonun vergilendirilmesinden vazgeçilmesini isteyen Çetinkaya, mobil teknolojilerin ülkede büyümenin temel dinamiği olacağının öngörüldüğünü belirterek, “Bu nedenle vergiler düşürülmeli. Ne Bilgi (BTK) operatörlere vergi yüklemeli ne de Maliye Bakanlığı rakipler arasında bir ayrıma gitmelidir. Maliye Bakanlığı, vergiler yoluyla sektörü regüle etmemeli. Rakiplerden birisi kayrılmamalı. Ülkede vergilendirme ile regülasyon yapılıyor. Maliye ile Ulaştırma Bakanlıkları ciddi şekilde oturup konuşmalı” diye konuştu.

MOBİLSAD adına panele katılan Alkin, Türkiye’de mobil iletişim sektörünün 350 milyon dolar büyüklüğe sahip olduğunu ve karmaşık bir vergilenme yapısının oluştuğunu anlattı. Sektörde yüksek vergiden yakınıldığını ancak operatörlerin Türkiye’yi terk etmediklerini söyleyen Bagdadioğlu de, bu durumu, “Ya memnunlar, ya da daha fazla kazanıyorlar” sözleriyle değerlendirdi.

Türkiye’de rekabeti bozan bir sistemin var olduğuna işaret eden Doğrusöz ise, devletin taraf tutarak kullanıcıları sabit telefona yönlendirdiğini, vergi mevzuatının teknolojik gelişmelere uzak olduğunu, cep telefonunun hâlâ telsiz olarak görüldüğünü söyledi.

IBM'de grev, uygulanamadı!

Sektördeki ilk sendikal mücadele sonunda alınan greve gitme kararı, hayata geçirilemedi. Bu durum, Tez-Koop-İş Sendikası'nın, IBM Türk'teki toplu sözleşme yetkisinin düşmesine neden olabilir

Bilişim sektöründeki ilk sendikal mücadeleyi veren Tez-Koop-İş Sendikası, IBM Türk'teki toplu sözleşme görüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine 21 Temmuz'da aldığı grev kararını, 27 Eylül 2010'da uygulayacaktı. Ama grev kararı, uygulamaya konulamadı.

Bilişim 2010 etkinliği kapsamında gerçekleştirilen 27'nci Ulusal Bilişim Kurultayı'nın ikinci gününde yapılan "Bilişim Çalışma Hayatı" oturumunu Ankara Üniversitesi'nden Prof. Dr. Gamze Yücesan Özdemir yönetti. Cumhuriyet Gazetesi'nden Şükran Soner, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Genel Sekreteri Bülent Pirler ve Tez-Koop-İş Sendikası İstanbul 5 No'lu Şube'nin Örgütlenme Sekreteri Elvan Demircioğlu, oturuma konuşmacı olarak katıldı.

Bilişim sektöründeki çalışma yaşamının tartışıldığı oturumda, ülkemizdeki mevcut durum, sektördeki çalışma biçimleri, çalışan ve

işverenlerin konumları, örgütlenme gereksinimleri, iş yaşamında verimliliğin artırılmasına ve iş sürekliliğine örgütlenmenin katkıları, Avrupa örnekleri ve kazanımlar gibi konular ele alındı. Emeğe dair tartışmaların hızla yaşamdan dışlandığı bir süreçten geçildiğine işaret eden Özdemir, bilişim sektörü çalışanlarının istihdamın önemli bir bölümünü oluşturduklarından söz etti. Özdemir, Batıda akademide yeni bir orta sınıf olarak değerlendirilen "altın yakalılar"ın vasıflı, yaratıcı, uzun mesailer yapan, örgütsüz ve güvencesiz büyük bir kesim olduğunu söyledi. Ayrıcalıklı bir dünyada yaşama hakkını kazanmış çok az insanın yanında bu düzenin gereksinim duymadığı büyük bir işsiz kesim olduğuna dikkat çeken Soner, çalışma hayatında en büyük darbeyi eğlence, bilişim ve gazeteciliğin aldığını, üç sektöründeki çalışanların darmadağın olduğunu söyledi. Bilişim sektörü gibi öncü bir sektörde çalışanların gelecekte sahip olması

gereken nitelikler, endüstri ilişkileri ve çalışma hayatından söz ederek geleceğin çalışan profilini çizen Pirler, geleceğin çalışanın yaratıcı, tasarımcı olmasının yanı sıra nano ve genetik ile ilgilenmesi, teknolojiyi kullanmayı bilmesi, multidisipliner olması ve bir yabancı dili iyi konuşması gerektiğini anlattı. Türkiye'deki sendikaların değişime uyumunu "vasat" ve "vasatın altında" bulan Pirler, sendikaların mevcut yapıyı korumaya çalıştığını ancak önümüzdeki dönemde serbest zamanlı çalışanlar ile taşeronların artacağını ve İnternet girişimciliğinin yaygınlaşacağını vurguladı. Eski bir çalışanı olduğu IBM'deki sendikal mücadeleyi anlatan Demircioğlu ise, IBM grevinin pa-

zartesi günü (27 Eylül) başlayacağını açıklamıştı.

Türkiye bilişim sektöründe iz bırakacak ilk örgütlenme çabası, IBM Türk'te başlayan IBM ve plaza eylemleri çerçevesinde gerçekleşti. Türkiye'de bilgisayar üretimi yapmayıp yalnızca destek hizmeti veren IBM Türk'te işçiler, üç yıl önce büro işkolunda yetkili olan Tez-Koop-İş Sendikası'na üye olup ardından toplu sözleşme görüşmelerine başladı. 2008'de IBM Türk çalışanlarının örgütlenme sürecinde sendikal oldukları için işten çıkarılan IBM çalışanları, Second Life platformu üstünden sanal bir grev yaptı. Taraflar arasında 13 Nisan 2010'da başlayan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamadı, atanan resmi arabulucu da uyuşmazlığı gideremedi. Bunun üzerine sendikalaşma faaliyeti yürüten ve yetkiyi alan Tez-Koop-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu, 21 Temmuzda IBM Türk ve bağlı iş yerlerinde grev kararı almıştı. Yaklaşık 300 çalışanı kapsayan grev kararı, işyerine asılmadı. Grev uygulamasını başlatacağını ilan eden Tez-Koop-İş'in, grev kararını hayata geçirmezse IBM Türk'teki toplu sözleşme yetkisini kaybetmesi söz konusu. IBM'deki toplu sözleşme görüşmeleri sürecine ilişkin belli aralıklarla basın ve kamuoyunu bilgilendiren Demircioğlu, "sendikanın işgal altında olması nedeni grev pankartlarına ulaşamadığı" gerekçesiyle grev uygulamasının başlatılamadığını duyurdu.

IBM Türk çalışanlarının Tez-Koop-İş Sendikası'na üyelik sürecinde de ciddi sıkıntılar görüldü. İşyerinde ilk örgütlenme yapan işçiler ve işçilerin seçtiği temsilci işten atıldı. Temsilcinin işten atılması sürecinde ve sonrasında atılan işçileri işe geri aldırma mücadelesi sırasında işçiler ve sendika arasında güvensizlik yaşandı.

Ayrıca grev süreci, Tez-Koop-İş Sendikası 5 No'lu Şube içinde yaşanan tartışma ve gerilimlerin doruğa çıktığı bir sürece denk geldi. Genel Merkez tarafından 2 No'lu Şube'nin yerine kurulan 5 No'lu şubenin hukuki dayanaktan yoksun olduğunu belirten İstanbul 2 No'lu Şube temsilcileri, grevin uygulanmasından önceki hafta sonu Mecidiyeköy'deki sendika binasına gelerek süresiz olarak şubeyi terk etmeme eylemi başlattı. Tez-Koop-İş 2 Nolu Şube Başkanı Hulusi Uğurcan, "grev pankartlarına ulaşamadığı" iddiasını reddetti. Grev uygulamasını başlatmak için grev pankartı asmanın gerekli olmadığını bildiren Uğurcan, greve gelen süreçteki örgütlenmenin zayıflığına dikkat çekti.

Elektrogitarın Tarihçesi

Elektrogitar, modern müziğin en önemli icatlarından birisidir.

Blues, Rock'n roll, Country, Heavy Metal hatta Caz, türü ne olursa olsun elektro gitar kendi karakteristiği olan çok yönlü bir müzik aletidir.

Yüz yıldan daha az bir süre geçmişi olsada bu zaman içerisinde bazı modelleri yıllarca aynı kalıp diğerleri değişimlere uğramıştır.

Günümüzde de bu gelişme devam etmektedir ancak ne kadar değişse de köklerine daima sadık kalmıştır.

Derleyen: Mehmet Pektaş

Tarihi

1924 yılında Ses mühendisi Lloyd Loar ilk gitar manyetiğini tasarladı. Bu manyetik ile gitar tellerinin titreşimlerini elektrik sinyallerine çevirebilmişti. Ancak, ilk elektro gitarın üretilmesi 1931 yılından önce olmadı. 'Kızartma tavası' (Frying pan) diye adlandırılan bu çelikten yapılmış müzik aleti, Rickenbacker Electro firmasından George Beauchamp tarafından tasarlandı.

Beauchamp, 1936 yılında elektro gitar patentini almıştır.

'Kızartma tavası' aslında Hawaii müziği için tasarlanmıştı. Çünkü o yörenin müziğinin temel enstrümanı gitardı ve Beauchamp kalabalık bir ortamda herkesin duyabilmesi için gitar sesini yükseltmeye ihtiyaç duyuyordu. Aynı süre içerisinde, orkestralarda da bu enstrüman popüler olmaya başlamıştı. Tek manyetik takılmış bu gitarlar, orkestralardaki diğer üflemeli çalgıların kuvvetli seslerinin arkasından artık sesini duyurabiliyordu.

Charlie Christian ve Benny Goodman kendi adlarını taşıdıkları orkestralarında, çelik telli akustik Gibson ES-150 modele taktıkları manyetik kullanmaya başladılar.

Charlie Christian

Benny Goodman

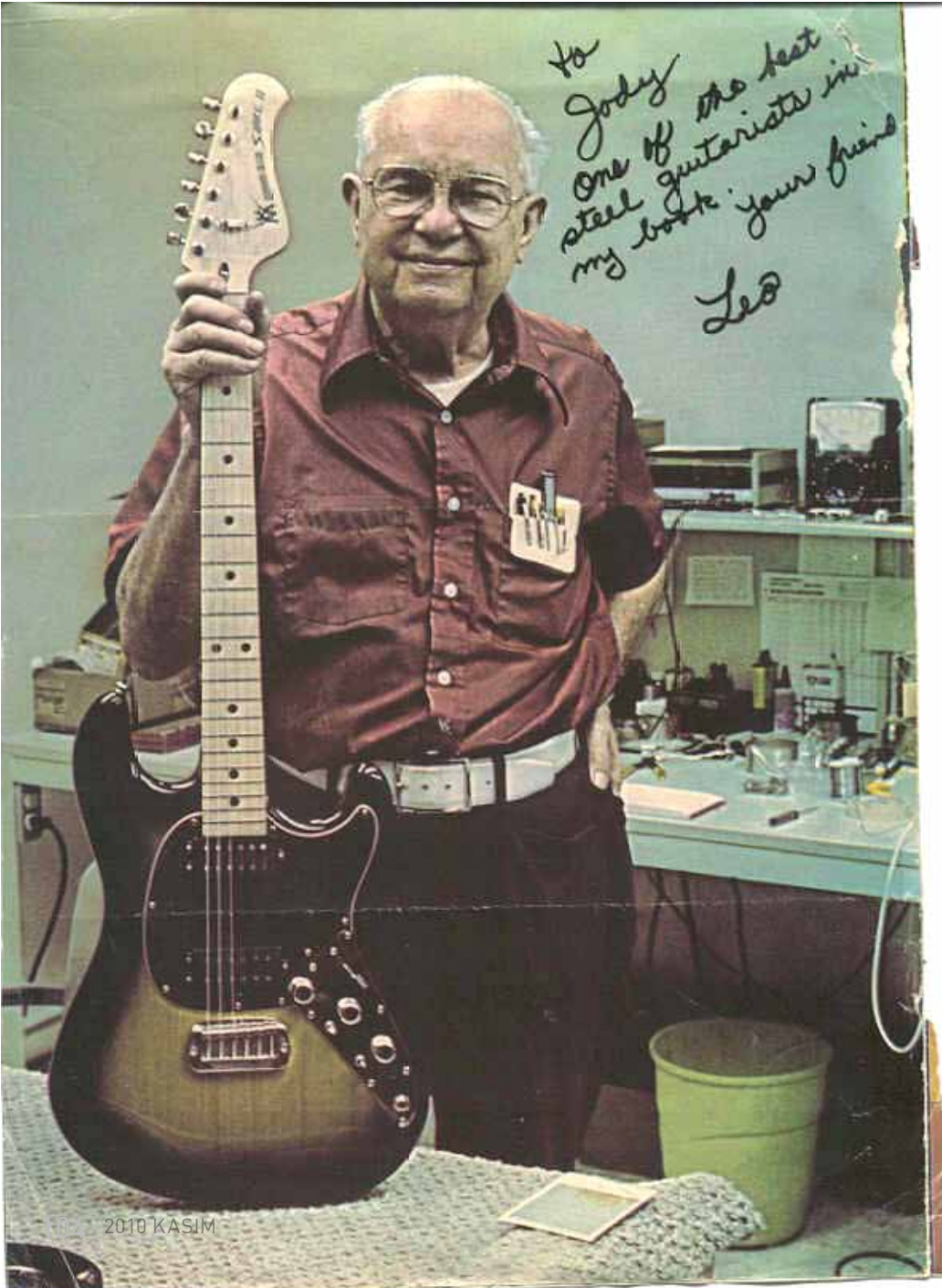
Fender

Leo Fender kendisine ait dükkanında radyo tamirciliği yapardı. Aslında saksofon çalardı ve hayatında hiç gitar çalmamıştı.

Leo Fender, gitar mayetiğinin 'kızartma tavası'ndaki gibi büyük olması gerekmediğini düşünüyordu. Bu düşünce ile yola çıkarak aynı mantıkla çalışan manyetiklerin küçüklerini geliştirip bunları standart klavyeli gitarlarda kullanmayı denedi.

Tarihteki ilk Fender Stratocaster gitar, 1954 yılında George Fullerton, Freddie

Leo Fender

Tavares ve Leo Fender tarafından tasarlandı.

Stratocaster yada Strat model gitar, o zamandan beri dünyanın en çok kopyalanan gitarı oldu.

Stratocaster ilk olarak Amerikan Folk Müziği sanatçısı Bill Carson için tasarlandı.

'Bu gitar bana özel dikilmiş bir gömlek gibi omalı' diye ifade eden Bill Carson her ne kadar Stratocaster'i desteklese de Strat'i yaptığı bütün stüdyo kayıtlarında kullanan ilk rock'n roll müzisyeni Buddy Holly'dir.

Bill Carson

Buddy Holly

The Edge (U2) ve Fender Telecaster'ı

Fender Stratocaster ve Telecaster, rock, blues ve Amerikan folk müziği olan Country tarzının en çok tercih edilen gitarıdır.

Bu arada Fender 1950 yılında, sonraları Telecaster diye adlandırılan 'Broadcaster' adında bir model üretti.

Sonrasında Strat, Jimi Hendrix gibi solak gitaristlerin elinde görülmeye başladı. Telleri ters sırayla takan Hendrix bu şekilde çaldığı Strat'ını sahnede çalarken yakan ilk gitarist olarak da tarihe geçmiştir.

Dünyaca ünlü Fender kullanan gitaristler: Jeff Beck, Ry Cooder, Robert Cray, The Edge (U2), David Gilmour (Pink Floyd), Eric Johnson, Mark Knopfler (Dire Straits), Alex Lifeson (Rush), Yngwie J. Malmsteen, Hank Marvin (The Shadows), Pete Townshend (The Who), Stevie Ray Vaughan, Adrian Smith (Iron Maiden), Robin Trower, Mark Bolan (T. Rex), Graham Coxon (Blur), Nokie Edwards (The Ventures), Jonny Greenwood (Radiohead), Justin Hayward (The Moody Blues), Steve Howe (Yes), Bernie Leadon (Eagles), Francis Rossi (Status Quo), Mike Stern (Miles Davis)

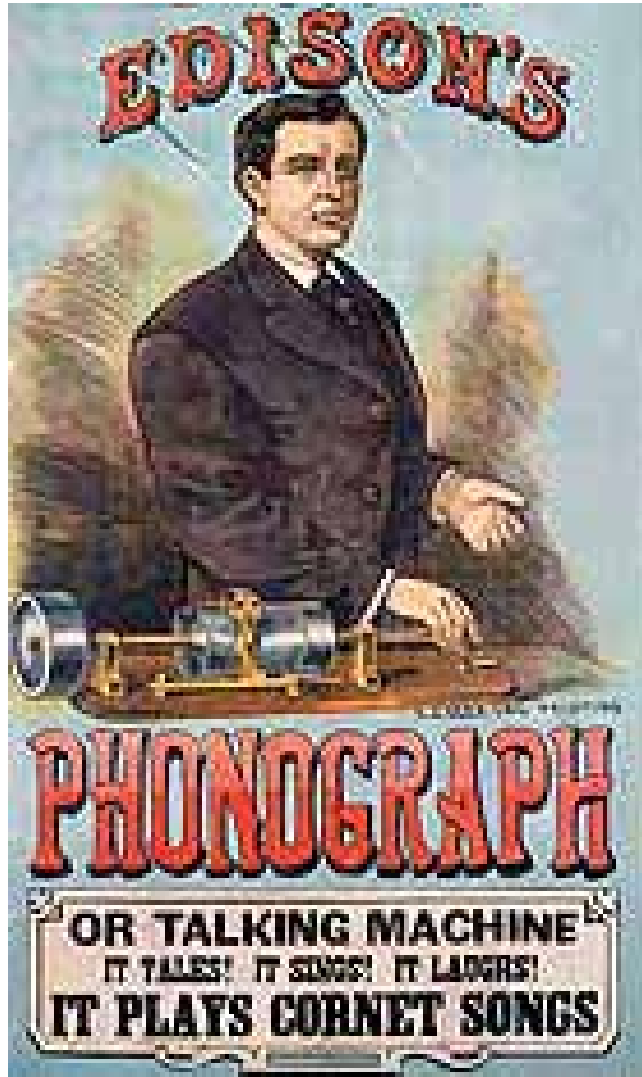

Jimi Hendrix ve 18 haziran 1967 tarihinde Monterey caz festivalinde sahnede yaktığı stratocaster
Bu gitar şu anda Frank Zappa özel koleksiyonunda saklanmaktadır.

Gibson

1940 yılının sonlarında ortaya çıkan Les Paul'un 'Kütük' (The Log) diye adlandırılan ilk prototipi ilk tasarlandığında reddedildi. Ancak, masif gövdeye sahip olmayan gövdesi boş gitarlarda eko problemleri yaşanıyordu ve bunu aşabilmenin tek yolu ise manyetiklerin etrafındaki boşluğun azaltılmasıydı. Bunuda gerçekleştirebilmenin tek yolu masif bir gövde idi. O yıllarda Thomas Edison'un tasarladığı yekpare gövdeye sahip manyetikli kemanları örnek aldılar.

Gibson, bu yeni akım yekpare gövde modasına ayak uydurmak istiyordu. Gibson şirketinin başkanı Ted McCarty, Gitarist Les Paul ile çalışmaya başladı. İlginç tesadüf; McCarty de aynı Leo Fender gibi hayatında hiç gitar çalmamıştı.

Ted McCarty

Kütük 'The Log'

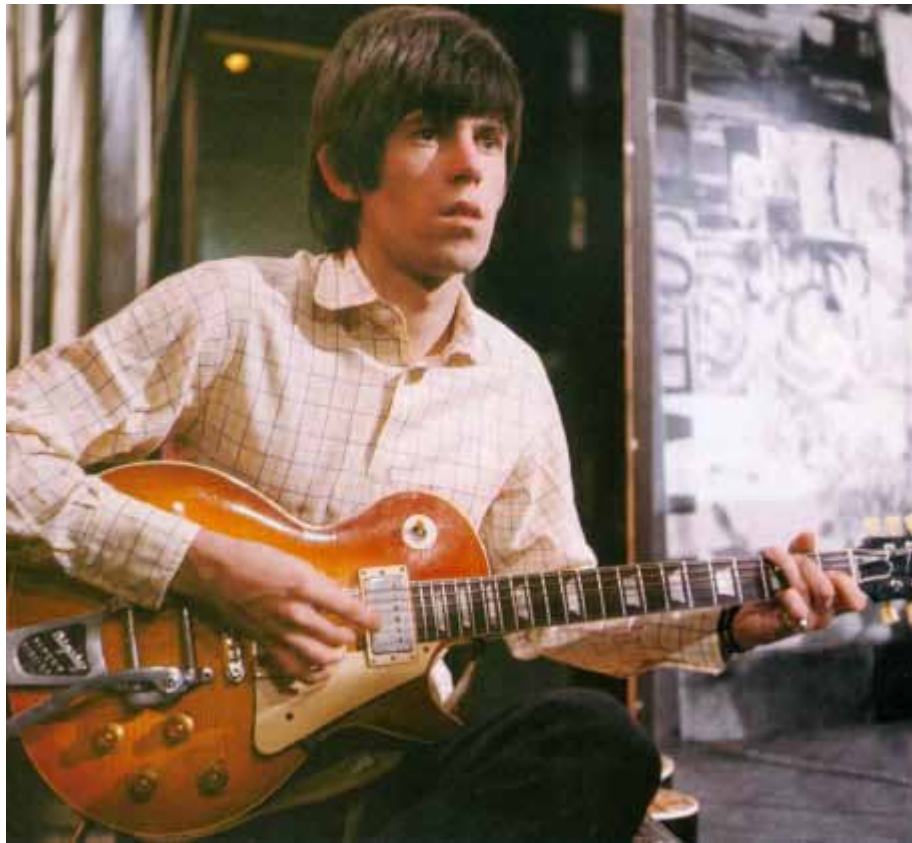
İngiliz müziğinin Amerikayı kasıp kavurduğu, 60'lı yılların başında Rolling Stones gitaristi Keith Richards'ın 1959 model bir Les Paul alıp Amerika'da Rolling Stones konserinde çalmaya başlamasıyla bu gitarın ünü arttı.

Bir diğer İngiliz gitarist Eric Clapton'da ilk yıllarında Les Paul kullanmış daha sonra Jimi Hendrix'i gördükten sonra Fender Stratocaster'a geçiş yapmıştır. Gibson yekpare gövdeli gitarları her ne kadar harmonik yumuşak ve temiz ses tonu arayan Caz gitaristleri tarafından tercih edilse farklı müzik türlerinde de kullanılmış ve günümüz gitaristleri

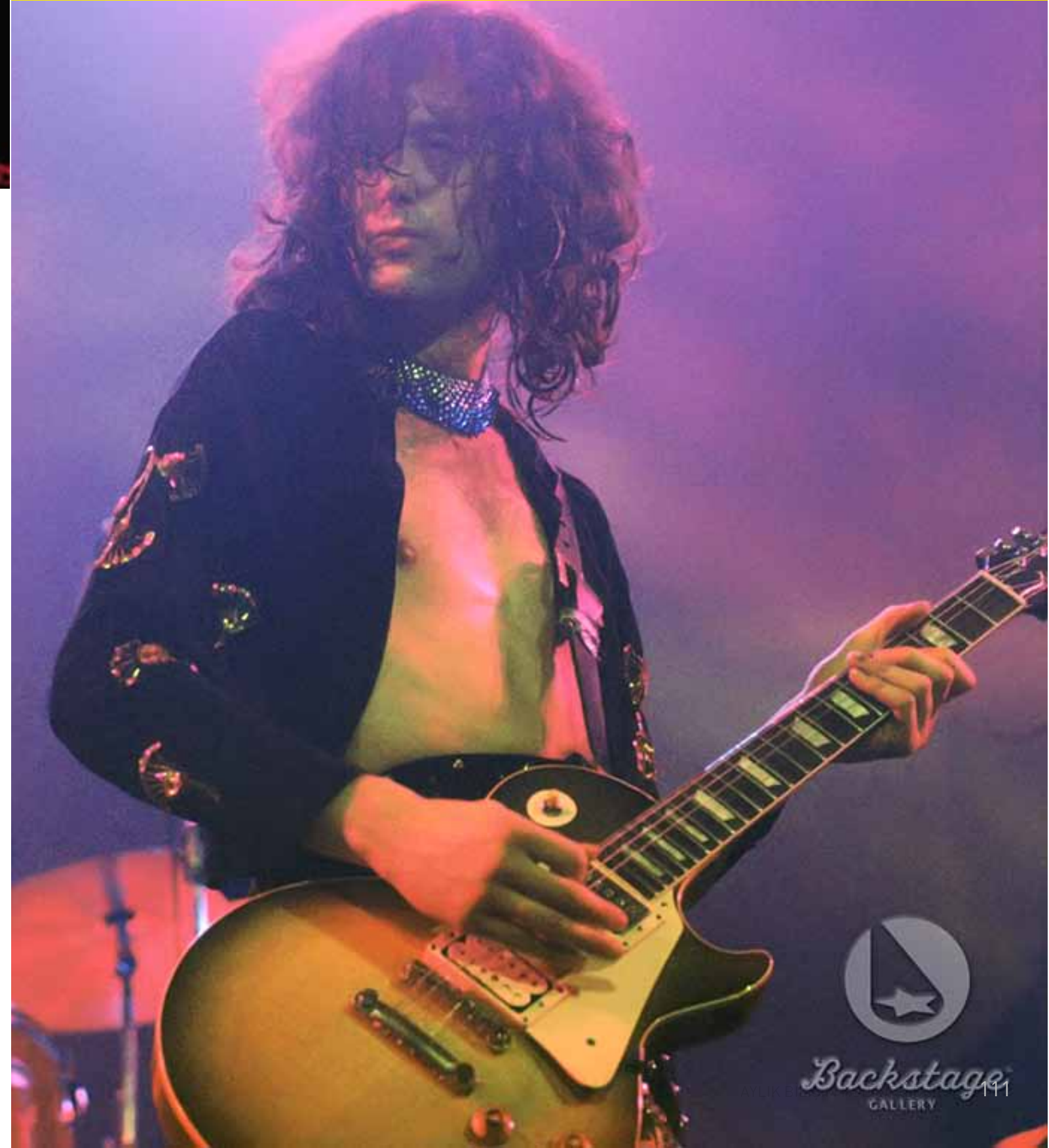

B. B. King ve Gibspn ES-335 'Lucille'

Keith Richard ve Gibson 1959 les Paul

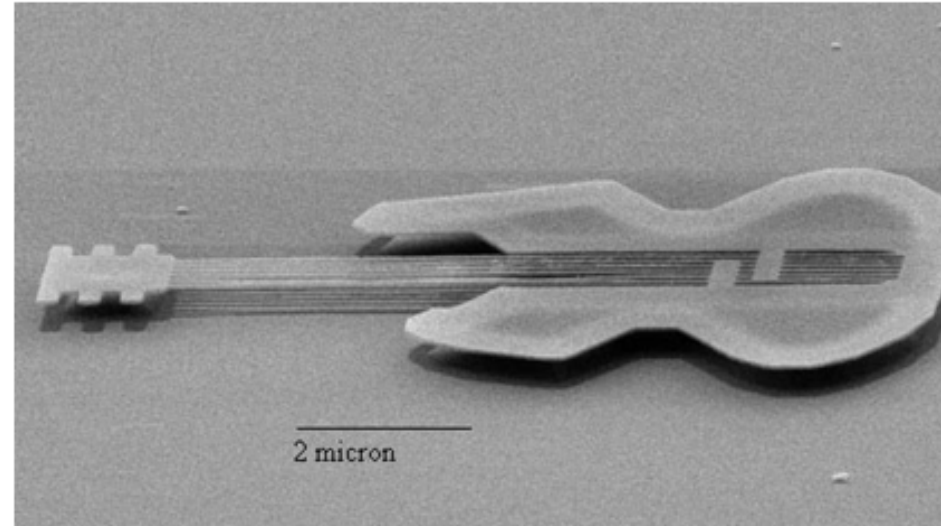
Dünyaca ünlü Gibson kullanan gitaristler: Jimmy Page (Led Zeppelin), Slash (Guns'n Roses), Zakk Wylde (Ozzy Osbourne), Billie Joe Armstrong (Green Day), Al Di Meola, Steve Hackett (Genesis), Tony Iommi (Black Sabbath), B.B. King, John McLaughlin, Pat Metheny, Gary Moore, Ted Nugent, Joe Perry (Aerosmith), Randy Rhoads (Quiet Riot/Ozzy Osbourne), Keith Richards (The Rolling Stones), Gary Rossington (Lynyrd Skynyrd), Carlos Santana, Angus Young (AC/DC)

En Büyük, En Küçük ve En Pahalı

Dünyanın en büyük gitarını Amerikanın Texas eyaletindeki Woodlands Fen ve Teknoloji Akademisindeki Fizik bölümü öğrencileri yapmıştır. 1.018 kg ağırlığında olan bu gitarın uzunluğu, 13 metreden fazlaydı.

Dünyanın en küçük gitarı ise yine Amerika'da New York'taki Cornwell Üniversitesinde Nano teknoloji ile bir grup araştırmacı tarafından yapılmıştır. Kristal silikon ile yapılan bu gitar, 100 micrometre uzunluğunda ve sadece 100 atom genişliğindeydi (insan saç tanesi kalınlığı)

Dünyanın en küçük (çalınabilen) elektro gitarını ise Hammacher Schlemmer firması üretmiştir. 68 santim civarında olan bu gitarın ağırlığı ise sadece 1,5 kilodur.

Bu kadar küçük boyutta olmasına rağmen bu gitar standart bir elektro gitar gibi 22 perdeye sahip olmaktadır.

Dünyanın en pahalı gitarı ise 2.7 milyon dolara satılmıştır. Katar'da, Asya'yayardımfonu için düzenlenen açık arttırmada satılan bu gitarın üzerinde Keith Richards, Mick Jagger, Eric Clapton, Sting, Paul McCartney gibi daha bir çok ünlü gitaristin imzası bulunmaktaydı.

Diğer ilginç bilgiler

Genelde altı adet telden oluşan elektro gitarların yanında oniki telli olanlarını da görmek mümkündür.

90'li yıllarda, Steve Vai gibi bazı gitaristler yedinci tele sahip olarak tasarlanmış gitarları kullandılar.

- Gitar notaları en çok satılan parça; Stairway to Heaven – Led Zeppelin
- 2007 yılında, Rolling Stone Dergisi tüm zamanların en iyi gitaristi olarak Jimi Hendrix'i gösterdi
- Elle Dergisi de En iyi bayan gitarist olarak Joan Jett'i gösterdi
- 1948 yılında trafik kazası geçiren ve kolu kırılan Les Paul, doktoruna kolunu 'kalıcı' olarak gitar çalma konumunda bırakmasını istedi
- 0001 seri numaralı Fender Stratocaster, İngiliz rock grubu Pink Floyd grubunun gitaristi David Gilmour' un özel koleksiyonundadır.
- 1950 yılında Leo Fender, gitarlarının sapının sağlamlığını ve asla esnememe özelliğini ispat için gitar sapını iki sandalye arasına koyup üzerine çıkardı.
- Fender Telecaster modeller ilk çıkmaya başladığında aynı ismi taşıyan bateri olduğundan, yeni bir isim düşünülüyordu. Bu sürede çıkan telecaster modellerin adı sapında yazmıyordu. Bu gitarlar 'nocaster' diye adlandırıldı.
- Jimi Hendrix'in mezar taşında Fender Stratocaster resmi bulunmaktadır.
- Fender gitarlarının ahşabı akçaağaçtan yapılır. Bu ağaçlar, gitar yapabilecek kadar büyüklüğe dünyada sadece Oregon'da erişebiliyor.
- Fender gitar fabrikasında günde 90.000 adet gitar teli üretiliyor. Bu da yılda 20.000 km ile dünyanın çevresini sarmaya yetiyor.

<http://www.history-of-rock.com/guitarstwo.htm>

<http://www.guitardomain.com/Electric-Guitar-History.html>

http://www.ehow.com/about_6636825_interesting-electric-guitars.html#ixzz0uxcm7AD5

http://www.reptorproductions.co.uk/guitar/40_Interesting_facts_about_electric_guitars.html

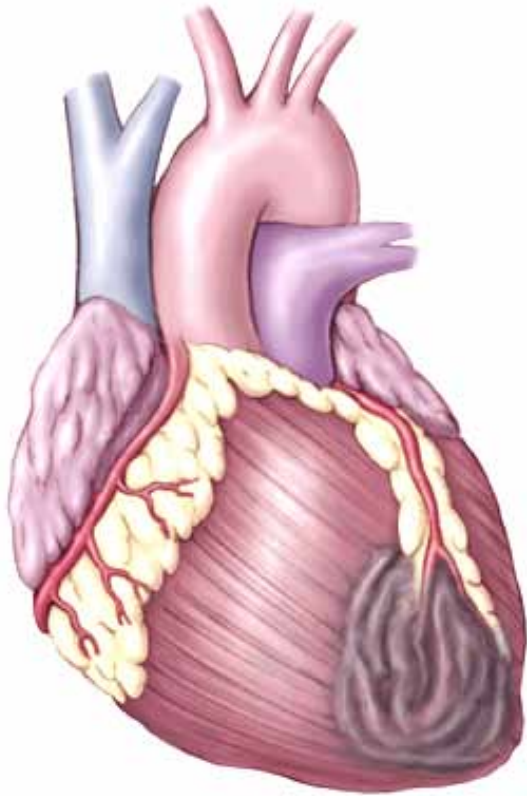
<http://www.electricguitarz.com>

Sinsi Tehlike : Miyokart İnfarktüsü (Kalp Krizi)

Dr.N. Semih Okumuş

Kalbin yeteri kadar oksijen alamayarak ölmesine kalp krizi (miyokart infarktüsü) denir. Kalbimiz günlük yaptığımız işe göre bazen daha fazla bazen daha az oksijene ihtiyaç duyar. Oksijeni kalbin kendi damarları yani koroner damarları getirirler. Eğer koroner damarlarda bir tıkanıklık veya daralma söz konusu ise kalp yeteri kadar oksijen alamaz, beslenemez. Beslenemeyen kalp dokusu ölür, işlevini yitirir ve kanı pompalayamaz hale gelir. Sonuç olarak ölümcül bir tablo olan kalp krizi kaçınılmaz olur. Günümüzün en sinsi ve ölüm insidansı en yüksek olan bir hastalıktır.

Kalp krizine neden olan koroner damar tıkanıklığının en önemli sebebi "ateroskleroz"dur. Ateroskleroz, damarlarının içine yağ birikintilerinin oturması demektir. Sigara içenlerde ve kolesterolü yüksek kimselerde bu birikintiler sinsiye büyürler ve zamanla koroner damarı tamamen tıkarlar. Sonuçta kalbin beslenmesi bozulur ve kalp krizi meydana gelir.

Gençlerde kalp krizi çok nadirdir. Olası nedenler şöyledir:

- * Aşırı sedanter yaşam ve obezite.
- * Vücudun herhangi bir yerinde oluşan bir pıhtının koroner damarlara ulaşip aniden tıkaması
- * Kalp kapakları hasarlanmış kimselerde kapalıktan kopan parçaların koroner arterleri tıkaması
- * Vaskülitler, kronik hastalıklar (diyabet, obezite, böbrek yetmezliği, karaciğer hastalıkları, bazı konjenital bozukluklar vs..)
- * Kokain veya diğer uyuşturucu maddelerin kullanımı.

Kalp Krizinin Belirtileri Nelerdir?

- * Göğüste tam yeri belli olmayan sıkışma hissi veren bir ağrı ya da yanma hissi,
- * Bu ağrı sol kola ve çeneye doğru yayılır, beraberinde uyuşma yapabilir,
- * Ağrı hareket etmekle artar, dinlenirken azalır, fakat geçmez. Ağrı yarım saatten uzun sürer.
- * Ağrıyla birlikte soğuk soğuk terleme ve mide bulantısı vardır.

*Nefes darlığı ve aşırı bir anksiyete vardır.

Bazı insanlarda belirtiler çok gizli olabilir. Örneğin diyabet hastalığı olan kişiler,hemen hemen hiç ağrı duymazlar, sadece nefes darlığı ve soğuk soğuk terleme şikayetleri olur. Bazı hastalarda mide ülseri, kolesistit (safra taş öyküsü olanlar) veya pankreatit ağrısıyla kalp krizi ağrısı karıştırılabilir, ülser lehine yanlış yorumlanabilir.

Ne yapmak gerekir?

Bu belirtilerle karşı karşıya kaldığınızda derhal bir yere oturup dinleniniz ve hemen bir sağlık kuruluşuna ulaşmaya çalışınız. Dışarıdaysanız cep telefonu ile yardım isteyiniz. Kesinlikle yürümeye veya merdiven çıkmaya devam etmeyiniz. Çünkü aktiviteye devam etmek zaten oksijen alamayan kalbinizin oksijen talebini daha da artıracaktır.Son zamanlarda kalp krizi geçirildiğinin anlaşılması halinde bir-iki defa kuvvetlice öksürerek krizde oluşan ritm bozukluğunun düzeltilebileceğini ileri süren yayımlar var. Eğer yanımızda varsa 1tablet bebe aspirini almak hastaneye ulaşmamızda bize zaman kazandıracaktır.

Risk grubunu oluşturan kişiler kimler?

- *Günde 10 un üzerinde sigara içenler,
- *Kan lipidlerinin (kolesterol, trigliserid) düzensiz olduğu kişiler,
- *Diyabet Hastalığı olanlar,
- *Obezite(şişman) kişiler,
- *65 yaşını geçmiş olanlar,
- *Baba yada birinci derecede bir akrabasında kalp krizi öyküsü olanlar,
- *Alkol yada uyuşturucu maddeleri kullananlar.

Kalp krizinden nasıl korunuruz?

- 1-Yukarıda vermiş olduğum alışkanlıklarınızdan vazgeçerek ya da azaltarak (sigara,alkol, uyuşturucu maddeler)
- 2-Kronik rahatsızlığımız var ise (diyabet,hiperlipidemi vs..) ilaçlarımızı düzgün kullanarak,
- 3-Düzenli beslenmeye dikkat edip, öğün atlamamak,
- 4- Her gün düzenli ekzersiz yaparak.

Daha Sağlıklı Ve Mutlu Bir Hayat Geçirmeniz Dileği İle...

BİT, kırsalda yaşayan öğrencilerin ufuklarını açabilir...

Arzu Kılıç
arzu.kilic@tbd.org.tr

“Okulda Bilişim Köşesi” sayfamızda bu ay, Niğde’nin Çiftlik İlçesi’ne bağlı Divarlı Kasabası’ndaki Divarlı Şehit Er İlhan Çankaya İlköğretim Okulu’na yer veriyoruz.

Okul, adını Şehit Piyade Er İlhan Çankaya’dan alan okul, 2003 yılında eğitim öğretime açılmış. Okul, eğitim gören her öğrencisini en iyi şekilde yetiştirip, geleceğe hazırlamak ve başarılı olmalarını sağlamak vizyonuyla hizmet sunuyor.

Divarlı Şehit Er İlhan Çankaya İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı Mücahit Karabıyık’tan okul ve okulun bilgi ve iletişim teknolojilerini nasıl kullandıkları hakkında bilgiler edindik.

Toplam 12 bilgisayara sahip olan Şehit Er İlhan Çankaya İlköğretim Okulu'nda her sınıf, haftalık bir plan çerçevesinde bilgisayar kullanımı konusunda pratik kazanmaya çalışıyor. Yedi yıldır eğitim hizmeti veren okul, çağı yakalayabilmek için BT sınıflarına destek bekliyor.

Adını Şehit Piyade Er İlhan Çankaya'dan alan Divarlı Şehit Er İlhan Çankaya İlköğretim Okulu, Niğde'nin, Çiftlik İlçesi'ne bağlı, Divarlı Kasabası'nda eğitim-öğretim hizmeti veriyor. 273 öğrencisi bulunan okulda 1 müdür, 9 öğretmen olmak üzere, 10 kişi görev yapıyor. Okul, 2003 yılında eğitim öğretime başlamış.

Divarlı Şehit Er İlhan Çankaya İlköğretim Okulu'nda görevli öğretmenler, Milli Eğitim Bakanlığı'nın (MEB) sağladığı sunucular(server) üzerinden aktif olarak İnternet ve e postayı kullanabiliyorlar. Yönetici ve öğretmenlerin e-posta adresleri olmasına rağmen öğrencilerin e-posta adresleri mevcut değil.

Okulun 2005'te açılan 1 adet bilgi teknolojileri sınıfı var. Ayrıca okulda 1 bilgisayar formatör öğretmen görev alıyor. Okulda 2'si idare odasında, 10 tanesi bilgisayar teknoloji sınıfında olmak üzere 12 bilgisayar bulunuyor.

Okulda öğrencilerin birçoğu ders, konu araştırması ve etkinlik gibi nedenlerden dolayı bilgisayarlardan yararlanabiliyorlar.

Okul yönetimi bilgisayar dersleri haricindeki derslerin belli bölümlerinin bilgisayar teknoloji sınıfında işlenmesine özen gösteriyor. Seçmeli derslerde bilişim teknolojileri derslerini tercih ediliyor. Okulda bulunan her sınıfa haftalık bir planla, bilgisayar teknoloji sınıfında merak ettikleri konuları araştırmaları, bilgisayar kullanımı konusunda pratik kazanmaları ve bilgisayar teknolojisini yakından tanıyabilmeleri için etkinlikler düzenlenmeye çalışılıyor.

Okul ilçeye çok uzak olduğu için öğrencilerin okul dışındaki bir yerden İnternet'e bağlanmaları çok zor.

Bu nedenle okul dışındaki boş vakitlerinde de İnternet'ten yararlanabilmeleri için, bilgisayar teknolojileri sınıfını kullanmaları sağlanıyor.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006 yılında, okullardaki bilgisayar teknolojileri sınıflarının halkın hizmetine de açılması yönünde yayınladığı genelgeye göre, okulda ders saatleri dışında vatandaşlar bilgisayarlardan yararlanabiliyorlar.

Okul yöneticileri, bilgisayar ve öğrenci sayıları göz önünde bulundurulduğunda zaman zaman problem yaşıyorlar ancak ders saatleri dışında da bilgisayar teknolojisi sınıfını öğrencilerin kullanımına açarak öğrencilerin bu sınıftan daha fazla yararlanmasını sağlayarak teknolojiye mahrum kalma durumuna ilişkin sıkıntıyı gidermeye çalışıyorlar.

Divarlı Şehit Er İlhan Çankaya İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı Mücahit Karabıyık, tüm öğrencilerinin geleceğe sağlam adımlarla yürüyebilmeleri için eğitim öğretimde kullanılacak her türlü materyalin en iyisini kullanmak istediklerini söylüyor. Okulun eğitim teknolojileri bakımından gelişmesini istediklerine işaret eden sınırlı imkânlarla öğrencilerinin ihtiyaçlarına yanıt vermeye çalıştıklarını belirten Karabıyık, "Devletin sunduğu imkânları, özel sektörün desteğiyle güçlendirmek, nitelikli öğrenci yetiştirebilmemizi kolaylaştıracaktır. Herkesi özellikle okulumuzun bulunduğu bölgeler gibi kırsalda yaşayan öğrencilerin ufuklarının açılmasına yardımcı olmaya çağırıyoruz" dedi.

Divarlı Şehit Er İlhan Çankaya İlköğretim Okulu web sitesi: <http://divarliilhancankaya.meb.k12.tr/>

25 Kasım- 2 Aralık 2010

ÇANKAYA BELEDİYESİ ÇAĞDAŞ SANATLAR MERKEZİ

Geleneksel Japon Sanatı Su Mürekkep Sergisi

**Japon Sanatçı Naomi Yoshida...Türkiye'deki ilk sergisini
25 Kasım - 2 Aralık 2010 tarihleri arasında Çankaya Bel-
ediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezinde açacak**

Geleneksel Japon Sanatında Su Mürekkep tekniği olarak bilinen teknikte yapılmış toplam 25 eser sanatseverlerin beğenisine sunulacak olan sergide aynı zamanda ülkesinde Türkçe Dil kursuna da devam eden 61 yaşındaki Japon kadın sanatçı Naomi Yoshida'nın sergi süresince su mürekkep tekniğini tanıtıcı atelye çalışmaları da yapacak. Serginin düzenlenmesinde emeği geçen TBD Erzurum İl Temsilcisi ve sanat danışmanı Oğuzhan Akova, bu sergi aracılığı ile geleneksel Türk-Japon dostluğunun sanat aracılığı ile bir kat daha güçleneceğini ifade ederek bundan sonraki yıllarda da bu tür etkinliklerin kurumsallaşarak karşılıklı

sanatçı değişim programlarıyla ve sanat etkinlikleriyle devam ettirileceğini belirtiyor. Önümüzdeki yıl kapsamlı bir sergi programıyla Türk Sanatçılarından kurulu bir grupla Japonya'da bir sergi açmayı planladıklarını belirten Akova sanatseverleri projeye destek olmaya da davet ediyor.

2010 TBD Bilimkurgu Öykü Yarışmasında Birinci Gelen Öykü

Sinan İpek (*)

PROXIMA'YA SON YOLCU

1.
Bulanık yeşil suyun altında pek bir şey göremiyordum. Şimdi o su yok. Gözlerimin yanması da geçmiş.
Susadım. Anne nerede?
Başımı güç bela çevirip sağa sola bakıyorum. Büyük bir odadayız. Benim gibi sırt üstü yatan birçok insan görüyorum. Ama anne aralarında yok. Doğrulamaya çalışıyorum, ama sanki kaslarımın yerini unutmuşum. Bedenimin her yanı ince ince sızlıyor. Konuşmaya çalışıyorum, ama dilim de uyuşmuş. Bu şartlar altında sırtüstü yatmaktan ve beklemekten başka elimden bir şey gelmiyor. Zaten gücüm de yok.

2.
Nihayet bedenimi incelemeye yetecek kadar boynumu havada tutmayı başardım. Gördüğüm şeyden öyle irkildim ki neredeyse yataktan düşecektim: Ben 4 yaşındaki çocuk, 12 yaşında birinin göbeği üstünde sırt üstü yatıyorum. Kalbim küt küt atıyor.
Neden sonra annenin söylediklerini anımsayınca biraz rahatlıyorum. Hibernasyon uykusundan uyanınca neler olacağını bana anlatmıştı. Korkacak bir şey yok. Artık on iki yaşındayım, yıldızlararası yolculuk başarıyla tamamlanmış, şimdi uyandırma odasındayım.
Ama anne nerede?

3.
Gözlerimi açtım. Genç bir kadın yeşil gözlerini bana dikmiş, elinde tuttuğu bir ışıkla suratımı inceliyor. Kendime gelip gelmediğimi anlamak için bana bir şeyler soruyor. Dilimin uyuşukluğu epey geçmiş. "Susadım," diyorum. Bir şey anlamıyor. Tekrar söylüyorum. Gene anlamadı. Büyük bir öfke krizine tutuluyorum. Bas bas bağıyorum, annemi çağırıyorum. Çok susadığımı bir türlü anlatamıyorum.

4.
Yeşil gözlü kadınla neden anlaşılamadığımız ortaya çıktı. O bana standart İngilizce soru sorarken, ben Türkçe yanıtlıyordum. Bu, annenin konuştuğu dil, yani benim doğal dilim. Ama anne benimle standart İngilizce de konuşurdu. Her iki dili de biliyorum. Sonunda yeşil gözlü kadına İngilizce sormayı akıl ettim: "Çok susadım, anne nerede?"

Kadın, araştırma görevlisiymiş. Bana su verip veremeyeceğini beyaz uzun saçlı bir adama sordu. Adam yüksek sesle yanındakilere bir şeyler anlatıyordu. Galiba hepsinin hocasıydı. Adam "Ver bakalım!" dedi. Suyu kendim içebileceğim kadar bedenimi kontrol edebiliyorum. Ama ilk yudumda hiç de susamadığımı anladım. Koluma bağlı olan serum zaten suyla doluydu. Ama bardaktaki suyun hepsini gene de içtim. İnat yüzünden.

5.

Artık bahçede dolaşabiliyorum. Yeşil gözlü asistanla dost olduk. Adı Phesa. Öfke krizlerim geçti sayılır. Yürürken hala biraz başım dönüyor. Her zaman sarhoş gibiyim. Ağzımdaki acı tat henüz gitmedi ama artık eşyalara çarpmadan yürüyebiliyorum. Phesa'nın söylediğine göre, bedenim çok hızlı büyüyecekmiş. Hızla kilo alıp serpileceğim yani. Ama önemli olan bu değilmiş, beynim çok hızlı büyüyeceği için sorunlar yaşayacakmışım. Ben, kemikleri 12 yaşında, ama kafası 4 yaşında olan bir çocukmuşum. Beynimde bir sürü nöron varmış. Bunlar da karışık bir haldeymiş, yollarını bulmaları gerekiyormuş normal çocuklardaki gibi. Bazı nöronların da ölmesi gerekiyormuş. Buna öğrenme süreci diyor. Bu yüzden dikkatli bir şekilde eğitilmem gerekecekmiş. Söylediklerini pek anlamadığımı fark edince eline bir yumak aldı, bundan uzun ip parçaları kesti. Bazılarının ucuna çikolata, bazılarını biber bağladı. Bazılarını ise boş bıraktı. Bütün bunları karışık bir halde yere yığıdı. "Şimdi iplerden birini çek," dedi bana. Ben ipleri çektikçe gördüm ki iplerden sadece bazılarının ucunda ödül var. "İşte öğrenmek böyle bir şey," dedi. "Sen ipleri çektikçe bazılarında iyi şeyler, bazılarında kötü şeyler çıkıyor. Bazıları ise boş. İyi iplerin hangileri olduğunu unutmamak için onların uçlarına kâğıt yapıştıracağız; böylece onları öğrenmiş olacaksın, anlıyor musun? O ipler senin nöronların, yani beyin hücrelerin. Seni çok dikkatli eğitmek zorundayız; çünkü normalden 3-4 kat hızlı büyüyorsun." Anlamıştım, çünkü her şeyi anne gibi anlatıyordu. Bu arada, artık annenin nerede olduğunu sormuyorum, nasıl olsa günün birinde gelecek. Demek şimdi gelmiyor.

6.

Bugün daha başka şeyler öğrendim. Şu gökyüzündeki parlak ve sıcak şeyin adı Proxima Centauri. O bir yıldız. Ama Proxima bizim gerçek yuvamız değil. Bizim geldiğimiz yıldızın adı Güneş. Proxima, Güneş'e en yakın yıldızmış. İkisi arasındaki mesafe dört ışık yılıymış —yani çok uzak. Üzerinde durduğumuz toprak da bir gezegenmiş. Güneşin etrafında da tıpkı buna benzeyen bir gezegen varmış, onun adı Dünya'yımış. Yaşam Dünya'da başlamış. Bütün bu bilgileri öğrendiğim dersin adı Astronomi. Bana ders vermek için buraya gelen insanlar olağanüstü bir hızla öğrendiğimi söylüyorlar. Ama bu kadar hızlı öğrendiğim için şiddetli baş ağrıları çekiyorum. Bir de normalden fazla uyuyorum. Uyumam, öğrenebilmem için gereklidir.

Bizi Dünyadan bu gezegene getiren geminin adı Touphan. Gemiye ziyaret etmek istedim ama çoktan sökülüp parçalanmıştı. Yıldızlararası uzay yolculuğunun maliyeti o kadar yüksekmiş ki maliyeti düşürmek için geminin kendisi de kargo sayılıyormuş. Külâhı da yenebilen dondurma gibi yani.

7.

İlk uyandığımda çevremde gördüğüm insanlar Touphan'ın yolcularıydı. Şimdi hiç biri yok burada. Hepsi hibernasyon uykusundan uyandırıldıktan sonra iki aylık nekahet dönemlerini tamamlayıp gittiler. Phesa benim kaçak yolcu olduğumu söylüyor.

Beni ilk gördüklerinde nereden çıktığımı anlamamışlar. Bu yolculuk 12 yıldan biraz fazla sürüyor. 12 yaşında olduğum için gemide doğduğumu anlamışlar. Fakat uzay yolculuklarına hamile

Sinan İpek(*)

1971 Ankara doğumlu. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Matematik Bölümü'nden 1998 yılında mezun oldu. Halen matematik öğretmenliği yapıyor. Evli ve iki çocuk babası.

kadınların katılması imkânsızmış. "Böyle bir şey olamaz, çok tehlikeli çünkü ve kesinlikle yasak. Senin burada olmana hala şaşıyorum," diyor Phesa.

8.

Anne sen ne yaptın?

Keşke bu kadar çok şey öğrenmek zorunda olmasam; çünkü yeni şeyler öğrendikçe seni unutuyorum. Gemiye de bu yüzden ziyaret etmek istemişim. Seninle dolaştığımız koridorları, saklambaç oynadığımız duvar girintilerini, bana masallar anlattığın dinlenme yerini bir kez daha görmek istedim. Hayal miydi gerçek mi, emin olmak için.

Anne, seni en çok palyaço kıyafetinle anımsıyorum. Kılıktan kılığa girerdin: "Şimdi ben başka biri oldum," derdin. Sonra bana da bir palyaço kıyafeti giydirdin. Günlerce üzerimden hiç çıkarmadım o giysiyi, sonunda parçalanıncaya dek... Dört yıl boyunca senden başka kimseye ihtiyacım olmadan yaşadım. "Bir zamanlar dünya diye bir yer varmış. Bu dünyada birçok anne ve birçok çocuk yaşarmış..." diye başlayan masallarınla bana başka insanların varlığını sezdirmeye çalıştın. Ama başka insanlar benim için ejderhaydı. Uzay gemisinin daracık koridorlarında çınlayan kahkahaların hala kulaklarımda. Bir çocuğa annesinin yanında olmak yeter. Sen bana yetiyordun. Bir gece beni farklı bir yatağa yatıracağını söyledin. "Neden?" diye sorduğumda, "Çünkü bu yatağın kapağı var, içi de çok rahat," dedin. Kapağın üzerinde MKIM3033 yazıyordu, nedense aklımdan çıkmamış.

"Kapağı üzerime örtecek misin anne?" diye sorduğumda "Hava çok soğuk olursa..." dedin.

"Hadi şimdi yat. Sen uyurken anne başında bekleyecek."

"Masal anlatmayacak mısın anne?"

"Anlatacağım. Hibernasyon konusunda öğrendiklerini unutma."

"Tamam anne."

"Bir zamanlar içinde birçok annenin ve birçok çocuğun yaşadığı bir dünya varmış..."

Uykuya daldım, uyandığımda bulanık yeşil bir sıvının içindeydim. Gözlerim acıyordu. Bu yüzden gözlerimi sımsıkı kapatıyordum.

Anne, yoksa sen beni terk mi ettin?

9.

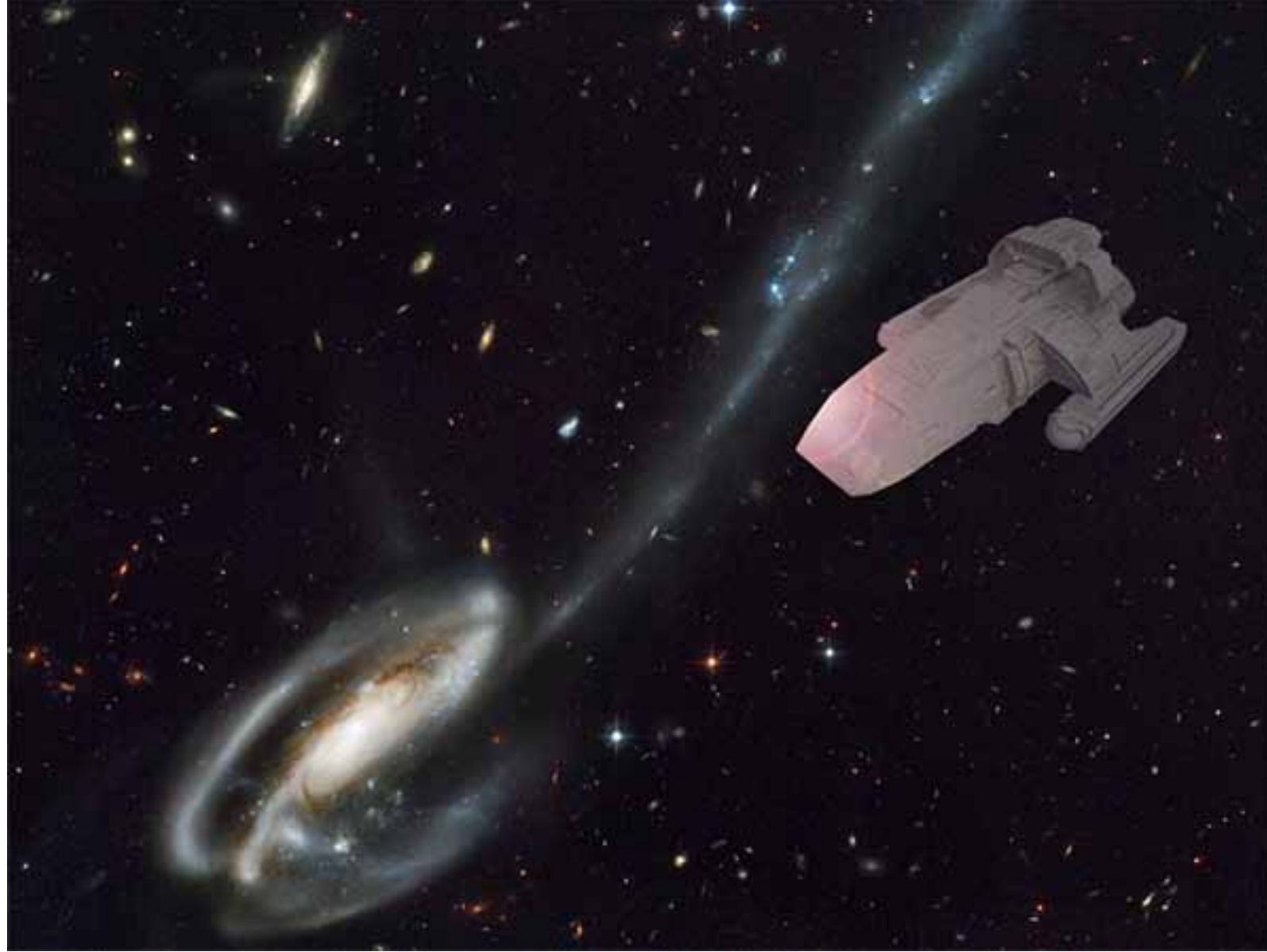
"Annenin zamanlaması mükemmelmiş," dedi Phesa. İlk defa anneden söz ediyor. Vazgeçer korkusuyla soru sormaya cesaret edemiyorum.

"Bence her şeyi çok iyi planlamış. Zaten çocuk gelişimi uzmanıydı sanırım. Onu buraya çağırma nedenimiz de buydu. Yeni uzmanlar yetiştirmesi için. Burada bu konunun uzmanı hiç yok. Gezegeninde araştırma istasyonu ilk kurulduğunda çocuklarımız yoktu. Ama şimdi burası bir araştırma gezegeni oldu. Nüfusumuz giderek arttı. Artık burada doğan bir sürü çocuk var." Sesimi çıkarmadan pür dikkat dinliyorum. Phesa konuyu dağıttığı için ona kızıyorum.

"Hibernasyon hücrenin kayıtlarını inceledim. 4 yaş civarında uykuya yatırılmışsın..." Bunu zaten biliyordum. Anneye yaşımı sık sık sorardım. "Dört yaşından önce uyutulsaydın, hiçbir dili öğrenemezdin. Bedenini de kullanamazdın. Kalıcı felç olurdun." Suratına şaşkın şaşkın bakmış olmalıyım ki açıklama gereği duydu:

"Her şey için kritik bir zaman var. 2 yaşına kadar yürümeyi öğrenmen gerekir. Motor kortekste kas haritanın çıkarılması lazım."

Annemle birlikte oynadığımız oyunları hatırladım. Defalarca tekrarlanan atletik hareketler. Geminin bütün girinti ve çıkıntılarına dağcı gibi tırmanırdık.

"Ayrıca," diye devam etti Phesa "üç yaş civarında beyindeki dil devreleri harekete geçiyor. O dönemde ana dilini, hatta başka birkaç dili de kolayca öğrenebilirsin. Bunun için beklemiş olmalı."

Anne, demek her şeyi düşündün.

10.

"Başka kritik dönemler de var," diye devam ediyor Phesa. "On yaş civarında bir çocuk somut düşünce evresinden çıkıp, soyut düşünce evresine girer. Tam on yaşında olmak zorunda değil. Daha önce ya da daha sonra da olabilir. Bunlar ortalama rakamlar."

Phesa susup, "hadi sor" der gibi yüzüme bakmaya başladı.

"Yaşımı düşünürsek" diye söze girdim. "Soyut düşünce dönemini kaçırmış oluyorum. On yaşımıdayken uykudaydım. Sorun yaratacak mı?"

İri gözlerini dikmiş bana bakıyor Phesa. Biraz kısa boylu. Elmacık kemikleri çok çıkık, yüzü de uzun. Her zaman beyaz önlük giyiyor. Dizininin üst kısmı çok resmi, ama alt kısmında kendine büyük bir özgürlük tanıyor: file çoraplar, fantazi çizmeler... Konuşma tarzını tanımlamak zor. Hem arkadaş gibi, hem de mesafeli. Çekici bir kadın olduğu kesin.

"Sorun olup olmayacağını bilmiy-

oruz," dedi sonunda. "Kimse bu konuda deney yapmadı. Aslına bakarsan..." Gene sustu. Bir süre gözümün içine baktı: "Sen bu konuda ilk deneksin."

"Peki senin fikrin ne?" diye soruyorum.

"Bence sorun olmayacak," diye devam etti. "Her şeyden önce annen bu konuyu araştırmış olmalı."

Emin olmasaydı senin hayatını riske atmazdı. Bir de... Seninle ilgili başka bir şey var.”

“Ne?” dedim.

“Sen bir dahisin,” dedi. “Ayrıca, gördüğüm kadarıyla çoktan soyut düşünce dönemine girmişsin. Hatta dört yaşından önce girmiş olabilirsin. Pek çok dahi 4-5 yaşlarında soyut düşünmeye başlar.” Konu yine annemden uzaklaştı. Ben bir dahiymişim —diğer insanlardan ne kadar farklıyım acaba? Annemle ilgili herhangi bir soru sormaya cesaretim de yok. Duymak istemediğim şeyleri duymaktan korkuyorum.

11.

“Hibernasyondan uyanacağın zaman bile hesaba katılmış. 12 yaş civarı. Yolculuğun büyük bölümünü —yaklaşık sekiz yılını— ışık hızının yarısı hızla kat ettiğine göre, bundan birkaç ay küçüksün aslında. Her neyse... Sonuç olarak ergenlik çağının eşiğindesin —yani çocuk gelişimi açısından en kritik dönemlerden biri. 13 yaş ergenliğin başlangıcı kabul ediliyor.”

Anladım. Bir kritik dönemi atlattıktan sonra uyumuş, diğerinin eşiğinde uyanmışım. Annem bunu da düşünmüş demek. Peki ona ne oldu? Şu soruyu bir türlü soramıyorum. Heyecandan ellerim titremeye, kalbim küt küt atmaya başlıyor.

Phesa gülümseyerek “Yakında kızları çekici bulmaya başlayacaksın,” dedi.

“Tek tanıdığım kız sensin, Phesa,” diyecek oldum. “Eh, beni çekici bulmaya başlayacaksın o zaman. İtirazım yok. Zaten buradaki eğitimin de sona ermek üzere. Normal bir okula gönderileceksin.”

Annenin yokluğu yetmiyormuş gibi, bir de Phesa’yı kaybedeceğim demek. Her zamanki gibi kafamdan geçenleri anladı. “Ebeveynin olmadığı için bize emanet edildin. Sık sık görüşeceğiz. Araştırma Gezegeni Devleti sana çok önem veriyor, çünkü burada beyin gücüne ihtiyacımız var. Aslına bakarsan burada her şeye ihtiyacımız var.”

Pencereden dışarı bakmaya başladı. Sırtı bana dönük. Ben de yanına gittim. Hibernasyon Uyandırma Merkezi, büyük bir bina kompleksinin ufak bir parçası. Dışarıda toprağın rengi kırmızı-sarı karışımı. Gökyüzü uçuk mavi ile beyaz arası bir renkte. Atmosfer çok ince, ama ciğerlerimiz buna uyum sağlamış durumda. Ayrıca kanımız alyuvarla dolu. Oksijen fabrikaları harıl harıl çalışıyor, atmosferi her geçen gün daha da zenginleştiriyorlar. Bir gezegende su ve karbondioksit olduktan sonra, gerisi kolay. İçimden bir his, bu gezegenin gelecek vaat ettiğini söylüyor.

Phesa’ya yan yan bakıyorum. Bana dönüyor. “Anneni hiç sormuyorsun,” diyor.

Kalbime bir hançer sokulmuş gibi oluyorum. Uzun bir süre öylece kalıyorum. Kekeleyerek “Neredeymiş?” diyebiliyorum sonunda.

“Onunla ilgili bazı bilgilere ulaştık. Sana bir mesaj bırakmış,” diyor ve cebinden küçük bir bellek kartı çıkarıyor.

12.

Gözlerim fal taşı gibi açılmış, hipnotize olmuş gibi ekrana bakıyorum. Annenin görüntüsü hiç de hatırladığım gibi değil. Küçük bir kadın. Derli toplu giyinmiş, bu mesaj için biraz makyaj yapmış. Hatırladığımdan daha yaşlı. Bir masada dimdik oturmuş, doğrudan gözümün içine bakıyor.

“Sana böyle bir oyun oynadığım için beni bağışla. Ama mecburdum. Şimdi sana her şeyi anlatmam

gerekıyor. Ondan sonra veda edeceğim. Elbette biraz üzüleceksin, ama artık ana kuzusu değilsin. Kolay atlatacağın.

“Proxima’ya gitmeyi çok istiyordum. Çünkü artık dünya mahvoldu. Yakın bir zamanda yaşanacak bir yer olmaktan çıkacak. Belki bizler rahat bir yaşam sürmeye devam ederiz, ama başkalarının acı çektiğini bilerek.

“İnsanlar, durumlarını sadece ekonomiye bakarak anlıyorlar. Birisi çıkıp da “Ekonomik kriz var!” demediği sürece ne ekolojik felaketler umurlarında ne de sosyal sorunlar. Proxima’daki Araştırma Gezegenine bile bütçe ayırlamıyor. Belki de Touphan, oraya giden son gemi olacak. Ondan sonra iki yıldız arasındaki bağ kopacak.

“Touphan görevine seçilmem büyük bir şanstı. Bu şansı kaçıramazdım; çünkü sen vardın. Senin için bu yolculuğa çıkmak zorundaydım.

“Ben zaten yaşadığımı yaşadım. Daha fazla yaşamamın ne anlamı var? Hayatta bütün hedeflerime ulaştım. Annelikle yolculuk arasında bir seçim yapmak zorundaydım. Seni doğurmaktan vaz geçersen, Proxima’ya gitmenin benim için bir anlamı yok. Hamile olduğumu bildirirsem, yolculuğa çıkmama izin vermezler. Geriye tek seçenek kalmıştı: Hamile olduğumu bildirmedim, onlar da anlamadılar. Herkes hibernasyon uykusuna yattı, ben gönüllü nöbete kaldım. Onlar uyurken seni doğurdum. Bilmek istersen eğer, Uranüs yakınlarında doğdun.

“Seninle hayatımın en güzel 4 yılını geçirdim. Daha fazla yanında kalmak isterdim, ama yapamam. Hibernasyon hücrelerine girmeyen bir insan uzay yolculuğu şartlarına çok fazla dayanamaz. Gemimiz artık ışık-altı hıza girmek üzere. Kendi hibernasyon hücremi sana veriyorum. Ben de hücre dışında dayanmaya çalışacağım. Ama ne kadar dayanabileceğimi bilmiyorum. Tekrar görüşeceğimizi sanmıyorum, yine de görüşebiliriz.

“Uzay boşluğunda doğup, hibernasyon uykusunda büyümek zorunda kalıyorsun. Bundan kaynaklanan sorunlarla başa çıkabileceğine inanıyorum. Hücresel yapın buna müsait, içim rahat.

“Şimdi veda zamanı geldi. Sana bundan başka mesaj bırakmayacağım. Beni sev ama çabucak unut. Ben seninle kalamadığım için üzgünüm, ama sevgim sonsuza dek seninle kalacak. Hoşça kal.”

Kısa ve öz. İşte her şeyi biliyorum artık.

“Gemi kayıtlarına göre, ne zaman öldüğünü biliyoruz,” diyor Phesa. “Fazla dayanamamış. Sen uyuduktan bir sene sonra kendini uzay boşluğuna bırakmış. Büyük ihtimalle kanser oldu. Zaten kanser olmasa bile uzay-melankolisinden kurtulamazdı.”

İçimdeki sızı çok şiddetli. Her şeyi kaydeden beynim şu anda çektiğim acıyı da kaydediyor. Bu acı kalbimden hiç silinmeyecek.

O da annemin bana hatırası olsun.

Türkiye, virüs bulaşma yoğunluğunda birinci

Temel Bulgular bölümü ilk kez Türkçe olarak sunulan Microsoft, 2010 Güvenlik İstihbarat Raporu'nda, Türkiye, virüs bulaşma yoğunluğu ve zararlı koddan temizlenen bilgisayar sayısında azalma açısından derecelendirmeye giren ülkeler arasında ilk sırada.

Microsoft, Güvenlik İstihbarat Raporu'nun sekizinci sürümünü (Security Intelligence Report -SIRv8) yayınladı. SIRv8 raporu, ortaya koyduğu çarpıcı bulgularla siber suçların bireyleri ve şirketleri tehdit etmeye devam ettiğini gösteriyor.

Dünya genelinde 26 ülkeden 500 milyonu aşkın sayıda bilgisayardan derlenen verilerle hazırlanan rapor, 2009 yılının ikinci yarısında ortaya çıkan küresel çevrimiçi tehditlerin ayrıntılı analizini sunuyor. "Temel Bulgular" bölümü ilk kez Türkçe olarak yayınlanan raporda, bilgisayar güvenliği açısından yapılan bir değerlendirmeye göre geçen yılın ikinci yarısında Türkiye'de 1000 bilgisayardan 20'sine virüs bulaştı. Türkiye, binde 20 (yüzde 0,20) oranı ile değerlendirmeye katılan 26 ülke arasında ilk sırada yer alıyor. SIRv8 raporuna göre, Türkiye zararlı kodların bilgisayarlara bulaşma oranında başı çekmekle birlikte olumlu gelişmelere de sahne oluyor. Örneğin, geçen yılın ilk yarısında 1 milyon 161 bin bilgisayar zararlı kodlardan te-

mizlenirken, ikinci yarıda bu oran yüzde 26,2 oranında gerileyerek temizlenen bilgisayar sayısı 857,4 milyona düştü. Bu nedenle Türkiye zararlı koddan temizlenen bilgisayar sayısında azalma açısından da ilk sırada bulunuyor.

Microsoft Türkiye Sunucu ve Araçları Ürün Müdürü Selma Karaca, "Saldırıları yol açan bot'lar ve casus yazılım kodları, siber suçun organize niteliğinin yanı sıra, artık lisanssız ve kopya ürünlere gizlenmiş olarak geliyor. Güncellenmeyen ve desteklenmeyen yazılımlar bu açıdan kurumların sistem ve bilgi güvenliğine büyük bir tehdit oluşturuyor" derken rapor, siber suçluların, geliştirdikleri yeni taktikler ve kötü niyetli yazılımlara ekledikleri özellikler ile hedefledikleri kişi ve gruplara zarar vermeye devam ettiğini gösteriyor. Rapora göre kurumsal bilgisayar ağları, özellikle bilgisayar sistemlerine yayılma eğilimi gösteren solucan kodların saldırısı altındayken, ev kullanıcıları ise, web ortamından kaynaklanan zararlı yazılım kodları ile sanal topluluk ortamlarından kaynaklanan sosyal mühendislik girişimlerinin tehdidi altında.

Suçlunun profili değişiyor, dikkatsizlik ciddi hatalara yol açıyor

SIRv8, siber suçluların kötü amaçlı çevrimiçi yazılımları artık en yüksek zararı sağlayabilmek için bazı "kit"lerin içine koyduğunu gösteriyor. Rapor, saldırganların giderek daha örgütlü çalıştıklarını da belgeliyor.

Örneğin, casus kod yazarları nadiren atakları kendi başlarına gerçekleştiriyorlar. Tam tersine ürettikleri virüsleri ve yazılım kodlarını, diğer organize suç örgütleriyle online kara borsada değiş tokuş ediyorlar, botnet saldırıları için aralarında gerekli erişim ortamlarının pazarlığını yapıyorlar. Profesyonel siber suç örgütleri gerek spam yaparak, gerekse casus yazılım kodlarının dünya üzerinde dış tehditlere açık bilgisayarlara yayılması için İnternet üzerinde oluşturdukları kötü amaçlı ağlar üzerinden son derece organize çalışıyorlar.

Siber suç örgütlerinin amaçlarına ulaşmak için sık kullandıkları yöntemlerden biri de güncellenmeyen ve desteklenmeyen bilgisayarlara atak düzenlemek. Endüstrinin sistem ve yazı-

lim açıklarını azaltmaya yönelik her çabası bu tehditleri adım adım ortadan kaldırıyor.

Raporun sekizinci sürümü bireylerin ihmalin-den kaynaklanan bazı hataların ciddi sonuçlara yol açtığını ortaya koyuyor. Bilgisayarların unutulması, çalınması veya flash bellek gibi bilgi içeren bileşenlerin kaybolması, zararlı kodların yayılmasına neden oluyor.

Youtube'a erişim bir serbest, bir yasak

Türkiye'den, yaklaşık 2.5 yıldır erişilemeyen video paylaşım ağı YouTube, erişime açıldı, üç gün sonra yeniden yasaklandı.

YouTube, nihayet erişime açıldı, ancak üç gün sonra yine kapatıldı. Erişim yasağına karşı direkt olmasa da farklı kanallar üzerinden YouTube'a erişim hep sürdü.

Atatürk'e hakaret içeren videoların bulunduğu gerekçesiyle 5 Mayıs 2008'den beri mahkeme kararıyla erişimi yasaklanan YouTube'un yeniden açılması süreci, Ulaştırma Bakanlığı ve Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumu'nun (BTK) bilgisiyle İnternet Kurulu üyesi Leyla Keser Berber'in merkezi Almanya'da bulunan International Licencing Service adlı Türk şirketiyle irtibata geçmesiyle başladı. İnternet'teki telif haklarının korunması üzerine çalışan International Licencing Service adlı telif ajansı, Atatürk'e hakaret içeren 5 videonun telif hakkını satın aldı. Daha sonra şirket, YouTube'a görsellerin sahibi olarak başvurdu ve içeriğin kaldırılmasını istedi. Bunun üzerine Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Suçları Soruşturma Bürosu, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı'na (TİB) yazı yazdı ve TİB'den gelen bilirkişi raporuna göre kararı yeniden değerlendiren Ankara 1. Sulh Ceza Mahkemesi, siteye erişim yasağını, 30 Ekim 2010'da kaldırdı.

YouTube: İncelemelerimiz sürüyor

Türkiye'de erişim yasağının nasıl kaldırıldığı konusundaki incelemelerinin sürdüğünü bildiren YouTube yetkililerince önce "Türkiye'de kapatmaya neden olan videolar, Youtube tarafından değil, üçüncü bir kuruluş tarafından mevcut 'otomatik telif hakları şikâyet' uygulamamız kullanılarak kaldırılmıştır. Bu şikâyetin telif hakları politikamıza uygun olup olmadığı ile ilgili araştırmalarımız devam etmektedir" açıklaması yapıldı. Daha sonra YouTube ise, Atatürk videolarının telif hakları

politikasını ihlal etmediği sonucuna varıldığını ve videoların Türkiye'den ulaşılamayacak bir şekilde yeniden siteye yüklendiğini bildirildi.

Dünyada beş ülkede (Endonezya, İran, Çin, Suudi Arabistan, Türkiye) yasaklanan YouTube'un Türkiye'de tekrar erişimine izin verilmesi için, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurulmuştu. YouTube'un Türkiye Ofisi'ni kurması, yerel içerik üretmesi ve reklam gelirleri ile tartışmalar ise devam ediyor. "Broadcast Yourself; Kendini Yayınla" sloganı ile yola çıkan YouTube platformunda, kullanıcılar günlük yaklaşık 65 bin adet yeni video klip eklerken 100 milyona yakın video klip izliyorlar.

Bu kez, Baykal'ın görüntüleri yasaklandı

YouTube'un Türkiye'den erişime açılmasından üç gün sonra Ankara 11. Sulh Ceza Mahkemesi, Deniz Baykal'ın uygunsuz görüntülerinin yayınlanması nedeniyle siteye erişimi engelleme kararı verdi.

“Bilgi Yönetimi Disiplini ve Uygulamaları / Kamu Kurumlarından Örneklerle”

Derleyen: Mustafa Sağsan

Siyasal Kitapevi, 2010

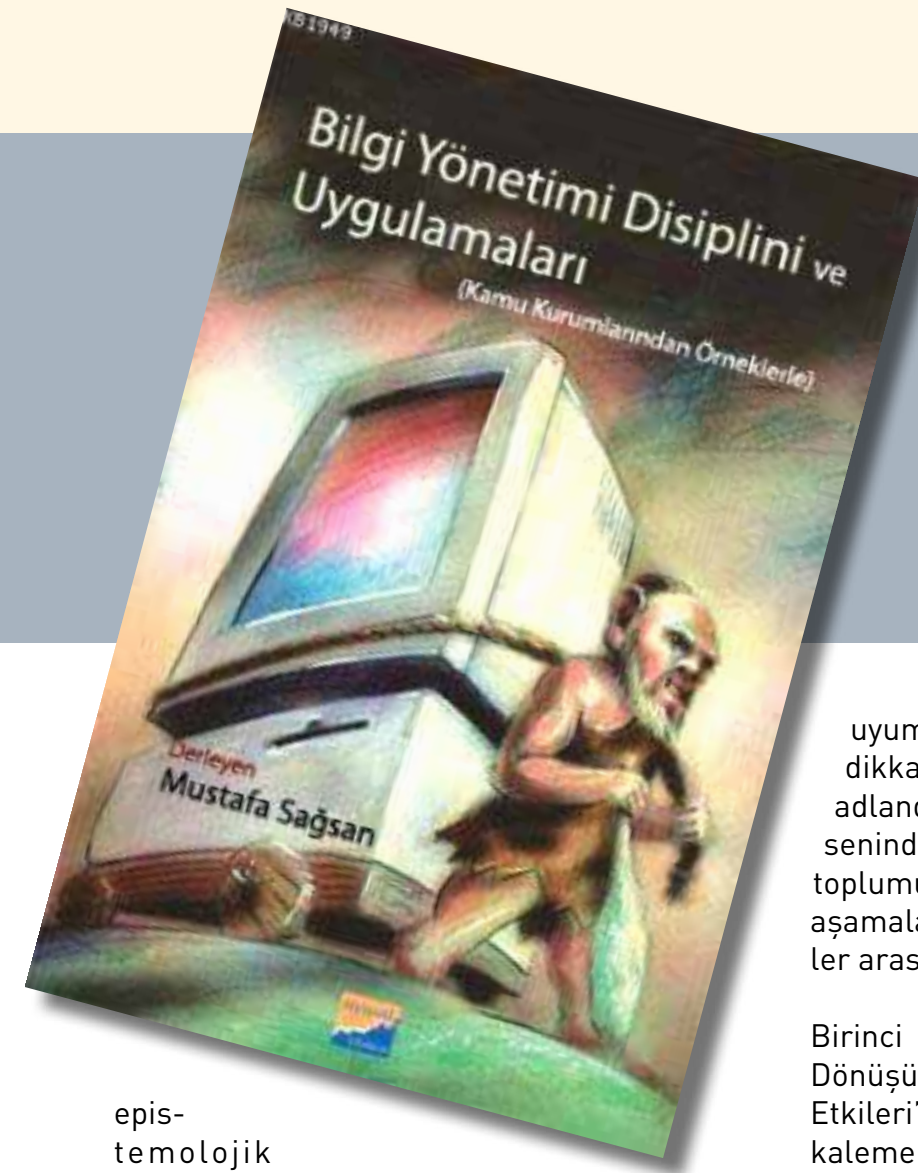
1990’larda dünyada özel sektör kurumlarında uygulamaya geçen bilgi yönetimi (knowledge management), ülkemizde de son yıllarda artan ilgi ile hem bilim hem de uygulamalarda yerini alıyor. Bu alanda, yabancı çok sayıda kaynak olmasına rağmen ülkemizde, genç bir alan olması sebebiyle fazlaca yerli kaynak olmadığı gibi özellikle de kamudaki uygulamaları da içeren kaynak hemen hemen hiç yok.

Bilgi yönetimi alanını, makro ve mikro ölçekte değerlendirmek mümkün. Makro ölçekte bilgi yönetimi, özellikle ülkeler düzeyinde ele alınırken ülkelerin bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı ekonomilerinin bir sonucu olarak oluşan entellektüel sermayelerine ve yönetim şekillerine vurgu yapıyor. Bilgi yönetimini mikro alanda değerlendirdiğimizde analiz birimi olarak her türlü kamu ve özel sektör örgütlerini içerdiği söylenebilir. Bilgi yönetiminin mikro düzeyde ele alınması, örgütlerdeki insan faktörünün önemini yeniden ortaya çıkarıyor. Çalışanların eşit miktarda bilgiye ulaşması, üretilen bilginin örgütlerde verimlilik adına kullanılması, her çalışanın bilgiyi paylaşma ve yapılandırma haklarının olması

gibi kimi bilgiye dayalı süreçlerin toplamında aslında “örgütsel demokrasi” kavramı yatıyor. Bu açıdan bakıldığında bilgi yönetimi, sadece bilginin nasıl üretilebileceği, paylaşılabilirliği, yapılandırılabilirliği, kullanılabilirliği ve denetlenebilirliğini sorgulamaktan ziyade, onların yönetim biçimlerini de irdelemesi bakımından ayrı bir öneme sahip. Bu nedenle mikro ölçekte bilgi yönetimi, örgütlerde demokrasiyi tetikleyen ve çalışanların bilgiye dayalı her türlü hakkını koruyan bir yönetim şekli olarak ifade edilebilir.

İşte, bilgi yönetimini hem makro hemde mikro düzeyde ele alan, Türkiye Bilişim Derneği’nin (TBD) üyesi Dr. Mustafa Sağsan’ın derlediği ve aralarında TBD Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Kemal Karakoçak’ın da bulunduğu bir grup akademisyen tarafından hazırlanan ve bu alandaki eksikliği giderme yönünde bir adım olarak kabul edilen, “Bilgi Yönetimi Disiplini ve Uygulamaları /Kamu Kurumlarından Örneklerle” ismiyle Siyasal Kitapevi tarafından basıldı. Kitap, piyasaya geçen ay çıktı.

Bilgi yönetimi alanı, ülkemiz kamu kesimi açısından değerlendirdiğimizde şunları söylemek mümkün: her ne kadar bazı yasalarla (örneğin 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanunu, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu, 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu gibi), bilgi yönetiminin kamu kurumları açısından uygulanabilirliği zorunlu tutulsa da, bu alanda

epistemolojik ve ontolojik eksiklikler söz konusu. Bu boşluğu bir ölçüde doldurmayı hedefleyen bu kitap, üç temel kısımdan meydana geliyor.

Birinci kısım, alana yönelik giriş niteliği taşıyan üç bölümden oluşuyor. Bu kısmın ilk bölümünde Mustafa Sağsan ve Recep Yücel, bilgi yönetiminin, hem bir disiplin hem de bir uygulama alanı olarak hangi tür eğitim çerçevesinde ele alınması gerektiğine yönelik ipuçları veriyor.

Birinci kısmın ikinci bölümü “Bilgi Toplumunda Bilgi Yönetimi Eğitimi” başlığını taşıyor. Bu bölümde toplumsal ihtiyaçları karşılamaya yönelik uygulamalı bir mühendislik bölümünün gerekliliğine vurgu yapan Tolga Medeni ve Tunç Medeni, veri-enformasyon-bilgi üçlüsünden yola çıkarak bir model öneriyorlar. Yazarlar çalışmalarında bilgi toplumunun niteliğiyle

uyumlu yeni bir disiplinin gerekliliğine dikkat çekerken “bilgi mühendisliği” olarak adlandırdıkları bu disiplinin bilgi yönetimi ekseninde sırasıyla veri toplumu, enformasyon toplumu, bilgi toplumu ve bilgelik toplumu aşamalarından geçerek kendine diğer disiplinler arasında bir yer bulacağını iddia ediyorlar.

Birinci kısmın üçüncü bölümü, “Ekonomik Dönüşüm ve Gelişmelerin Bilgi Yönetimine Etkileri” başlığıyla Mehmet Toplu tarafından kaleme alınmış. Bilginin, üretim ve hizmetlerin ortaya konulmasında temel bir dinamik olduğunu ve böylece yeni ekonomi olarak da adlandırılan bilgi ekonomisinin bu dinamizmde bilgi çağına yaraşır bir rol oynadığını söyleyen Toplu, bilgi yönetiminin kurumsal ölçekte bilgi ekonomisi içerisinde gittikçe yükselen bir ivme gösterdiğini bildiriyor. Yazar, ayrıca enformasyon yönetimi ile bilgi yönetiminin birbiriyle nasıl karıştırıldığını, nedenleriyle birlikte açıklıyor. Toplu yazısının sonunda, özel sektör örgütlerinin, enformasyon yönetiminin ötesinde bilgi yönetimi altyapılarını inşa ederek stratejik bir rekabet avantajı kazanacağını ve bu alanın toplumsal düzeyde yayılımı için eğitime gereksinim duyulduğunu vurguluyor.

Çalışmanın ikinci kısmı, bilgi yönetimini, kuramsal dayanakları çerçevesinde ele alan üç bölümden oluşuyor. Bu kısmın ilk bölümü, alanın epistemolojisine vurgu yapan Emir Ülger tarafından “Epistemolojik Perspektif-

ten Bilginin Kamusal Algılanışı ve Değişimi” başlığıyla ele alınıyor. Yazar, bilgi kuramında var olan tartışmaların tarihsel süreç içindeki temel değişim dinamiğine değinerek; bilginin paylaşılmasından dağılımına, algılanma şeklinin niteliğinden toplumda oynadığı role kadar geniş bir alanda farklı tartışmalara yer veriyor. Sonuç olarak çalışma, bilginin metalaşma sürecine bağlı olarak gelişen disiplinler ve bu disiplinler arası ilişki sonucu meydana gelen “bilgi alanı” ve “bilgi yönetimi kavrayışları”, bilgi felsefesinin konuya yaklaşımını değiştirdiğini ve bilgi algısında gelişen paradigma değişimlerinin genel dinamiklerinin analiz edilmesi gerektiğine işaret ediyor.

Kitabın ikinci kısmının ikinci bölümü, bilgi yönetiminin varoluşuna temel dayanak oluşturan bilgi ekonomisi kavramını irdeliyor. Ali Akkemik, “Bilgi Ekonomileri ve Ekonomik Kalkınma: Bir İktisadi Model Yardımıyla Çeşitli Senaryoların Sonuçları” başlığıyla konuya yer veriyor. Yazar, çalışmada, bilgi ekonomisi gelişmiş ve az gelişmiş olan iki ülke için varsayımsal birer sosyal muhasebe matrisi kurarak ve genel denge modelinin denklemlerini kullanıp politika simülasyonları yapıyor. Akkemik, söz konusu denemelerden, kalkınmakta olan ülkelerin bilgi ekonomilerinden elde edebilecekleri potansiyel refah artışlarının mevcut olduğu sonucuna varıyor.

İkinci kısmın üçüncü bölümü, “KOBİ’lerde Yenileşim ve Bilgi Temelli Rekabet” başlığıyla Cüneyt Örkmez ve Barış Vildan Örkmez tarafından yazılmış. KOBİ’lerin 21. yüzyılın gereklerine uygun rekabet avantajı yaratamamalarının nedenini, inovasyon kapasitesindeki enformasyon işlemelerinin ötesinde bilgi temelli yenileşim yönetimi yapamamalarına bağlayan Cüneyt ve Barış Vildan Örkmez, özellikle Lizbon Stratejisi ve Avrupa Birliği 2020 yılı çalışmalarına atıfta bulunarak, ülkemiz KOBİ’leri için yol haritası

niteliği taşıyan bir çalışmayla kitaba katkı veriyorlar. Yazarlar, KOBİ’lerin enformasyon/teknoloji yönetimi aracılığıyla inovasyonu yakalayabildiklerini ancak yenileşim yönetimiyle de özellikle örtük bilgilerini açığa çıkararak bunun sürdürülebilirliğini sağlayacaklarını ve dolayısıyla rekabet stratejisi yakalayacaklarını belirtiyorlar.

Kitabın üçüncü kısmı kamu kurum uygulamalarından görgül örneklerle bilgi yönetimini irdeliyor. Bu kısım, özellikle kamu kurumlarının 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Disiplini Yasası ile oluşturmaya çalıştıkları bilgi yönetimi stratejilerini inceliyor. Üçüncü kısmın ilk bölümü, TBMM’deki bilgi üretiminin verimliliğe olan etkisini araştıran TBMM Bilgi Merkezi’nin kurucu yöneticisi olan Kemal Karakoçak’a ait. TBMM’de bilgi yönetimi sağlayıcılarının (örgüt kültürü, örgüt yapısı, örgüt çalışanlarının becerisi, örgütün bilgi ve iletişim teknolojisi altyapısı) bilgi üretme sürecine; bilgi üretme sürecinin örgütsel yaratıcılığa, örgütsel yaratıcılığın ise verimliliğe olan katkısını inceleyen Karakoçak, her bir değişkenin birbirleriyle olumlu yönde ilişkiye

sahip olduğu ve birbirlerine olumlu katkılar sağladığı sonucuna varıyor.

Karakoçak, kamu kurumlarının bilgi yönetimi sistemini kurarken dikkat etmeleri gereken konuları, sadece teknolojiye yatırım yapılarak bilgi yönetim sistemi oluşturulacağının düşünülmemesi; kurumların bu konudaki kendi gereksinimlerini doğru belirleyip belli bir plan dahilinde kurumun stratejik planıyla uyumlu bir sistemi mutlaka kurması gerektiği ve her kurumun tekil olup bir kurum için kurulan sistemin diğer kurum için de geçerli olmayacağı olmak üzere üç başlık altında açıklıyor.

Üçüncü kısmın ikinci bölümü, “Kamu Kurumlarında Sosyal Ağlar ve Bilgi Yönetimi: Örnek Bir Çalışma” başlığıyla okuyuculara sunuluyor. Cenk Sözen ve Erdem Kırkbeşoğlu tarafından örnek bir kamu kurumu üzerinden yapılan bu çalışma, bilgi yönetiminin temel dayanaklarından birisi olan sosyal ağlar üzerine odaklanıyor.

Bir bilgi yönetim süreci olan bilgi yayılımının, sosyal ilişkilere dayalı olarak nasıl gerçekleşebileceğini ele alan yazarlar, kamu

kurumlarında zaman içinde gelişen sosyal ağ ilişkilerinin, sadece üst pozisyon veya görevlerde yer alan aktörler (örneğin müdür) üzerinden değil aynı zamanda daha alt pozisyonlarda görev alan aktörler (örneğin, memur) üzerinden de mümkün olabileceğini tespit ediyor.

Kitabın üçüncü kısmın üçüncü bölümü, Hakkı Okan Yeloğlu ve Senem Oğuz’a ait. Örgütsel yeniliğin kamu perspektifinden, özellikle çalışanlar açısından nasıl algılandığını inceleyen yazarlar, kamunun bürokratik düzeyi ve ast-üst ilişki boyutunun yüksek olduğunu, bu durumun yeniliklerin algılanması konusunu doğrudan etkilediğini ve kamu sektörünün özelliklerinin yenilik algısı üzerinde anlamlı ve pozitif yönde etkilere sahip olduğunu yaptıkları görgül çalışmada ispatlıyorlar.

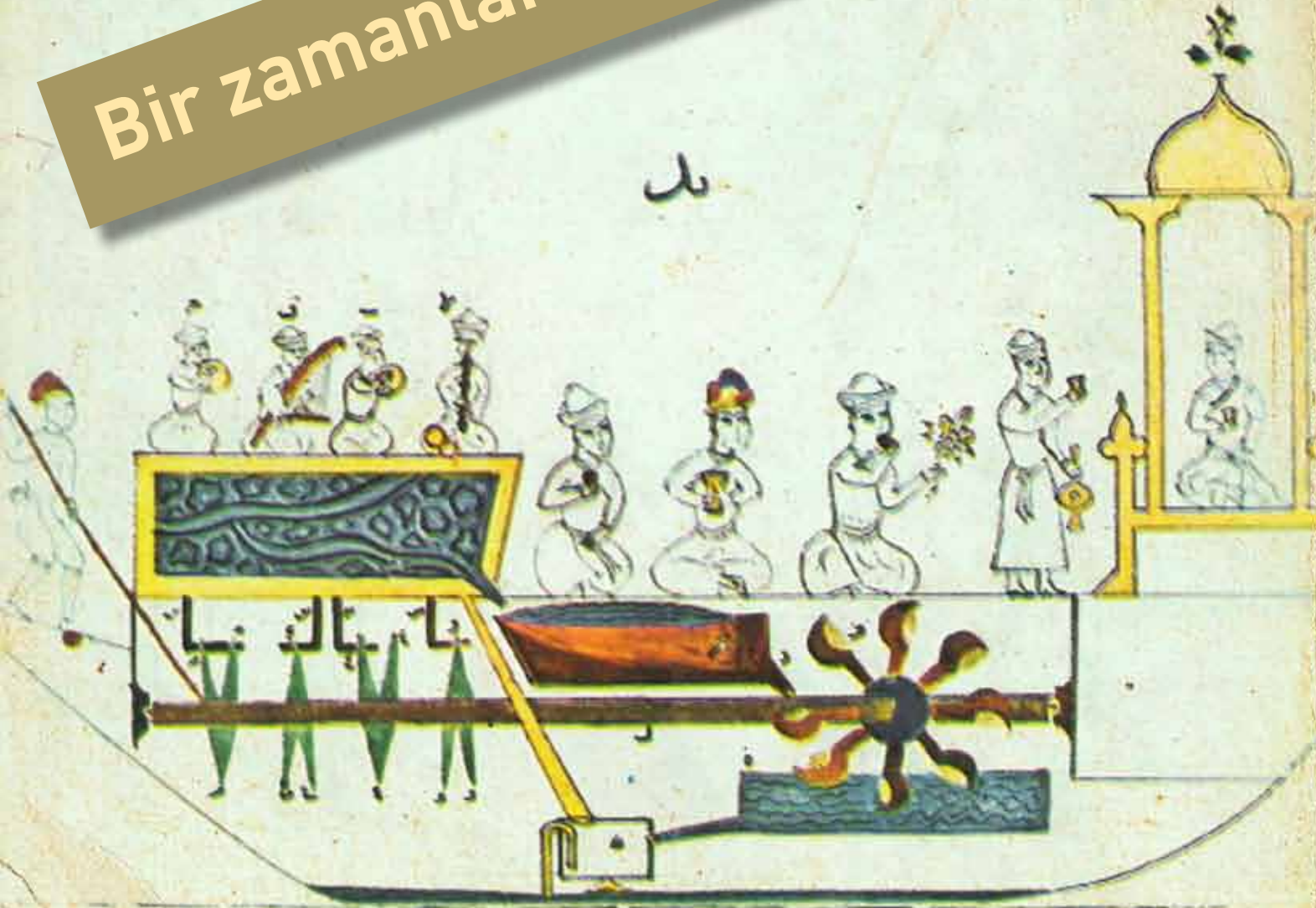
Üçüncü kısmın dördüncü ve son bölümü “Yönetici Gelişimi İçin Örgütsel Öğrenme: Türkiye’ye Yönelik Bir Müfredat Geliştirme Örneği” başlığını taşıyor. Gonca Öcal, Beril Söhmen ve D. Tunç Medeni’nin yazdığı bölümde, Türkiye’de çeşitli “eğitim” ile “eğitim ve danışmanlık” firmalarınca verilen eğitimlerin bilgi yönetimi paradigmalarına bağlı olarak hazırlanan Yönetici Geliştirme Programı’yla (YGP) ne gibi benzerlik ve farklılıklar gösterdiği saptanıyor. Bu bölümde örgütsel gelişme konusunda eğitim boşluğu bulunduğu, bilgi yönetimi prensiplerine hiçbir yerde özel olarak vurgu yapılmadığı sonucuna varılıyor.

Bu çalışmanın hem bilgi yönetimi alanı için ortaya koyduğu kimi öneriler açısından hem de Türk kamu kesiminin bilgi yönetimi uygulamalarının genel durumunu tesbit etmesi bakımından ülkemizde bu alanla ilgilenen tüm bilim insanı ve uygulamacılarına katkı sağlayacağını umut ediyoruz.

bilişim

Bir zamanlar BİLİŞİM DERGİSİ

bilişim mühendisliği üzerine

*Dr. Aydın KÖKSAL**

Bilişim uygulamalarında başarıyı ters yönde etkileyen en önemli öğelerden birinin yeterli sayı ve nitelikte insangücü eksikliği olduğuna, bunu gidermek üzere Türkiye'de bilişim dalında yüksek öğretim programlarının açılması dolayısıyla, mesleğimizin Türkiye'nin gelişmesine sağlayabileceği katkılar konusundaki umutlarımızın arttığına daha önce değinmiştik.¹

Bilişim dalında yüksek öğretimin Türkiye'de biçimlendiği şu sırada, tartışılmasında yarar gördüğümüz birkaç sorun üzerindeki düşüncelerimizi kısaca sunuyoruz.

1. Bilişim nedir?

Bilişim kavramı ve bu kavramın birçok Batılı bilim dilindeki karşılığı olan **informatik** sözcüğü ilk kez Avrupa'da benimsenerek yerleşmiştir. **Informatique** (bilişim) sözcüğünü Fransız Akademisi 1966 yılında şöyle tanımlıyordu: «bilişim, insanoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişimde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin, özellikle elektronik makineler aracılığıyla, düzenli ve ussal biçimde işlenmesi bilimidir». Bilişim, bilgi olgusunu, bilgi saklama ve erişim dizgelerini ve bilginin işlenmesi, aktarılması ve kullanılması yöntemlerini, toplum ve insanlık yararı gözeterek inceleyen uygulamalı bilim dalı olarak da tanımlanabilir. Uluslararası Bilişim Örgütü IBI'nin tanımına göre «bilişim, bilginin ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunlara düzenli ve ussal biçimde uygulanmasıdır. Bilişim, bilgi siyasası bilimidir»².

Bilişimi tanımlamanın bir yolu da, sorumluluğu bilişim dizgeleri tasarlamak, kurmak ve işletmek olan bilişim mühendisinin konusu «bilişim diz-

*Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezi Müdürü, Bilgisayar Bilimleri Mühendisliği Bölümü Öğretim Görevlisi.

¹Bk. Aydın Köksal, «Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Bilimleri Mühendisliği Programı», Bilişim, TBD, sayı 11, Kış 1977, s. 79-90.

²Aydın Köksal, «Bilişim Teknolojisinin Toplumsal İşlevi ve Türkiye Bilişim Kurumu», Bilişim '76 Bildiriler, TBD 11nci Ulusal Bilişim Kongresi, 18-20 Ekim 1976, Ankara, TBD.

gesi» kavramını tanımlamak olabilir. Bilişim dizgesi makinelerle kişilerden oluşan ve kullanıcının kendi yetki alanı içinde kalmak koşuluyla gerekse- diği ve doğru, güncel ve eksiksiz olduğuna güvenebileceği bir bilgiye, ge- reksinimini karşılayacak kısa süre içinde kolayca erişebileceği örgütsel bir yapıdır. Bu tanımla vurgulamak istediğimiz özellikler şunlardır: (a) bir veri tabanının varlığı, (b) kullanıcının kısa sürede bilgi alabilmesi, (c) veri tabanının sürekli biçimde güncellenerek, son durumda güncel verileri de içe- rmesi, (d) veri tabanına hiçbir yanlış bilginin sızmayacağına değgin güveni- lir bir doğruluk, (e) herhangi bir kullanıcının, önceden tanımlanmış yet- kileri dışında kalan bilgilere erişebilmesine karşı kesin önlemler.

Üretim, bilim, yönetim ve hizmet alanlarına giren birçok dal ile işbirliği içerisinde gerçekleşen, dolayısıyla disiplinlerarası özellik taşıyan bir üre- tim ve hizmet kesimidir geniş anlamda bilişim. Böylece bilişim kesimi, bil- gisayar da içeride olmak üzere, bilişim uygulamalarında kullanılan türlü araçların tasarlanması, geliştirilmesi ve üretilmesiyle ilgili birçok konuları da kapsar. Bundan başka, her türlü endüstri üretiminin özdevimli olarak düzenlenmesine ilişkin teknikleri kapsayan «özdevim» alanına giren birçok konular da, geniş anlamda, bilişimin kapsamı içerisinde yer alır.

2. «Bilişim» ayrı bir bilim dalı mıdır?

Evet, bilişim ayrı bir bilim dalı niteliğini kazanmış durumdadır. Bu so- runun arkasındaki duraksama, bilişim çalışmalarının, uzun süre, türlü bi- lim dallarında öğrenim görmüş, bilişim konusuna, uygulama ya da mezu- niyet sonrası düzeyde öğrenim ile, sonradan girmiş kişiler eliyle yürütül- müş olmasından doğmaktadır. Öte yandan bilişimle ilgili birtakım derslerin, pek değişik öğretim dallarında değişik biçimlerde yer alması, bu konunun «herkesin ve hiç kimsenin konusu» olarak düşünülmesine ortam hazırla- mıştır. Oysa yeryüzünde bilgisayar kullanım verimini düşüren başlıca et- kenin uzmanlaşmış bilişim insanı eksikliği olduğu uluslararası düzey- de iyice vurgulanmış bir gerçektir. Özellikle az gelişmişlik koşulunda, bu eksiklik daha da ağırlaşmaktadır. «Türkiye’de çalışan bilişim insanının, genellikle başka dallarda eğitim görüp yalnızca destek derstleri düzeyin- de bilgisayar teknikleri öğrenmiş ya da sonradan meslek değiştirerek bili- şim alanına kaymış bulunan kimselerden oluşması, bilişim alanında teknik görevler yüklenen kişilerin mesleki yetersizliğini doğuran etmenlerin başın- da sayılabilir. Bu bakımdan, Bilişim ve Bilgisayar Bilimleri Mühendisliğinin ayrı bir disiplin olarak meslek bütünlüğü içinde geliştirilmesi gerekmektedir¹. Bu gerçek, bilişim mühendisinin, mesleğini, bilim ve tekniğin birçok dalıyla etkileşim içerisinde uygulamasına engel değildir.

¹Aydın Köksal ve Ümit Karakaş, Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakül- tesinde Bilişim ve Bilgisayar Bilimleri Mühendisliği Bölümünün kurulması- na İlişkin Rapor, Şubat 1978. (Yayınlanmamış Rapor.)

3. «Bilişim» bir temel bilim dalı olarak mı, yoksa uygulamalı bilim dalı olarak mı öğretilmelidir?

Bilişim bir uygulamalı bilim dalı olarak öğretilmelidir. Bilişim alanına giren birtakım bilgiler kuramsal temel bilim niteliği ağır basan bir yakla- şımla ele alınmak gerekebilir. Bununla birlikte bunlar «bilişim kesimi» ni oluşturan endüstri ve hizmetlerle ilgili işlevlerin gerçekleşmesi için temel bilgiler diyebileceğimiz tabanı oluşturur. Bu işlevlerin gerçekleşmesiyle doğ- rudan ilgili bilgi ve becerilerin büyük çoğunluğu ise uygulamalı biçimde öğ- renilebilecek niteliktedir. Çözümleme ve tasarım çalışmalarının ağır bas- tığı bu bilgi ve beceriler genellikle ussal bir çözümleme ve yaratıcı bir birleşim yeteneğinin geliştirilmesiyle sağlanır. Öte yandan ekonomik değer ya da hizmet üreten yapı ve örgütlerin tasarımı, kurulması ve işletilmesi, yatırım planlaması, ekonomik koşulların önceliği, işletim verimliliği, değişik türlerde teknik ve yardımcı insan gücünün amaca yönlendirilmesi, gözetim ve denetimi gibi birçok öge de bir bilişim dizgesinin gerçekleştirilmesi ile ilgi- lidir. Bütün bu özelliklerinden dolayı bilişim çalışması «mühendislik» kavra- minin ayırıcı özelliklerini taşır. Başka bir deyişle, bilişim konusunda bilgi ve beceriler kazanmış iyi yetişmiş mühendisler olmadan bilişim endüstri ve hizmetlerinin başarıyla gerçekleştirilmesi, ülke sorunlarının çözümüne dönük bilişim dizgelerinin kısa sürede ve toplumumuza en uygun biçimlerde oluşturulması, verimle işletilmesi olanaklı değildir. Bunun için Türkiye’de «bilişim mühendisleri» yetistirmek zorundayız.

4. Bilişim ile ilgili endüstri ve hizmetlerin gerçekleştirilmesi için yeni bir mühendislik dalının gerekliliği benimsenirse, bu yeni mühendis- lik dalının adı ne olmalıdır?

Bilişim ile ilgili endüstri ve hizmetlerin gerçekleştirilmesi için gerekli mühendislik dalının adı «bilişim mühendisliği» olmalıdır. Bu ad, bilişim kav- ramı toplumumuzda yeterince somutlaşmadığı için, daha somut birkaç seçenikle karşı karşıyadır. Bunlar arasında «bilgisayar bilimleri mühendis- liği», «bilgisayar mühendisliği», «bilgi işlem mühendisliği», «elektronik he- sap bilimleri mühendisliği» gibi deyimleri sayabiliriz. Bunları karşılaştırmalı olarak gözden geçirdiğimizde, bilgisayar’ın bilişim uygulamaları için pek önemli de olsa bir araçtan başka bir şey olmadığını, bilgi işlem, elektronik hesap, vb. deyimlerin de bilişim dizgelerinde belirli işlevleri bulunan tek- nikleri ya da altdizgeleri gösterdiklerini görüyoruz. «Bilgisayar bilimleri mü- hendisliği» deyiminin, bilgisayarın bilişim dizgeleri oluşturmada kullanım olanaklarını da kapsadığı savunulabilir ama bu deymi benimsemek yine de tüm’ü parça’nın adıyla anmak ya da işlev’i araç’ın adıyla dolaylı olarak göstermek olur.

Ayrıca «bir bilimin mühendisliği» olur mu, sorusu da tartışılabilir. Uy-

güçlü bilimlerin mühendislik adıyla anılmasında bir çelişki olmadığı gibi, «jeoloji mühendisliği» ya da «yerbilim mühendisliği» gibi dallar söz konusudur. Kimya bir temel bilim de sayıldığı halde, uygulamalı bilim olarak üretime dönük biçimde düzenlenen kimya öğretiminin «kimya mühendisliği» olarak adlandırılması yadırganmaz. «Bilgisayar bilimleri mühendisliği» deyiminde yadırganması gereken çelişki bilim-mühendislik çelişkisinden çok «bilişim» kavramının «bilgisayar»a indirgenerek gösterilmesiyle ilgilidir.

Bilişim kavramını bilgisayar kavramına indirgeyerek gösterme eğiliminin iki nedene bağlayarak açıklayabiliriz: (a) Bilişim kavramı bilgisayarın ortaya çıkışının getirdiği bir sonuç olarak gelişmiştir, bilgisayar sözcüğünün, somut bir makinenin adı olarak kamuoyunca benimsenmesi, daha soyut bir yapı olan bilişim dizgesi kavramının ortaya çıkışından öncedir, kamuoyu alışkanlığını sürdürme eğilimindedir, (b) bilgisayar yapımını ellerinde tutan tekeller, makina pazarlama amacıyla, kullanım için gerekli birtakım hizmetleri de uzun süre kendileri vermişler, bu hizmetlerin karşılanmasında «makinenin abartılmış yeri»ni korumak bakımından yeni bilim dalını «bilgisayar» sözcüğünün çağrışımıyla adlandırmayı yeğ tutmuşlardır. Nitekim en büyük bilgisayar üreticisi ülke olan ABD, bilişim öğretiminin düzenlemeye ve adlandırmada bilgisayar öğesine ağırlık verirken, kendi bilişim endüstrilerini ABD'den olabildiğince bağımsız kılıp geliştirme çabasındaki Avrupa konuya «bilişim» (Fr. informatique Alm. informatik, It. informatica, İsp. informática) çizgisinde yaklaşmaktadır. Türkiye'de İngilizce öğretim yapılan üniversitelerin varlığı dolayısıyla birtakım bilim adamlarımız ister istemez Anglosakson eğilimlerinden daha çok etkilenmektedirler.

